

Grehi nad spominom

Pozabljeni grob oboževanke pesnika S. Jenka

„Narod, ki svojih pomembnih mož ne časti, jih tudi vreden ni!“ Tako je bilo od nekdaj vodilo kulturnih narodov in tudi slovenskega. Žal pa smo imeli pri nas po tej vojni nekaj primerov, ko smo hudo grešili nad spominom svojih zaslužnih ljudi, na primer na ljubljanskem Navju ali, da vzamemo primer iz še bližje preteklosti, nad grobom pisatelja Janeza Mencingerja.

Ker imamo tudi v Novem mestu nekaj grobov za našo kulturo pomembnih ljudi, ki jim grozi, da bodo opuščeni, ker nihče ne skrbi zanje, bomo v prihodnjih številkah naše priloge P objavili članek o neusojeni pesniški izvoljenki velikega lirika Simona Jenka - Leopoldini Kuraltovi, katere grob leži pozabljen na novomeškem pokopališču („Pozabljeni grob oboževanke pesnika S. Jenka“).

SVETINA IN KOVAČ V RIBNICI

V Petkovi galeriji v Ribnici bodo jutri ob 18. uri odprli likovno razstavo, na kateri se bosta predstavila slikar Jože Svetina iz Zavedenj pri Soštanju (akvareli in olja) in kipar Aleksander Kovač iz Maribora, sicer znani basist tamkajšnje opere.

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

Od petka naprej izdelujejo v novomeški IMV tudi Renault 16 TS, tretji avto iz Renaultove družine. Na posnetku: skupina novinarjev na obisku v tovarni. (Foto: S. Mikulan)

CENEJŠA DVANAJSTKA

Potem ko se je zvezni izvršni svet odločil za spremembo progresivne obdavčitve avtomobilov, se je novomeška IMV odločila za znižanje cen za renault 12. Nova cena je 69.634 dinarjev, fco Novo mesto. Novomeška tovarna pa se je odločila še na drug način pomagati kupcem tega avtomobila. Tovarna bo namreč kupcem dala kredit v višini 30.000 dinarjev na 30 mesecev ob 10-odstotni udeležbi in 12-odstotni obrestni meri. Posojila bodo dajali brez porokov. V tovarni pravijo, da bodo kupci lahko kljub temu dobili posojilo pri svoji banki, tako da bodo dejansko lahko večino avtomobila plačali s posojili!

Plinske jeklenke poslej na Cikavi

Za dober lučaj od novomeškega sejmišča na Cikavi je Splošna vodna skupnost Dolenjske po naročilu Novotehne zgradila najodobnejše skladišče za gospodinske in tehnične (industrijske) pline. Skladišče bodo odprli 15. avgusta.

Sprva bodo dnevne zaloge butana (gospodinskega plina) 300 do 400 jeklenk, medtem ko bo po 300 jeklenk tehničnih plinov na voljo vsake tri dni. Seveda so zmogljivosti skladišča znatno večje.

V Novotehni zatrjujejo, da imajo zdaj okoli 4.000 odjemalcev plina, pričakujejo pa, da se bo tem do konca leta pridružil še kakšnih 2.000. V ta namen bodo seveda nabavili tudi dodatno število jeklenk. Skladišče je po mnenju pristojnih, ki so ga pregledali in odobrili poslovanje, najodobnejše urejeno od vseh v državi. Pravijo celo, da je to

V današnji številki P vas mimo običajnih strani in rubrik, v katerih poročamo o domu in družini ter kulturi, opozarjamo na novega znamenitega moža na znamenjih, slikarja Vincenta van Gogha, na drugo nadaljevanje Kostanjevici v seriji „Gradovi in usode“, na zaključek poti olimpijskega prvaka Leona Štuklja na Finskem, pa na odkritje že skoraj okameneli lobanji v jami, iz katere izvira reka Krka.

Naša tokratna reportaža na tretji strani P pa govori o zbirki nenavadnih, izjemno dragocenih slik v pleterskem samostanu, ki sicer niso podpisane, jih pa postavljajo približno v čas izrednega flamskega slikarja Rubensa. Pozor: v Budimpešti visi popolnoma enaka slika (olje na platnu), kakršno imajo v Pleterskem muzeju predstavljajo sliko tega apostola kot delo van Dycka, flamskega mojstra in Rubensovega učenca.

Kolonija se izteka

Enajst slikarjev dela v 4. dolenski slikarski koloniji, ki se je začela pred tednom pod pokroviteljstvom in z mecenstvom tekstilne tovarne Novoteks iz Novega mesta. Kolonija združuje letos enajst ustvarjalcev, ki so nastanjeni v Šmarjeških Toplicah.

Miha Maleš, Nikolaj Omersa, Ivo Seljak - Copic, Stefan Simonič, Miran Hočevar in Branko Suhy so ustvarjali v koloniji že lani, prvič pa so udeleženci Dolenjske slikarske kolonije Lado Pengov, Evgen Sajovic, Boris Jesih, Janez Kovačič in Ejub Begović, akademski slikar iz Trebinja.

V ponedeljek so se slikarji preselili v Novo mesto in dopoldne delali na ex tempore. Nekaj ta dan nastalih del so prikazali na nekajdnevni razstavi, ki jo je v izložbi Mladinske knjige na Glavnem trgu uredil prof. Andrej Pavlovec, komisar Dolenjske slikarske kolonije.

V ponedeljek popoldne je slikarje sprejel tudi podpredsednik novo-

meške občinske skupščine inž. Niko Rihar. Izrazil je prepričanje, da bo tradicionalna razstava v Dolenjski galeriji dokončno prikazala vrednost in pomen te na Dolenjskem že tradicionalne likovne manifestacije, ki jo omogoča kolektiv Novoteks.

Včeraj so udeleženci kolonije obiskali razstavo Jakčevih portretov v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici, v soboto pa se bodo preselili na Gorjance, kjer bodo dopoldne slikali pokrajino, popoldne pa se bo v planinskem domu Vinka Paderšiča končala 4. dolenski slikarska kolonija.

I. ZORAN

V drugi polovici tedna pričakujemo občasne manjše padavine. Temperature bodo nekoliko nižje, kot so bile doslej.

Tretji avtomobil iz IMV: šestnajstica!

V novih proizvodnih prostorih novomeške Industrije motornih vozil, ki merijo 6.750 kvadratnih metrov, so začeli delati R 16 TS in dostavne avtomobile, v katere prav tako vgrajujejo Renaultov motor - Zdaj: katca, R 12 in R 16 ter pospešena proizvodnja dostavnih avtomobilov!

Štiricilindrični, štiritaktni bencinski motor z delovno prostornino 1565 cm³ in s 87,5 konjske moči v avtomobilu, ki ima spredaj diskaste in zadaj bobnaste zavore in pogon na prednja kolesa - to je novost iz proizvodnje novomeške Industrije motornih vozil. Tisti, ki se bolj spoznajo na avtomobile, so lahko takoj uganili: v Novem mestu delajo od petka naprej tudi renault 16 TS, za katerega pravi generalni direktor tovarne Jurij Levičnik, „da je moderen poslovni avto, tretji avto iz Renaultove družine, ki ga izdeluje naša tovarna“.

Doslej so v novomeški tovarni naredili po sto avtomobilov - R 4 in R 12 - na dan, z novim avtomobilom, šestnajstico moderne oblike in luksuzne izvedbe, ki jo bodo barvali s kovinsko barvo v domači, izredno moderni lakirnici s pomočjo elektroforeze, so posegli po avtomobilu višjega razreda, hkrati pa bodo preseglji številko 100 na dan.

V novih proizvodnih prostorih te največje dolenske tovarne, ki merijo 6.750 m², smo v petek med ogledom videli tudi nov montažni trak za dostavne avtomobile, katerih proizvodnja je bila zadnje mesece v zastoju. Opazili smo, da vgrajujejo v dostavne avtomobile Renaultov motor, kar je očiten dokaz tesnega poslovnega sodelovanja med Renaultom in IMV.

V tovarni pravijo, da bodo lahko zadovoljili potrebe jugoslovanskega trga po dostavnih avtomobilih, toliko jih bodo lahko naredili. Verjamejo, saj imajo kot prvi jugoslovanski proizvajalec dostavnih avtomobilov kombijev bogate izkušnje.

Novi osebni avto, ki so ga začeli delati v IMV, je, kot ga reklamirajo

„očetje“ Francozi, funkcionalen, udoben, zanesljiv in ekonomičen. Prodajna cena z vračunano luksuzno opremo je nekaj pod 80.000 dinarjev, vendar je tej ceni potrebno prišteti še osnovne in posebne davke, tako da je resnična cena čez 110.000 dinarjev.

J. SPLICAL

Tudi upanja ni več...

Še tisto malo upanja, ki so ga gojili starši, vaščani in vsi drugi, ki so bili seznanjeni z usodo 2-letnega Boštjana Klemenčiča iz Prilip pri Brežicah, je v nedeljo ob 9.15 splahnelo. Iskalci, ki so se zadnjič napotili iskat fantka, so na strmem pobočju Hunca našli fantkovo trupelce, raztreseno v krogu 50 metrov. Prsni koš je ležal višje, spodaj pa copatki, nogice... Kljub skrbnemu iskanju niso našli leve rokice in glavice. Žalostni kraj leži kakih tri kilometre od Klemenčičeve hiše, do njega pa se pride po ozki in precej strmi grapi. Tako se je Boštjan s svojim odhodom od doma pridružil desetim otrokom v zadnjih 10 letih. Vse razen neke deklice, ki se je leta 1966 izgubila na Mežakliji, so našli mrtve. (Več o usodi malega Boštjana berite na zadnji strani.)

Ob tem javorju so našli njegov prsni koš. Napis, vrezan v deblo, bo spominjal na dan, ko se je deček izgubil, in na dan, ko so našli njegove posmrtno ostanke.

V nedeljo, 4. avgusta, je otoški travnik dosegel letošnji rekord glede obiska. Do 15. ure so prodali 385 parkirnih listkov, avtomobilov pa je bilo popoldne več kot 500. Izredna vročina je h Krki privabila na stotine kopalcev. Krka je imela ta dan dobrih 23 stopinj Celzija. (Foto: Zvone Šeruga)

V soboto, 3. avgusta, je bila v Kočevju svečana otvoritev nove sirarne. Otvoritvi so poleg delavcev Ljubljanskih mlekarn in ZKGP Kočevje prisostvovali tudi predstavniki ribniške, kočevske in bezigrajske občine. Novo sirarno, ki je stala 250 milijonov dinarjev in je med največjimi v Jugoslaviji, je izročil namenu predsednik občinske skupščine inž. Savo Vovk. (Foto: France Brus)

tedenski mozaik

Izhod trajne rešitve

Nujni bolj usklajeni zunanjetrgovinski napori

Ob znanih zapletih in težavah na svetovnem trgu smo z letošnjimi izvozno-uvoznimi rezultati slovenskega gospodarstva lahko pravzaprav zadovoljni. Zadovoljni zato, ker sta za polovico povečala.

Vendar številka skriva tudi nekatere manj ugodne težnje. Prva je ta, da z izvozom pokrivamo komaj dobro polovico našega uvoza in druga, da zaskrbijoče narašča izvoz neobdelanih ali polobdelanih materialov v vsej Jugoslaviji, tudi tistih, ki bi jih domača proizvodnja nujno potrebovala. Tako

jih je prisiljena uvažati, v glavnem celo dražje, kot bi jih plačala doma. Že to nas opozarja, da se moramo v prihodnje truditi kar najbolj izkoristiti možnosti za oskrbo s surovinami in proizvodnimi materiali na domačem tržišču. Torej: cene domačih surovin je treba bolj uskladiti s tistimi na svetovnem trgu. Nadalje: slovensko gospodarstvo se mora odločiti za trajnejšo rešitev — za skupna vlaganja z domačimi proizvajalci surovin v drugih republikah. Primer takih vlaganj pri proizvodnji električne energije je lahko pri tem zelo spodbuden.

V takem položaju, ko se je v Jugoslaviji uvoz povečal veliko bolj kot izvoz, kar za Slovenijo ne velja, pristojni organi že pripravljajo vrsto ukrepov za spodbujanje izvoza in za selektivno omejevanje uvoza. Vendar moramo poudariti, da je spodbujanje izvoza do zdaj temeljilo predvsem na premijah iz zveznega proračuna. Tudi zato je v njem že znaten primanjkljaj, ki ga bo treba v prihodnje z dodat-

NIKOZIJA — S posredovanjem oficirjev sil Združenih narodov so predstavniki ciprskih Grkov in Turkov naposled dosegli sporazum o razmejitveni črti med enimi in drugimi enotami, kar predstavlja dober uvod v začetek razgovorov o ciprski prihodnosti, ki se bodo začeli 8. avgusta v Ženevi. Medtem so prišla s Cipra nova poročila o manjših spopadih, v Ankaru pa je dopotoval pomočnik ameriškega zunanjega ministra dr. Henryja Kissingerja, da bi pomagal najti trajen izhod iz ciprske krize. (Na sliki: med pogajanjimi o razmejitveni črti v Nikoziji. Telefoto: UPI)

To rubriko, namenjeno sicer zanimivostim (političnega) sveta, namenimo le izjemoma zgolj enemu samemu dogodku: to pot je to najnovejše obdobje zloglasne watergatske afere. Predsednik Združenih držav Amerike Richard Nixon je naposled priznal tudi svojo odgovornost in krivdo v aferi, kar predstavlja nepričakovano spremembo strategije njegove obrambe.

To priznanje imajo za izredno pomembno in prve reakcije kažejo, da utegne biti tudi usodno. Že nekaj ur po njegovi izjavi se je namreč oglasilo več članov njegove, se pravi republikanske, stranke in izjavilo, da ga poslej ne bodo več podpirali in branili.

Nixon je v svoji najnovejši izjavi poudaril, da so napake sicer bile, da pa po njegovem mnenju nikakor niso take vrste, da bi moral zaradi njih odstopiti ali pa biti odstavljen.

Nixon je priznal, da je ukazal FBI (ameriški zvezni policiji) in CIA (osrednji obveščevalni agenciji), naj vodita preiskavo v zvezi z vdorom v prostore demokratskega nacionalnega komiteja v poslopiju Watergate (kar se je zgodilo 27. junija 1972 in po čemer je afera tudi dobila ime), tako da ne bodo umazana imena nekaterih vplivnih in pomembnih osebnosti njegove administracije in tako imenovanega komiteja za ponovno izvolitev predsednika.

Kljub temu so kasneje prihajale na dan mnoge podrobnosti (predvsem ali skoraj izključno po zaslugi tiska, ki se je hrabro pognal v odkrivanje afere in se ni ustrašil včasih tudi neprikrutih groženj), zaradi katerih so se morali posloviti že mnogi najtesnejši Nixonovi sodelavci.

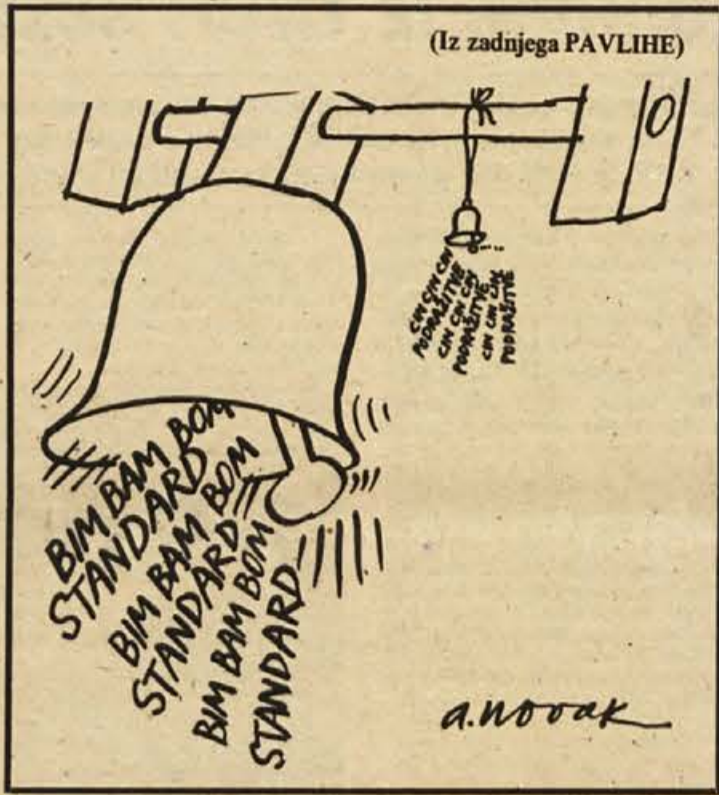
Velika večina jih je že obsojenih, nekateri procesi se še vedno vlečejo. Edini, ki je ostal doslej kolikor toliko neomadeževan, je ameriški zunanji minister Henry Kissinger.

Menijo, da je s tem afera Watergate stopila v določilno obdobje. Pričakujejo namreč, da bo predstaviški dom že konec tega meseca glasoval za odpoklic Nixona, kar mora potem potrditi še senat.

TELEGRAMI

KAIRO — Sedem članic Arabske lige je uradno privolilo v odložitve arabske konference na vrhu, ki je bila napovedana za 3. september letos: to so Jordanija, Egipt, Oman, Združeni arabski emirati, Sudan, Severni Jemen in Somalija. Ustno so v odlog privolili v Južnem Jemenu, Libanonu in Bahreinu. Prva je zahtevalo, naj bi konferenco odložili, izrekla Jordanija, in sicer zato, da bi „izdelali skupno strategijo in skupna izhodišča za ženevsko konferenco o Bližnjem vzhodu“.

BRUSELJ — Pred dvema španski ustanovama v Bruslju so eksplodirale bombe, ki so jih postavili tja člani „mednarodne skupine za revolucionarno akcijo“, ki se bori za odpravo diktature v Španiji.

(Iz zadnjega PAVLIHE)

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Lahko bi rekli, da je pretekli teden minil v luči prizadevanj, kako najhitreje in najbolj učinkovito omiliti posledice zadnjih podražitev. O tem vprašanju je razpravljalo več naših najvišjih organov, ki so sprejeli že povsem konkretne ukrepe, kajti kljub temu, da so bile podražitve nujne, saj je do njih prišlo zaradi naraslih stroškov poslovanja, ne smemo mirno mimo dejstva, da bodo višje cene in s tem višji življenjski stroški najhujše prizadeli prav delavce z najnižjimi osebnimi dohodki.

Ukrepe za zaščito standarda so hkrati s podražitvami sprejemali v vseh republikah in pokrajinah, vendar to samo kaže, da nimamo trajnega mehanizma za zaščito življenjskega standarda delavcev. V zvezni konferenci SZDL zato zahtevajo, da je treba ustvariti tak mehanizem, ki bi postal sestavni element sistema načrtovanja in tekoče gospodarske politike in ki bi ga lahko vpeljali že leta 1975.

Ukrepi za zaščito standarda so pravzaprav enaki v vseh republikah in pokrajinah, nekatera nesorazmerja nastajajo šele pri izvajanju zaščitnih ukrepov, ko ti ukrepi zajamejo različno število delavcev in njihovih družin, kar je posledica različne gospodarske razvitosti. V vseh republikah so se povečali minimalni osebni dohodki. V Črni gori se je tako osebni dohodek povečal na 1115 dinarjev, v Sloveniji na 1200, v BiH na 990, v Makedoniji in Srbiji na 1000, v Hrvaški na 1100, Kosovu na 1050 dinarjev in v Vojvodini od 50 na 60 odstotkov povprečnih osebnih dohodkov v lanskem letu. Sprejeti so tudi že odloki o zvišanju otroških dodatkov in spremembah cenzusa za pridobitev pravice do dodatka. V zvezni konferenci SZDL pa poudarjajo, da sprejeti ukrepi porajajo tudi nekatere probleme in težave. Tako na primer povečanje minimalnih osebnih dohodkov zožuje razpon v osebnih dohodkih oziroma zmanjšuje materialno stimulacijo nekaterih

kategorij delavcev, zlasti tistih, ki usmerjajo in organizirajo proizvodnjo, ter nasploh kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev. To spodbuja težnjo, da bi se povečali vsi osebni dohodki, kar pa bi bilo v tem trenutku težko izvedljivo.

Prejšnji terek so se sestali tudi delegati komisije za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov SR Slovenije. Na seji so med drugim obravnavali tudi priporočilo izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, republiškega sveta zveze sindikatov in gospodarske zbornice Slovenije o takojšnjem izjemnem pove-

ZA ZAŠČITO STANDARDA

čanju kalkulativnih osebnih dohodkov za 3 odstotke. Cilj tega ukrepa, ki so ga podprli tudi delegati omenjene komisije, je v tem, da bi delovnim ljudem na slabše plačanih delovnih mestih lahko takoj zagotovili vsaj dosežanje realne osebne dohodke oziroma minimalni standard izpred nedavnih podražitev. V sredo, 31. julija, se je sestel izvršni odbor republiške skupnosti za varstvo otrok. Na seji so razpravljali o pogojih za natečaj, na podlagi katerega bo republiška skupnost v obliki kreditov razdelila 8 milijonov dinarjev. V-poštev pride osemnajst slovenskih občin — enajst s statusom nerazvitih in poleg njih še občine Ilirska Bistrica, Sežana, Nova Gorica, Tolmin, Radlje, Ravne in Dravograd, kredite pa bi lahko uporabili za gradnjo vrtcev in podobnih objektov. Ob

vsem tem velja poudariti tudi sklep, naj bi imele prednost pri dodeljevanju kreditov občine, ki so že doslej na tem področju pokazale veliko angažiranosti (to so tiste, ki so se z družbenim dogovorom zavezale, da bodo plačevale najmanj 2,43 prispevne stopnje za otroško varstvo, še toliko bolj pa, če so z uvedbo samoprispevka dokazale, da so pripravljene tudi z lastnimi močmi razpletati vozle otroškega varstva). Rok za prijave je dokaj kratek — oddati jih je treba do 30. septembra.

Organizacije in organi socialistične zveze, ki so že doslej na razne načine sodelovali v družbeni akciji varčevanja, bodo v prihodnjem obdobju še pospešili svojo dejavnost in, kakor pravijo v zvezni konferenci SZDL, bodo to akcijo odsej vodili po dveh poteh: z večjim angažiranjem svojih organizacij in organov ter v povezavi z drugimi organizacijami in ustanovami.

Pri akciji varčevanja ne gre za pozive k stiskanju pasu, za zmanjševanje delovnega in življenjskega standarda, temveč za boj proti razsipanju družbenega bogastva, proti neracionalnosti, za bolj ekonomično trošenje sredstev, za večjo produktivnost. Bojno polje te akcije je potemtakem precej široko, vsekakor pa je dovolj razlogov za to, da jo čimprej sprožimo na vseh nivojih. V zvezi s tem zvezna konferenca SZDL omenja podatke o efektivni izkoriščenosti delovnega časa (borih 60 odstotkov), o izgubi 20 odstotkov vrednosti investicij (okrog 8 milijard dinarjev), ki nastaja zaradi zavlačevanja izgradnje. Celo v letu kvalitete smo izgubili 9 odstotkov vrednosti družbenega proizvoda zaradi slabše kakovosti izdelkov. Strokovnjaki pa so tudi mnenja, da bi z boljšo organizacijo dela, prihranki in smotnejšim poslovanjem lahko zvišali stopnjo naraščanja produktivnosti za 50 odstotkov. Skupaj s prihranki in družbenih dejavnostih, s preprečevanjem razsipavanja v zdravstvu, šolstvu (v rednem roku dokonča fakultete le 20 odstotkov študentov) in ne nazadnje tudi v naši prehrani (na leto zavremo v naši državi toliko kruha, da bi zadostoval za dveletno porabo v Črni gori) bi lahko privarčevali kakih 100 milijard dinarjev letno. To pa je številka, ki da misliti (s tem denarjem bi lahko zgradili pol milijona stanovanj — toliko pa nam jih sedaj ravno manjka)!

tedenski zunanjepolitični pregled

Italija je znova v črnem, osupla, prepadena in ogorčena. Povsod demonstracije, protestna zborovanja. 12 mrtvih in 48 ranjenih nedolžnih potnikov brzovlaka Italicus — to je bilanca najnovejše teroristične akcije fašistične organizacije „Črni red“, ki je tudi javno z neizmernim cinizmom priznala, da je podtaknila bombo na brzovlaku na progji med Firencami in Bologno.

Bomba je eksplodirala med vožnjo v predoru, vendar pa je vlak k sreči nadaljeval vožnjo in srečno pripeljal na prvo naslednjo postajo, kjer so lahko žrtvam tega podlega atentata nudili prvo pomoč, ki pa je žal za dvanajsterico prišla prepozno.

Po bombnem atentatu v Brescii je to leto že druga velika (ob vrsti manjših) akcija italijanskih fašistov, ki nikakor ne skrivajo svojega imena in svojih ciljev. „Nacistična Nemčija in fašistična Italija nista umrli leta 1945“, piše na anonimnem pismu, ki so ga posredovali javnosti: „Borimo se, da fašistična Italija znova vstane!“

Bolj jasnega in nedvomiselnega dokaza, kdo stoji za vsemi bombnimi atentati zadnjega časa, resda ni mogoče najti, toda to je bilo komaj potrebno — atentatorji so bili znani že pred tem.

Prav to je tudi izredna značilnost stanja: medtem ko ni bilo niti malo sporno, kdo nastavlja bombe in pekenske stroje, ki so v zadnjih šestih letih terjali kar 69 mrtvih in 430 ranjenih, pa je italijanska policija vselej izjavljala, da ne more najti storilcev, da ne ve, kdo so.

To so bile kajpak prozorne laži, ki niso nikogar prepričale. Demokratična javnost Italije je vseskozi zaman govorila, kdo so atentatorji, toda ti so imeli in še vedno imajo svoje mogočne zaščitnike, zaradi katerih lahko živijo v miru in nadaljujejo svoje podlo početje.

Cilj vseh napadov italijanskih fašistov in neofašistov je jasen: izrabiti sedanjo ekonomsko in politično krizo, v Italiji in ustvariti zmedo, strah in nezaupanje ter nato nasilno prevzeti oblast. Dejstvo, da policija, varnostni organi in sodstvo skoraj ničesar ne ukrepajo (doslej niso uspeli do konca razrešiti niti ene izmed mnogih afer, obsoditi vse udeležence vsaj enega številnih bombnih napadov), je mogoče seveda zadovoljivo pojasniti: v skoraj vseh organih in institucijah italijanske družbe imajo mogočne zaščitnike. Tako je v rimskem parlamentu najmanj osemdeset poslanec, ki so dokazani fašisti. V vrstah italijanske obveščevalne in protiobveščevalne službe (za katero mnogi menijo, da skorajda odkrito podpira delovanje fašistov) jih je tudi veliko. Podobno je v sodnih in policijskih

organih. Za vsemi pa stoji v ozadju orjaški kapital s svojimi cilji in kajpak tudi denarjem.

Vse to se med seboj prepleta in čeprav je nedotakljivost, ki jo italijanski fašisti in neofašisti uživajo, resda zgolj politična in ne tudi logična, je to skoraj natančno tako, kot bi bili zaščiteni kot kočevski medvedje.

Nobenemu se nič ne zgodi — ne zato, ker bi njihove krivde ali soudeležbo pri napadih ne bi bilo mogoče dokazati, marveč zato, ker se tega dokazovanja nihče ne loti pošteno in učinkovito.

Dokler demokratične sile Italije ne bodo zmogle dovolj moči in poguma, da javno, jasno in brez odvečnega slepomišljenja pokažejo na resnične krivce fašističnega terorja, še posebej pa na njihove vplivne in mogočne zaščitnike, se bo Italija še stresala pod eksplozijami bomb in se bo večalo število mrtvih ter ranjenih.

Bilo bi neopravičljivo čmogledo izjavljati, da sile svobode in demokracije v Italiji nimajo

Ogorčeni protesti zaradi fašističnega atentata

moči in poguma, res pa je, da doslej tega ni bilo videti v pravi meri, da bi naposled končali to dolgoletno stanje nenehnih napadov, morij in pobojev.

Izkušnje prefeklosti žalostno učijo, kam pelje popuščanje fašističnim tolpom in če kdo, potem imajo naši sosede dovolj priložnosti za nauke iz mrčnega obdobja mussolinijeve diktature.

In žal ne samo oni, marveč tudi mnogi drugi, ki so morali to diktaturo prenašati na svojih ramah.

TELEGRAMI

TOKIO — Predsednik japonske vlade Tanaka je sprejel na poslovilni obisk jugoslovanskega veleposlanika v tej deželi Jožeta Smoleta. Pogovarjala sta se o zadevah, ki zanimajo obe državi, pri čemer je Tanaka poudaril, da Japonska pripisuje velik pomen dobrih odnosom z neuvrščeno Jugoslavijo.

PARIZ — Po sklepu portugalske vlade, da bo brez odlaganja priznala neodvisnost in pravico do samoodločbe narodom Mozambika, Gvineje-Bissau in Angole, so vojaške sile Južne Afrike v stalni pripravljenosti. To se je zvedelo v Parizu.

Na kopališču v Čateških Toplicah skrbi za red, disciplino in varnost Anton Ažrež. Kopalce opozarja, naj ne skačejo v vodo in se ne igrajo z žogo. Večina upošteva njegove napotke, med njimi pa so tudi taki, ki bi jim morali pokazati vrata. (Foto: Jožica Teppey)

Obljuba mladih pred starejšimi: minulo nedeljo je predsednik KS Šentrupert Peter Zgonec kumoval pionirski motomi brizgalni. Člani društva in gostje iz okoliških društev so tudi z mimohodom počastili 75-letnico šentruperskega društva. Na sliki: deseter pionirske desetine se zahvaljuje.

Razstavo olj, akvarelov, risb in drugih del, ki so jih udeleženci 4. dolenske slikarske kolonije ustvarili v ponedeljek na enodnevnem ex tempore v Novem mestu, so za nekaj dni odpri v izložbi knjižarne Mladinske knjige na Glavnem trgu. Na sliki: med postavitvijo. (Foto: I. Zoran)

Zaradi onesnaženosti studencev v Željnah, ki so jo povzročile rudniške odpadke, so se kočevski Romi preselili v Mahovnik in na Trato, kjer so studenci še čisti. Razen vode si Romi želijo tudi udobnejših stanovanj, kot so šotori. (Foto: France Brus)

KOMUR JE BOG DAL ...

Zvezni izvršni svet ugotavlja, da je poraba nafte pri nas preseгла predvidevanja, in predlaga več varčevalnih ukrepov, med njimi tudi omejitve potovalnih hitrosti. Tako naj bi omejili vožnje motornih vozil na 50 do 90 kilometrov na uro, odvisno od vrste vozila.

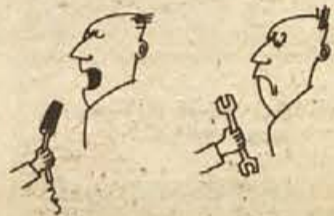
Varčevanje, to se lepo sliši, težje pa se sklada z drugo novico, ki ji je prav tako botroval izvršni svet. Kot pišejo Primorske novice, bodo (bogati) tuji, ki se vozijo po našem morju z jachtami in motornimi čolni, v prihodnje deležni posebnega popusta pri bencinu. Za „super“ bencin bodo namesto 5,20 dinarja, kar mora plačati naš (običajno revnejši) državljan, plačevali le po 4,28 din, za navadnega bodo morali odšteti le 4,05 din, za nafto pa 2,74 dinarja.

Komur je bog dal, temu dam tudi jaz, po tem načelu je, kot pravijo, nekdanji delil žrčnogorski vladika.

Sejmišča

BREŽICE - Na sobotni sejmi so rejci pripeljali 439 prašičev. Prodali so 341 živali, starih do tri mesece, po 19,00 do 20,00 dinarjev kilogram žive teže in 16 prašičev, starih nad tri mesece, po 16,00 dinarjev kilogram.

NOVO MESTO - Od 511 prašičev, kolikor so jih rejci pripeljali na ponedeljkov sejmi, so kupci kupili 395 živali. Cene prašičev, starih od 6 do 12 tednov, so se gibale med 300 in 450 din, prašičem, starih od 3 do 6 mesecev, pa med 450 in 700 din. Goveje živine so rejci pripeljali 80 glav, prodali pa so jih samo 17.

Brez besed

slovanje, večjo produktivnost in bolj ekonomično trošenje denarja. V akciji smo sicer dosegli nekatere uspehe, vendar je niso še povsod „vzeli za svojo“. Zato jo bo treba nadaljevati, saj nam o njeni potrebnosti nazorno govore naslednji podatki.

Pri nas v Jugoslaviji (na Dolenskem najbrž ni nič bolje) izkoriščamo le 60 odstotkov efektivnega delovnega časa. Zaradi prepočasnih gradenj izgubimo na leto okrog 20 odstotkov investicij ali 8 milijard dinarjev; celo v lanskem „letu kvalitete“ smo izgubili 9 odstotkov ustvarjene vrednosti družbenega proizvoda, ker smo naredili toliko nekvadratnih proizvodov. Strokovnjaki so izračunali, da bi z boljšo organizacijo dela in smotnejšim poslovanjem lahko zvišali stopnjo naraščanja pro-

duktivnosti za 50 odstotkov, zapravljamo tudi v družbenih dejavnostih. Neuspešni učenci, dijaki in študenti nas veljajo vsako leto okrog poldrugega milijardo dinarjev. Skratka, z različnimi prihranki bi lahko vsako leto prihranili okrog 100 milijard dinarjev in z njimi zgradili pol milijona stanovanj! Od besed čimprej k dejanjem!

Ne ve, kaj se je

Gotovo je tudi nekaj simbolike v tem: če poskočijo cene kruha, zavrsi bolj, kot če se podraži kaj drugega, pa četudi enako spodjeda življenjsko raven. Tako je bilo tudi po 21. juliju letos. Zdej, ko je ta nenadejani „vročinski val“ mimo, si ogledimo nove cene še z očmi kmetijstva.

Pridelovalci bodo po novem dobili za kilogram mehke pšenice 2,10 din, za kilogram trde (klene, domače sorte) pa 2,30 din. V to je že všteta dvakratno povečana „razvojnega premija“, ki znaša zdej 30 par in do katere imajo pravico tudi zasebni kmetje. Zvezna direkcija za rezerve jo bo izplačevala od 1. julija do 30. oktobra letos.

Kmetijci bi morali prej vedeti ceno

Zvezni izvršni svet je ceno in premijo povečal tik pred dvajseto. Z ukrepom je predolgo odlašal. Nenormalno je, da poljedelec zve za ceno šele takrat, ko žanje, namesto da bi vedel takrat, ko seje. To pa ni samo pri pšenici. Za to, kar je ukrenil izvršni svet, bi lahko rekli, da je prej reševanje kot pa usmerjanje gospodarske politike.

Znano je, da se je zadnja leta zanimanje za pridelovanje pšenice zmanjševalo. Lani, na primer, smo želi le še na 1.696.000 ha ali 13 odst. manj kot leto poprej. V deset-

letju pred vojno smo sejali povprečno 2,14 milijona hektarov (in ob 11,4 stota pridelka na hektar pridelali pol manj). Kljub visokemu donosu lani bo treba letos uvoziti kar 600.000 ton pšenice in jih plačati po 180 dolarjev tona, kar je nič manj kot trikrat toliko, kot je bilo ob začetku lanskega leta. Zdej se mnogo bolj izplača pridelovati pšenico doma, kot pa jo kupovati na svetovnem trgu. Ali ni torej upravičena trditev, da je prišla spodbuda – višja odkupna cena – že malo pozno?

M. L.

IMV med desetimi

Dolenska, do večeraj pretežno zaostala kmetijska pokrajina, dosega zdej vidno mesto na lestvicah, ki

IMV stalna članica „velike deseterice“: lani že 1,4 milijarde dinarjev celotnega dohodka ali dobrih 42 odst. več kot leto prej

razvrščajo slovenske industrijske velikane. Med „veliko deseterico“ se že nekaj let nahaja največje dolensko podjetje, novomeška IMV, ki zaposluje že nad 4.000 ljudi.

Po zadnjih primerjavah, ki velja za leto 1973, izračunana pa je tako, kot to dela „Ekonomska politika“ pri primerjanju jugoslovanskih podjetij, je IMV pristala na sedmem mestu: za Iskro, ki je s 23.226 zaposlenimi in 6,37 milijarde dinarjev celotnega dohodka največje slovensko podjetje, za Slovenskimi železarnami, Gorenjem, TAM Maribor, Združenim podjetjem „Elektrigospodarstvo Slovenije“ in Združenim podjetjem za distribucijo električne

energije. Leto poprej je bila IMV na 8. mestu, leta 1971 na 7., še leto poprej pa celo na šestem. Obdržanje uvrstitve na razpredelnici pomeni, da novomeški velikan drži korak z največjimi, torej napreduje. To potrjuje tudi izračunana stopnja razvoja, s katero se IMV prav tako uvršča na 7. mesto. Celotni dohodek tega podjetja je namreč lani prirastel kar za 42,67 odstotka.

Kaj pa druge dolenske tovarne? Kot druga se je na 25. mesto uvrstila „Krka“, ki je imela lani 541 milijonov dinarjev celotnega dohodka, 45. je bil Pionir (411 milijonov), 47. Tovarna celuloze in papirja Krško (391 milijonov), na 60. mestu pa je bil Novoteks s 315 milijoni dinarjev celotnega dohodka.

Sojem v Kranju

V petek, 9. avgusta, bo predsednik zbora združenega dela republiške skupščine Stefan Nemeč odprl 24. mednarodni gorenjski sejmi na sejmišču Savski log v Kranju.

Letošnjega sejma, ki je že po tradiciji potrošno-komercialnega značaja, se bo udeležilo 283 razstavljalcev, od tega 82 iz tujine. Od tujih so najmočnejše zastopane sosednje države, predvsem Italija in Avstrija. Tudi z ostalimi zahodnimi državami sejem plodno sodeluje, medtem ko ne more navezati stikov z vzhodnimi. Na letošnjem sejmu bodo sodelovale tudi firme iz Kanade, ZDA, Indije in Jordana.

Na 7500 kvadratnih metrih razstavnih površin bodo obiskovalci lahko dobili blago široke potrošnje, pohištvo, gospodinjinske stroje, gradbeni material, avtomobile, še posebno močan poudarek pa daje sejem kmetijski mehanizaciji in kmetijski opremi.

Sejem bo odprt vsak dan od 9. do 19. ure do 19. avgusta.

credno je zapisati...

Kdo ne bi imel rad velikih oken v izbi, opečne strehe nad glavo? Tako posodobljenih je vse več kmečkih hiš po vaseh. Videz naselij se močno spreminja.

Potres svari

Vzidavanje velikih oken, nadzidava in postavljanje velikih ostrejših, teras, nadstreškov in podobnega pa močno načinja trdnost nekdanjih stavb, ki postajajo na videz tako imenitne. Na Kozjanskem, kjer je poslopja tako hudo prizadel zadnji potres, je videti mnogo takih stavb. Ljudje so v preureditvah teh hiš vložili veliko denarja, po potresu pa bo nekateri treba porušiti. Znano je, da stare hiše ponavadi nimajo horizontalnih vezi ali venca, kot temu pravimo, zato jih potresni sunki še lažje razrahljajo. Prebijanje sten in vstavljanje večmetrskih preklad za velika okna in balkone je nevarno že samo po sebi, brez potresa.

Zavarovalnice ne zavarujejo stavb proti potresu, zato ni nikoli pretirano svariti, da se je treba pred preurejanjem starejših stavb posvetovati s strokovnjakom, pa tudi preurejanja samega ne kaže zaupati šušmarju. Potrebno bo dosledne spoštovati tudi predpise in gradbene normative, ki natančno določajo, kako je treba graditi, vendar jih mnogi, žal obidejo.

A. Ž.

Pri Šeligojevih v Zibiki na Kozjanskem so za preureditev stanovanja porabili več milijonov, ob potresu pa se je hiša brez trdnega venca razklenila. Zraven nje stoji stara hišica, ki je niso posodabljali, pa je ostala brez večjih poškodb.

Kmetijski kotiček

Pot do dobrega jabolčnika

Za sicer premožne Nemce je vino očitno preveč razkošna pijača. Na kmetih pijejo tam poleti jabolčnik, toda ne takšnega, kakršnega poznamo pri nas. S skrbnim postopkom znajo narediti takega, da ga je komaj ločiti od vina. Nehote obiskovalec pomisli na potratnost naših domačij, ki zavržejo ali predelajo v žganje toliko sadja, iz katerega bi lahko naredili bolj zdravo, osvežilno pijačo, če bi ...

Ce bi to znali in hoteli. Priprava dobrega jabolčnika za domačo porabo zahteva prav tako natančen postopek in vestnost kot priprava vina, prav tako dobro posodo in primerno klet in prav tako stalno skrb.

Dober jabolčnik ali hruškovec dobimo lahko le iz zrelih, zdravih plodov, če se le da tudi opranih pred predelavo. Sadje najprej zmeljemo in sprešamo, dobljenemu moštu pa dodamo vinobran (kalijev metabisulfid), da z njim zavremo razvoj neželenih mikroorganizmov. Primerno je dati 10 g vinobrana na 100 litrov mošta. Priporočajo, da dodamo 100 litrom mošta tudi 100 gramov pekticina, snovi, ki zbistri in izboljša okus mošta.

Tako pripravljen mošt gre v sod, kjer začne vreti. Najbolje je, če sladkor v njem povsem prevre; to dosežemo, če dodamo kvasovke in hranimo mošt na primerni temperaturi, ki naj znaša približno 20 stopinj. Ko prevre, ga pretočimo v zažveplan sod in ni več bojzani, da bi se pijača kmalu pokvarila, zlasti če je sod poln.

Ce je posoda slaba ali nečista, se tudi jabolčnik kaj kmalu pokvari. Ce ima okus po plesni, kar se največkrat zgodi, ga je mogoče ozdraviti z lesnim ogljem ali z želatino, ki pa v veliki količini lahko prizadene tudi siceršnji vonj in barvo. Ce jabolčnik se ni huje prizadet, zadošča do 10 g oglja na 100 l jabolčnika.

In še nasvet: če bi želeli imeti sladke jabolčnike, ga naredimo tako, da mošt takoj po prešanju zažveplamo, dodamo pekticin, in ko se v približno pol dneva jabolčnik zbistri, ga egrejemo na 80 stopinj Celzija ter še toplega nalijemo v steklenice.

Inž. M. L.

- Nič ni z njim! Samo eno tipko obvlada: visoki CE

(Karikatura: Marjan Bregar)

(nadaljevanje s 1. str.)

godili možnostim zaposlenih. Pročujuje tudi možnost, da bi gospodinjstvom dostavljali plin na dom. Tovrstnih želja je veliko, Novotehna pa bi porabnikom nedvomno ustrela.

Skladišče, ki so ga zgradili predvsem za potrebe Novega mesta z daljno okolico, bo slej ko prej postalo osrednje na Dolenjskem. Novotehna ima namreč načrt zgraditi še manjša dislocirana skladišča v Črnomlju, Metliki, Trebnjem, Mokronogu, Sentejmeju in Žužemberku.

Predvidevajo, da bo predlog za gradnjo dislociranih skladišč pripravljen v jeseni, da bi ga lahko pristojne občinske skupščine obravnavale še letos. Računajo, da bodo občine pri tem pomagale, saj gre pri prometu s plinom za energijo, ki je vsak dan bolj iskana.

Ob organiziranem in varnem prometu s plini v novem novomeškem skladišču bodo imele inspekcijske službe razlog več, da poskrbe za ukinitve neprimernih skladišč, ki jih je na našem območju precej. Ukinjanje prometa s plini v takih skladiščih naj bi vplivalo na to, da bi se v občinah zavzeli za gradnjo skladišč, kjer je poslovanje s plini v skladu z načeli in predpisi.

Novotehna je že do zdaj preskrbovala širšo Dolenjsko z gospodinjstvi in drugimi plini, vendar je bil promet v prostorih, ki niso bili za to grajeni in kjer popolna varnost ni bila zagotovljena. Kljub temu je bilo veliko let, kar so v tem podjetju prodali prve jeklenke.

„Osem let pa je mimo, kar se je porodil načrt, da bi za Novo mesto oziroma večji del Dolenjske za daljše obdobje rešili vprašanje skladiščenja plina in preskrbovanja občanov s plini,“ pravi direktor Novotehne Jože Umetič. Po njegovi razlagi so se stvari premaknile šele potem, ko so posegle za pomoč, ki odgovarjajo za varnost prometa z lahko vnetljivimi snovmi.

Od besed do dejanj je običajno težaven korak. To je Novotehna krepko občutilo in šele s krepkim posredovanjem občinskih ter zlasti republikanih organov dobila lokacijo za skladišče, ki bi bilo dovolj veliko za promet s plini vsaj za 20 let. Odkupili so 15.000 m² gozda in lanskega novembra začeli naposled graditi.

Direktor Umetič pribeje: „Naš kolektiv je v gradnjo ugriznil glede na potrebe, ne pa glede na trgovski profit. Lahko zatrdim, da dobička sploh ne iščemo, saj začnemo poslovanje zgolj v prepričanju, da bomo pri svojem.“

I. ZORAN

Skladišče plinskih jeklenk na Cikavi za zdaj še brez obiskovalcev, kmalu pa bo tu gneča. Letos pričakujejo že 6.000 odjemalcev gospodinjstvih in tehničnih plinov. (Foto: I. Zoran)

Statut za nekatere težak

Občinska konferenca ZMS Novo mesto je v želji, da bi zvedela, kako živijo in delajo brigadirji na Kozjanskem, pripravila razgovor z nekaterimi udeleženci iz novomeške občine.

Pogovora – vodila ga je Jana Kapler, predsednica komisije za idejnopolitična vprašanja pri OK ZMS Novo mesto – so se udeležili Alojz Klemenčič, Slavko Pavlin, Marjan Požega, Marjan Zibert, Emil Purer, Martina Kapler, Tone Žvan, Janez Gorenc, predsednik OK ZMS Novo mesto Marjan Pavlin in nekateri člani mladinskega predsedstva. Najprej so se mladi pogovorili o idejnopolitičnem delu v brigadi. Povedali so, da ga v pravi obliki ni bilo. Lahko so sicer dobili nekatera skrip-

ta, toda mnogim so bila nerazumljiva in pretežko pisana. Imeli so še nekaj predavanj, toda bila so neorganizirana. Tako se je zgodilo, da predavatelja ob določenem času ni bilo, večkrat pa so morali brigadirji čakati tudi zastonj. Veliko se je govorilo, da se bodo mladi spoznali z dokumenti za IX. kongres slovenske mladine, toda v glavnem je ostalo pri besedah. Statut je bil za nekatere nerazumljiv, dolžnost predavateljev pa je bila, da bi ga „prevredli“ v razumljivejši jezik. Veliko pripomb so imeli mladi tudi na račun kulturno-zabavnega življenja. Tudi to je bilo neorganizirano, prepuščeno iznajdljivosti brigadirjev. Pogrešali so predvsem taborne ognje, kjer bi lahko obujali spomine na našo zgodovino. Mnogi med njimi so pogrešali tudi časopisnega branja.

Imeniten koncert v Kostanjevici

Pel je Krunoslav Cigoj, ki nastopa v dunajski in berlinski operi

Krunoslav Cigoj, eden izmed najvidnejših jugoslovanskih tenoristov, se je srečal s slovenskim občinstvom prvič minulo soboto zvečer na koncertu, za katerega je dalo pobudo vodstvo XIX. Dolenjskega kulturnega festivala v Kostanjevici na Krki. Pevec z izrazitim liričnim tenorjem je navdušil več kot 150 poslušalcev iz Krškega, Zagreba, Brezice, Novega mesta in domačega mesteca, ki so napolnili Miklavževo cerkev, v kateri so se hkrati srečali z dragocenimi freskami slikarja Jožeta Gorjupa.

Umetnik, ki sicer stalno poje v dunajski in berlinski operi, si je naj-

prej ogledal kostanjeviške znamenitosti in slikarsko razstavo B. Jakca v Lamutovem salonu. Bil je presenečen nad bogatim kulturnim življenjem „dolenjskih Benetk“, predsednik upravnega odbora Dolenjskega kulturnega festivala Lado Smrekar pa ga je med drugim tudi podrobneje seznanil s prireditvami v mestu. – Na koncertu je tenorist Cigoj zapel najprej pet pesmi J. Hatzeja, R. Tačlika, J. Gotovca in I. Zajca, zatem pa dve ariji iz Kalmanove opere „Grofica Marica“ in Leharjeve „Dežele smehljaja“. Sledile so znane arije iz oper „Lucia di Lamermoor“, „Porin“, „Faust“ in „La Boheme“, koncert pa je mladi umetnik sklenil z napolitanskimi napevi, ki so bili nekoč osrednji del programa Maria del Monaca. Za sleherni pesem je požel nedeljen prisrčen aplavz hvaležnega občinstva, ki je kljub vročini prišlo v Kostanjevico in bilo zato nagajeno z nevsakdanjim umetniškim užitkom. Pri klavirju je umetnika spremljala s pretanjnim posluhom za posebnosti skladateljev prof. Mira Flis iz Zagreba. Tg.

RIBNICA: ZA KUMROVEC ZAKLJUČENO

Odbor za zbiranje prispevkov za gradnjo spominskega doma v Kumrovcu pri komiteju ZK v Ribnici je konec julija zaključil akcijo zbiranja prispevkov. Plan za občino Ribnica v višini 75.000 dinarjev je bil po zaslugi izrednega razumevanja organizacij združenega dela in vseh drugih za blizu 10 odstotkov presežen.

RIBNICA: NOVE ORGANIZACIJE ZK

Komite občinske konference ZK Ribnica je sklenil ustanoviti več novih organizacij ZK. S tem je pričel uresničevati določilo, naj bi bila organizacija ZK v vsaki TOZD in krajevni skupnosti. Doslej sta ustanovljeni organizaciji ZK v TOZD Inles Sodražica, kjer je bil za sekretarja izvoljen Stane Vesel, ter v TOZD Donit Sodražica, kjer je sekretar Janko Divjak. Nove organizacije bodo ustanovili še v TOZD Inles Loški potok, v osnovni šoli Sodražica, v Žičnici, Suknu Jurjevica, Kmetijski zadrugi in TGP Jelki.

V nedeljo se je v Dolenjskih Toplicah končal letošnji pohod mladincev in vojakov, zbranih v brigadi „AVNOJ 74“. Udeleženci pohoda so odšli 20. julija iz Ljubljane po poteh slovenske delegacije, ki se je 1943. leta udeležila II. zasedanja AVNOJ. Več bomo o tem še poročali. Na sliki: kuhinja brigade. (Foto: B. Podobnik)

Kje si, mladinski aktiv?

Na Otočcu je 120 mladincev in mladink, ki pa se z delom v aktivu ne morejo pohvaliti

Pred leti je bil mladinski aktiv na Otočcu precej bolj delaven, kot je sedaj. V času, ko se številni aktivni po vsej Sloveniji pripravljajo na svoj 9. kongres, pa otoška mladina spi. V kratkem pogovoru s predsednikom aktivna na Otočcu sem zvedel naslednje:

„Trudim se in delam po svojih močeh. Večkrat je že kazalo, da mi bo organizacija kakšne akcije uspela, na koncu, ko bi morali od besed preiti k dejanjem, pa ni nič. Sam predsednik še ne predstavlja aktivna. Naša mladina je preveč zaprta vase. Ne vem, na kakšen način bi jo pritegnil k resnemu delu...“

Včasih je bilo drugače. Spominjam se, kolikokrat smo se mladi zbrali in se pogovarjali o načrtih, športu, politiki. Tudi zdaj se tako zbirajo, a iščejo zabavo v – gostilnah. V eni točilnici dva deci, v drugi vinjak ali pivo in vsa zabava se konča s pretepom in propadanjem mladega človeka. Še pred leti smo se pogovarjali o ustanovitvi ljudske knjižnice, za katero je bilo zbranih že precej knjig. Potem smo mladi izgubili prostor v Partizanovem domu in z njim prepotrebno knjižnico. Namesto da bi knjige krožile med ljudmi, med mladimi, ležijo zaprte in v čakajo. Morda pa so prav one tiste, ki naj bi sprožile akcijo otoške mladine in zahtevale pri odgovornih

prostor za knjižnico. Akcije 120 mladincev in mladink iz pejmajstih okoliških vasi prav gotovo nihče ne more zavreti.

Z. S. M. OTOČEC

Carina različna?

Enakovredni predmeti naj se ocarinijo enako

Kot vsi zdolci se tudi jaz rad vračam družino v domači kraj. Na poti domov pa me čaka tudi carina, kjer se je treba držati določenih zakonov. Mislim, da bi morali biti za vse, ki gredo čez mejo, enaki predpisi, ki bi jih morali upoštevati vsi, tudi cariniki. Toda ni tako!

Za noveletne praznike sva se s sedem istočasno vračala domov. Oba sva imela za ocarinjenje po en komplet koles za gumi voz. Sosed je prišel na mejo že pred tretjo uro zjutraj, jaz pa ob deveti uri dopoldne. Razlika med ocarinjenimi kolesi je bila 250 din.

Ne vem, kaj je vzrok za take razlike pri carini enakovrednih predmetov in kakšen je odstotek carinjenja (primer: nožna zračna tlačilka stane v Nemčiji 75 mark, za carino pa moraš odšteti 220 din).

Mislim, da jih je še več s podobnimi težavami. Take malenkosti dostikrat veliko pomenijo, zato sem prepričan, da bi se jih dalo odpraviti, če bi vsi carinski uslužbenci za vse enako pisali carinske deklaracije.

FRANC KRAJNČIĆ
7000 Stuttgart – Rohr
Turnhallestrasse 4

TEKMOVANJE IN PRIKAZ NAPREDKA

Strojna skupnost Bukošek pri Brežicah je v sodelovanju s TOZD Kooperacija pri Agrarii v nedeljo, 4. avgusta, organizirala tekmovanje s traktorskimi kosilnicami. Na prireditve je povabila kmetovalce iz območja breziške občine.

To je nova skupnost, saj so jo ustanovili šele lansko leto. Njeni člani so zelo prizadevni in delavni. V tem kratkem obdobju so kupili moderno sejalnico za koruzo, škropilnico za uničevanje plevela ter kultivator za okopavanje koruze in dognojevanje.

J. T.

MLADINSKA IGRA

Pionirji in mladinci iz Loke pri Zidanem mostu so v režiji učiteljice Vide Bogovič pripravili v sodelovanju PD Primož Trubar mladinsko igro v dveh dejanjih Frana S. Finžgarja. To igro so v Loki uprizorili že pred 22 leti.

S. SK.

NOVO MESTO: ROKOMETAŠI TRENIRAJO

Novomeški rokometiški več kot štirinajst dni redno vsak dan popoldne trenirajo, vodi pa jih Slavko Vidmar. Na trening prihaja do dvanajst igralcev.

MA BUČNA VAS: POVEZAVA S KOVINARJEM

Mladinski aktiv Bučna vas vključuje v svoje vrste mlade iz območja krajevne skupnosti Bučna vas. Večina članov je še šoloobveznih, nekaj pa jih je že tudi zaposlenih.

V poletnih mesecih, ko skoraj na vseh področjih nastopi „mrtna sezona“, pa naš aktiv ne spi. Resda se sedaj na sestankih ponavadi zbere bolj malo članov, toda kljub temu so vedno uspešni. Razen tega pripravljamo orientacijske pohode, na katerih mladinci in mladinke preverjajo svoje šolsko in taborniško znanje, zbiramo se ob tabornih ognjih, prirejamo pa tudi ples. Da v tej dejavnosti ne bomo sami, smo na enem izmed sestankov sklenili, da bomo v nše vrste povabili tudi mlade iz obrtnega podjetja Kovinar iz Bršlina. Tako okrepljeni bomo lahko še veliko bolje delali in v svoje vrste pritegnili čim več mladih, ki bi želeli naši skupnosti z udarniškimimi akcijami kar najbolj pomagati.

S. SKOČIR

IZLET IN OBČNI ZBOR DRUŠTVA VINOGRADNIKOV

Društvo vinogradnikov iz Novega mesta vabi svoje člane na izlet, ki bo 17. avgusta. Avtobus ob odpeldal za avtobusne postaje ob 6. uri zjutraj. Ustavil se bo še na Otočcu ob 6.15, ob 6.30 v Sentejmeju, ob 6.45 v Dragi in ob 7. uri v Družinski vasi. Obiskali bomo Bizeljsko in tamkajšnje vinske kleti. Ob 15. uri bo v kleti Agrokombinata v Kostanjevici občni zbor društva. Zadnji rok za prijave je 9. avgust. Prijavite se lahko pri članih UO in pri TOZD Hmeljnik.

Republiška Zveza prijateljev mladine je v sodelovanju z novomeško ZPM pripravila že šestnajsti medrepubliški tabor „Sutjeska“. Mladim tabornikom pri nas ni bilo dolgčas, saj so si ogledali vse kulturne in zgodovinske znamenitosti, nekaj dni pa so preživeli tudi pod šotori v Dolenjskih Toplicah. Na sliki: v taboru so mlade tabornike obiskali tudi vojaki iz Novega mesta, ki so mladim predstavili orožje in jih seznanili z življenjem naših vojakov. (Foto: J. Pezelj)

OBJAVLJA

PROSTA DELOVNA MESTA

1) 3 SAMOSTOJNE KOMISIONARJE ZA DELO V
GLAVNEM SKLADIŠČU – PRODAJA na VELIKO

Pogoji:

- a) visoko kvalificirani ali kvalificirani trgovski delavci z nekaj leti prakse po možnosti v železniško-tehnični stroki,
- b) visoko kvalificirani ali kvalificirani trgovski delavci z nekaj leti prakse v mešani stroki,
- c) osebe, ki so že delale na podobnih delovnih mestih in imajo veselje za trajno zaposlitev in nadaljnjo priučitev.

Kraj delovnega mesta:

Novo mesto – Bučna vas.

Delovni čas:

ponedeljek od 6,30 do 16,30

torek, sreda, četrtek in petek od 6,30 do 14,30

Sobote so vse proste.

Osebnih dohodki:

– pod a) in b) od 2.800,00 do 3.500,00 din

– pod c) od 2.500,00 do 3.000,00 din

ADMINISTRATORKE

za mizarstvo Mirna peč.

Pogoj: srednja ekonomska šola ali nižja strokovna izobrazba

TELEFONISTKE

v upravi podjetja

Pogoj: nižja izobrazba ali dokončana osemletka

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Prijave sprejema splošni sektor podjetja do 20. 8. 1974.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Iskra
Tovarna usmerniških naprav
Novo mesto
v Združenem podjetju Iskra Kranj

vabi v skladu s povečanim obsegom poslovanja in razvojem proizvodnih programov ter organizacije nove sodelavce in sprejme:

1. VEČ NK DELAVCEV ZA PRIUČITEV ZA KLJUČAVNIČARJE IN ELEKTROMEHANIKE
2. VEČ KV IN VK KLJUČAVNIČARJEV, STROJNIH KLJUČAVNIČARJEV IN ELEKTROMEHANIKOV
3. 1 ADMINISTRATORJA (2-LETNA ADMINISTRATIVNA ŠOLA)
– VEČ DELAVCEV Z VISOKO IN VIŠJO IZOBRAZBO STROJNE IN ELEKTRO SMERI ZA DELO NA PODROČJU PRIPRAVE, TEHNOLOGIJE IN ORGANIZACIJE PROIZVODNJE.

Delo je zanimivo in dinamično, z možnostmi napredovanja, strokovnega izpopolnjevanja in izobraževanja.

NK delavci se bodo lahko priučili, organizirali pa bomo tudi pridobitev kvalifikacij.

Delo v proizvodnji, za delavce pod tč. 1. in 2., je lažje, nenevarno in poteka v urejenih in zaprtih prostorih. Nudimo primerne osebne dohodke z možnostmi nadurnega dela.

Prijave sprejema splošni sektor Isk e – tovarne usmerniških naprav, Novo mesto – Bršljin 63, kjer lahko dobite vse potrebne informacije.

ŠTIPENDIJE!

ZAČASNA SKUPNOST
ZDRAVSTVENEGA VARSTVA IN ZAVAROVANJA
NOVO MESTO
Strokovna služba

RAZPISUJE NASLEDNJE
ŠTIPENDIJE za šolsko leto 1974/75:

- 3 ŠTIPENDIJE ZA ŠOLANJE NA EKONOMSKI SREDNJI ŠOLI V NOVEM MESTU,
- 2 ŠTIPENDIJI ZA ŠTUDIJ NA VIŠJI UPRAVNI ŠOLI V LJUBLJANI ALI NA VIŠJI PRAVNI ŠOLI V MARIBORU
- 2 ŠTIPENDIJI ZA ŠTUDIJ NA EKONOMSKI FAKULTETI V LJUBLJANI ALI NA VISOKI EKONOMSKO-KOMERCIJALNI ŠOLI V MARIBORU,
- 1 ŠTIPENDIJO ZA ŠTUDIJ NA PRAVNI FAKULTETI V LJUBLJANI.

Prednost imajo kandidati višjih letnikov. Vloge sprejemamo na predpisanem obrazcu 1,65 DZS do 20. avgusta 1974. Prošnji za štipendijo je treba priložiti življenjepis in zadnje šolsko spričevalo ali potrdilo o opravljenih izpitih.

Komisija za medsebojna razmerja delavcev pri
KMETIJSKI ZADRUGI METLIKA

razpisuje prosto delovno mesto

FAKTURISTKE

Pogoj: srednja šola ustrezne smeri ali administrativna šola z nekaj prakse. Osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu.

Pismene prijave pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Kmetijska zadruga Metlika.

RAZPRODAJA

POLETNE KONFEKCIJE IN OBUITVE
V VELEBLAGOVNICI

N nama
KOČEVJE

OD 5. 8. 1974 DO 24. 8. 1974
pri Nami
v Kočevju

poletna
razprodaja

VELEBLAGOVNICA

N nama
KOČEVJE

nudi
v poletni razprodaji
KONFEKCIJO IN OBUITEV
s 30 do 50 odst.
ZNIŽANJEM PRODAJNIH CEN

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA IN
INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA

Kanizarica

OBJAVLJA

PROSTA UČNA MESTA

za šolsko leto 1974/75

- 15 UČNIH MEST ZA RUDARJE
- 5 UČNIH MEST ZA ELEKTRIKARJE
- 5 UČNIH MEST ZA STROJNE KLJUČAVNIČARJE
- 4 UČNA MESTA ZA AVTOGENO IN ELEKTROVARILCE
- 1 UČNO MESTO ZA NATAKARJA
- 2 UČNI MESTI ZA KUHARJA
- 2 UČNI MESTI ZA ŽAGARJA – GATERISTA
- 2 UČNI MESTI ZA KAMNOSEKA
- 1 UČNO MESTO ZA ZIDARJA
- 1 UČNO MESTO ZA AVTOMEHANIKA

V času šolanja dobivajo učenci mesečne nagrade, ki so odvisne od letnika šolanja, prizadevnosti pri delu in uspeha pri šolanju.

Po želji tudi dodatno štipendiramo.

Učenci, katere veselijo navedeni poklici in želijo biti naši štipendisti, se naj osebno zglasijo v tajništvu rudnika najkasneje do 30. 8. 1974, kjer bodo dobili vsa potrebna pojasnila.

K R K A — farmacevtika, kemija, zdravilišča
NOVO MESTO
TOZD ZDRAVILIŠČA

IŠČE

KVALIFICIRANE KUHARICE
za delo v menzi delovne organizacije

Kandidatke vabimo, da oddajo svoje pismene prošnje ali pa se zglasijo osebno v kadrovskem oddelku delovne organizacije najpozneje do 8. 8. 1974.

Pogoji za delo so zelo ugodni, saj je delovni čas 8 ur na dan v dopoldanski ali popoldanski izmeni, medtem ko so sobote, nedelje in prazniki prosti. Vse ostale informacije dobite v kadrovskem oddelku.

IZREDNA PRILOŽNOST!

KOMPAS
Novo mesto

organizira
dvodnevni izlet:
GROSSGLOCKNER
CORTINA

Odhod 24. 8.
Cena izleta je 620.– din
Prijave sprejema Kompas,
Novo mesto, tel. 21–333

Delovna skupnost osnovne
šole Šentrupert razpisuje
prosto delovno mesto

ŠOFERJA ZA TEREENSKO
VOZILO – KOMBI.

Pogoj: KV poklicni šofer, ki
bo opravljal tudi hišniška de-
la na šoli. Nastop službe 1.
september 1974. Prošnje
sprejema DS osnovne šole
Šentrupert do zasedbe de-
lovnege mesta.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta in
brata

IGNACA MOLEKA
iz Metlike

se iz srca zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem, ki so nam ustno ali pismeno izrekli sožalje, mu poklo-
nili vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvalju-
jemo se metliškim gasilcem, ZB, TVD Partizan, Podjetju PTT,
kolektivu Lekarne Metlika in sindikalni podružnici, Društvu upo-
kojencev, mestni godbi, tovarišu Flajšmanu za poslovilni govor ter
kaplanu za opravljeni obred. Še enkrat vsem prisrčna hvala!

Žaljuči: žena Marija, hčerki Marija z družino, Marti-
na, sestra Ana in drugo sorodstvo

Metlika, Pulj, Banjaluka

V SPOMIN

12. avgusta letos bo poteklo leto dni, polno žalosti, ko je pre-
nehalo biti srce našega dragega moža in očeta

ANTONA JURKASA
iz Dobove

Prazen je naš dom in vse je prazno brez njega, naša srca pa so
polna žalosti. Ne sonce ne zvezde ne morejo potolažiti naše ža-
losti. Hvala vsem, ki ga niso pozabili, ga obiskujejo in krasijo
njegov grob z rožami.

Žaljuči: žena Mira, sinova Valentin in Andrejko, brat
in sestre z družinami ter vsa žaljuča rodbina

XXIV. MEDNARODNI GORENJSKI SEJEM V KRANJU

Vabimo bralce, naj si ogledajo

Velika izbira kmetijskih strojev in ostalega blaga za široko potrošnjo

od 9. do 19. avgusta

PIONIR ZGRADIL NA POLJSKEM HOTEL

Pred 15 meseci je glavni direktor SGP PIONIR Ivan Kočevar podpisal v Varšavi končno gradbeno pogodbo za zgraditev velikega luksuznega hotela v poljskem turističnem centru Zakopane. Kolektiv se je odločil prevzeti tako veliko delo v inozemstvu potem, ko si je z gradnjo podobnih objektov ob Jadranskem morju pridobil izkušnje in vrsto pohval. Posrednik, poslovno združenje IMOS iz Ljubljane, je pritegnil k sodelovanju še druga jugoslovanska podjetja, ki so opravila instalacije, obrtniška dela in opremila novi objekt.

Pri PIONIRJU so se za to, prvo gradnjo v inozemstvu skrbno pripravili in naredili natančen operativni plan, saj so se zavedali, da mora biti objekt zgrajen do roka.

Prvi transport in mehanizacija sta odšla na 850 km oddaljeno gradbišče nekaj tednov po podpisu pogodbe. Na pobočju hriba Góbalowka, dober kilometer od središča Zakopan, od koder je lep razgled na Tatre, so aprila lani prvič prišli PIONIRJEVI delavci. Sprejeto jih je slabo vreme in preživeti so morali več snežnih in deževnih neviht. Vreme jim je nagajalo ves čas gradnje, saj so od 435 gradbenih dni imeli kar 217 dni slabo vreme.

PIONIR je poslal v Zakopane svojo najboljšo mehanizacijo in strojno opremo. Na gradbišče so pripeljali tudi barake za nastanitev delavcev in pisarne ter vzorno uredili delavsko naselje. Poprečno je bilo na gradbišču po 150 delavcev, največ pa okoli 200.

K boljši predstavi, kolikšno delo so morali opraviti PIONIRJEVI delavci, naj pove nekaj števil: v širokem odkopu je bilo treba odkopati 57.000 m³ zemlje, zgraditi 21.000 m³ nasipov, odpeljati 24.000 m³ zemlje, izkopati 6.000 m³ zemlje za temelje in kanale. V stavbo so vgradili 11.390 m³ betona, porabili pri gradnji 23.700 m³ gramoza in drugih agregatov, 510 ton cementsa, 1.126 ton beton-

skega železa, 2.300 m³ siporexa in precejšnje količine številnih drugih materialov. PIONIR je lahko kupil na Poljskem le gramozne agregate in cement, vse ostalo pa je moral uvoziti iz Jugoslavije ali iz sosednih držav. Objekt so gradili v litem betonu

in pri tem uporabljali najsodobnejše jeklene opaže.

Z ogromnim objektom so se zate spoprijeli obrtniki, saj je vrednost teh del z opremo veljala polovico celotne investicije. Večino opreme in naprav so pripravila jugoslovanska podjet-

ja. Omenimo naj zasteklitvena dela, ki sta jih opravili steklarstvo Doljak in podjetje SOP iz Krškega.

Največji hotel na Poljskem — ime so mu dali KASPROWY — je nared in prvi tuji turisti, ki plačajo samo prenočitev za eno

noč 23 dolarjev, si z balkonov že ogledujejo Tatre z 2291 m visokim Giewontom, gorovjem, ki je podobno spečemu velikanu in govori o njem več poljskih ljudskih legend.

Hotel je turistično mesto v malem. Veljal je 9.134.000

ameriških dolarjev. Desetetažno poslopje je dolgo 116 metrov, široko 30 metrov in visoko 40 metrov. V njem je 26.000 m² bruto površin in 84.000 m³ prostornine. Ima 276 dvoposteljnih sob, 45 apartmajev s solarijem, veliko restavracijo, dve manjši v zakopanskem slogu, dva bara, snack bar, bazen 18 x 10 metrov s savno, kavarno, ambulanto, kegljišče, sobo za otroško varstvo, frizerski salon, servis in sposojevalnico za smuči, konferenčno dvorano s prevajalskimi kabinami, moderno kuhinjo in druge potrebne prostore. Skratka: razkošje, kakršnega na Poljskem doslej niso bili vajeni, še posebno ker so v hotelskem kompleksu tudi igrišča za tenis, minigolf, otroško igrišče in smučišče z vlečnico. Urejena so tudi parkirišča in zunanja razsvetljava. Del okolice ta čas še urejajo in pripravljajo za zasaditev okrasnega grmičevja in cvetlic.

Na svečani otvoritvi, ki so ji prisostvovali predstavniki obeh držav, med njimi podpredsednik slovenskega izvršnega sveta Zvone Dragan, član CK ZKS Ludvik Golob in drugi, so poljski predstavniki pokazali navdušenje in izrazili številne pohvale izvajalcem del.

Priznanja so izrazili tudi z najvišjimi odličji vojvodstva Krakowskega, ki so jih podelili našim strokovnjakom. Od PIONIRJEVIH delavcev so odličja dobili vodja gradbišča inž. Zdravko Del Fabro, vodja organizacije gradnje inž. Marjan Zajaž in glavni direktor Ivan Kočevar.

SGP PIONIR je svojo nalogo solidno opravil in tako prispeval k utrjevanju gospodarskih odnosov med Poljsko in Jugoslavijo. Državi pripravljata namreč 5-letno pogodbeno sodelovanje, ki predvideva tudi za 120 milijonov gradbenih storitev. PIONIR je opravil prvo in pričakuje, da ga bodo na Poljsko še povabili.

Slovesnost ob otvoritvi hotela v Zakopanem

(Foto: M. Vesel)

KASPROWY je največji hotel na Poljskem

Notranjost je moderno opremljena

PIONIR
NOVO MESTO

PIONIR
NOVO MESTO

POTA IN STRAŠNA POTNA

Dežurni poročajo

NA PARKIRIŠČU OB MOPED – 29. julija je Janez Brulc iz Vel. Brusnic, delavec v Novoteksu, pustil na parkirnem prostoru svoje motorno kolo, ki je neznan kam izginilo. Naslednji dan so vozilo našli na Zupančičevem sprehajališču, vendar pokvarjeno. Kdo se je vozil, še ugotavljajo.

MAGNETOFON SO UKRADLI – Dževedu Bjatreviču, delavcu SGP Pionir iz Novega mesta, je neznan tat 27. julija odnesel magnetofon, vreden okrog 2.000 din. Magnetofon je bil v sobi v samskem domu.

TUJEC V DRVARNICI – Angeln Jotanovič iz Novega mesta je nekdo iz drvarnice ukradel dve odeji in kovček, da je oškodovana za 500 din.

DOBRO SE JE ZALOŽIL – V noči na 31. julij je bilo vlomljeno v nedograjeno stanovanjsko hišo Franca Gračnarja v Hrastovici pri Mokronogu. Iz kleti je vlomilec odnesel več steklenic piva, pelinkovec, kruh in nekaj konzerv, nož, izvijač ter usnjeno potovalko, kamor je plen spravil.

IZ STANOVANJA IZGINIL DENAR – Okrog 20. julija je moral nepoklican gost priti v stanovanje Ivane Murenc v Hrastovici pri Mokronogu, kajti zmanjkalo je 2.000 din v bankovcih po 500 dinarjev.

KDO JE BIL V AVTU? – V noči na 1. avgust je iz avtomobila Jožeta Stanglja iz Stopič, ki je bil na Dolžu, zmanjkalo vozniško dovoljenje, več cigaret, zemljevid in škafeta prve pomoči ter ključi. Za storilcem poizvedujejo.

RAZGRAJAL V GOSTILNI – 4. avgusta zvečer so novomeški miličniki pridržali do izteknitve 22-letnega Alojza Skuška iz Velike Loke, 12. V gostilni Perše je fant razgrajal, seveda pod vplivom alkohola.

RAZBIJAL KOZARCE – Ivan Bartolac-Mikešič iz okolice Ozlja je opit uprizoril pravi cirkus v metliškem hotelu Bela krajina. Razbijal je kozarce in se nespodobno vedel do strežnega osebja, zato so ga miličniki čez noč dali na hladno.

BREZSKRBNOST

Zemunčan Janko Čmelik je 2. avgusta v IMV kupil osebni avto. Medtem ko je nameščal tablice, je denarnico brezskrbno odložil na streho avtomobila. Kasneje se je med avtomobili še malce sprehodil in pozabil na denarnico. Kaže, da je bil nekdo drug bolj pozoren kajti denarnica s 3.000 din je izginila.

Hoditi po Krkinem jezu je sicer prijetno in vabljivo, hkrati pa nevarno, posebno za neplavalce. Ob jezu na Otočcu je spodrsnilo pred dnevi tudi Goletu iz Sevnice, nesrečno je padel in utonil. Na kopanju prevelika korajža tudi škoduje. (Foto: R. Bačer)

KRONIKA NESREČ

MAČKOVEC: TOVORNJAK V AVSTRIJCA – 29. julija ponoči je Pavel Ambrožič s Planine pod Golico vozil tovornjak proti Zagrebu, pri Mačkovcu pa je iz neznanega vzroka zapeljal na levo ter trčil v osebni avto, s katerim je naproti pripeljal Avstrijec Hans Manfred Pucher. Po trčenju je osebni avto odbilo daleč naprej, Avstrijca pa so odpeljali v bolnišnico. Gmotno škodo cenijo na 23.000 din.

NOVO MESTO: ZADETA NA PREHODU – Franc Avsec z Dolža je 2. avgusta dopoldne pripeljal z avtom nemške registracije po Cesti komandanta Staneta in na prehodu za pešce „Na vratih“ zadel Franciško Golob iz Strebmič, ki je šla čez cesto. Golobova je dobila lažje poškodbe.

NOVO MESTO: SREDI MESTA V DREVO – Novomeščan Andrej Šenica je 29. julij zvečer pripeljal iz bršlinske smeri po Ljubljanski cesti, pred poslopjem občinske skupščine pa ga je zaneslo in se je zaletel v drevo. Škode je za 3.500 din.

NOVO MESTO: AVTOBUS GA JE PODRL – Pred poslopjem občinske skupščine se je tudi 30. julija dopoldne zgodila nesreča. Jože Avbar z Daljnega vrha je dopoldne prečkal cesto na prehodu za pešce, pripeljal pa je avtoBUS NIS-ekspres in ga zadel. Avbar je dobil hujše poškodbe in so ga takoj odpeljali v bolnišnico.

BEREČA VAS: ZBIL KOLESARJA – Danilo Bevc iz Maribora je 31. julija popoldne vozil z avtom iz Bele krajine proti Novemu mestu ter v Bereči vasi dohitel 11-letnega kolesarja Jožeta Ambrožiča. Fant je tik pred avtom zvil na levo, Mariborčan je močno zavrnil, a je vseeno kolesar zadel in zbil na tla. Kolesar je dobil le lažje poškodbe, gmotna škoda tudi ni velika.

LOKVICA: NEMEC ZBIL OTROKA – Nemeč Avgust Hempel je 2. avgusta okrog poldne vozil mimo avtobusnega postajališča na Lokvici, kjer je stal avtoBUS. Takrat je čez cesto stekel 5-letni Boris Ambrožič. Nemeč je otroka zadel in zbil na tla, kjer je obležal v nezavesti. Odpeljali so ga v bolnišnico.

TRNOVEC: SPET OVINEK! Ljubljancanka Terezija Nadarevič je 29. julija dopoldne vozila z avtom proti Metliki, v trnovškem ovinku pa jo je zaneslo, da se je avto prevrnil. Voznica je bila le laže ranjena, škode pa je za 3.000 din.

PRINZ SE JE VŽGAL

5. avgusta zvečer se je med vožnjo proti Trebnjemu pri vasi Dole vžgal osebni avto prinza, ki ga je vozil Ljubo Markelje iz Ljubljane. Požar so pogasili trebanjski gasilci, škode pa je za 1.000 din. Kot kaže je bila vzrok požara obočena cev za dovod goriva.

ZAKLENITE AVTO!

5. avgusta je nekdo pri belem dnevu iz nezaklenjenega osebnega avta, parkiranega v Kristanovi ulici v Novem mestu, ukradel denar. Mileni Zupančič iz Gor. Gradišča pri Sentjerneju je zmanjkalo 3.000 din. Storičica iščejo.

KO SO SE ŠKROPILI ...

Prijetna otroška igra se je 29. julija popoldne v Gor. Gradišču nesrečno končala. Desetletna Nada Piletič in njena prijateljica Marija Čujnik sta sedeli ob mostni ograji, v vodi pa je stal Jože Sutar in ju škropil z vodo. Piletičeva je pred curkom vode skočila z ograje na cesto ravno takrat, ko je z avtom pripeljal mimo Jože Vukčević iz Kostanjevice. Avtomobilist je sicer močno zavrnil, kljub temu pa deklico zbil na tla. Z zlomljeno nogo so Nado odpeljali v bolnišnico.

TATOVJI V CERKVI

V noči na 31. julij je bilo vlomljeno v cerkev sv. Roka v Hrastovici. Vlomilec je po lestvi splezal na okno, od tam pa v cerkev. Odtrgal je nabiralnik z zida pri oltarju ter ga odnesel s seboj. Računajo, da je bilo v njem okrog 100 dinarjev. To pa mu ni bilo dovolj, kajti iz zakristije je odnesel še usnjen kovček z garderobo domačina Jožeta Majcna.

Prav gotovo se je z novim avtomatskim kegljiščem na Loki v Novem mestu uresničil dolgoletni sen vseh novomeških in okoliških kegljačev. Novomeščani so že bili v slovenski kegljaški ligi, a so prav zaradi slabih možnosti za vadbo izpadli. Ali bo čez nekaj let drugače?

OŠ Grm: do uspeha z delom

Pod vodstvom Marjana Špilarja grmski pionirji do republiških prvakov

31. maja je na republiškem atletskem finalu osnovnih šol novomeška osnovna šola Grm dosegla uspeh, kakršnega ni doživela še nobena pionirska ekipa v Sloveniji. Fantje in dekleta so postali republiški prvaki in dosegli največ, kar je v ekipnem boju sploh mogoče. Ker grmska šola ni edina osnovna šola v Novem mestu, se velja zamisliti, zakaj prav ta dosega uspehe, ki jim ni moč primerjati nebenega drugega moštvenega pionirskega dosežka v našem mestu.

Šola ima sicer veliko telovadnico, toda najpomembnejši dejavnik je osebnost Marjana Špilarja, ki se je skupaj z nekaterimi aktivnimi atleti lotil dela s pionirji iz veselja do športa. Grmski atletski delavci svojih varovancev ne vzgajajo samo za športni boj, ampak skušajo v njih zbuditi smisel za redno načrtno delo. Pionirji, člani moštva, so v glavnem odlični in prav dobri učenci, ki se zavedajo šolskih in športno-tekmovalnih dolžnosti. Ker tov. Špilar in njegovi pomočniki vedo, da je edini pravi odnos do atletike

amaterski, hočejo v svojih varovancih razviti veselje do gibanja v naravi, ki bo pionirje, poznejše člane in veterane, gnalo v gozd, kjer bodo obnavljali svoje delovne sposobnosti.

Za tiste, ki jim je kvalitetna „elita“ trn v peti, naj omenim, da je vseh, ki vadijo v atletskem krožku, okrog dvesto. Športov, ki bi k rednemu sodelovanju pritegnili toliko pionirjev, v našem mestu ni veliko. Ker je kontinuiteta razvoja mladega atleta pri prestopu iz osnovne v srednjo šolo prekinjena, ne moremo pričakovati dosežkov, ki bi bili primerno nadaljevanje tistega, kar je učenec razvil v osnovni šoli. Z rastjo atleta so pogoji, v katerih dela, vedno zahtevnejši, zato bi morali graditi modernejše objekte, ki bi omogočali izvensezonsko vadbo. Pred zgraditvijo športne dvorane v Novem mestu bo treba povprašati predstavnike športov, kakšne so njihove potrebe, in jih nato upoštevati. Dvorana, bi morala biti namenjena predvsem športnikom in šele nato gledalcem, koristila naj bi čimveč športnim dejavnostim in ne samo športnim igram.

Kar zadeva objekte, imajo atleti še eno željo: dobiti v umetno snovjo prekrita zaletišča, za skoke in mete. Brez teh skakalci in metalci ne morejo enakovredno tekmovali s svojimi nasprotniki iz drugih klubov, ki imajo take objekte že dalj časa.

ŠKAFARJEVA – NOV REKORD SRS

V letnem bazenu v Kranju je bil v soboto republiški plavalni miting, na katerem so nastopili najmlajši tekmovalci, mlajši pionirji skupine C. Dobro so plavali tudi predstavniki krškega Celulozarja, zlasti Škafarjeva, ki je dosegla na 50 metrov kravil nov republiški rekord. Nekateri rezultati: pionirke 50 m hrbtno: 2. Škafar (Celulozar) 51,7; 50 m prsno: 3. Martikosa (Cel) 59,2; 50 m kravil: 1. Škafar (Cel) 43,4, 3. Martikosa (Cel) 55,5.

1. Krejan, 2. Pinoza

Na prvenstvu KD Sevnica obetajoči rezultati

Pred dnevi se je končalo prvenstvo kegljaškega društva iz Sevnice, na katerem je sodelovalo 35 članov. V disciplini 200 lučajev je zmagal Krejan, ki je podrl 780 kegljev, na drugo mesto se je uvrstil Pinoza, ki je za zmagovalcem zaostal samo za kegelj, Krnc je bil tretji (772), Plazar četrti (770) itd.

Prvenstvo je pokazalo, da se za kegljanje zanima vse več mladih tekmovalcev, ki so na odličnem avtomatskem kegljišču gostinskega podjetja v Sevnici dosegli tudi svoje najboljše rezultate. Razen tega je kegljaško društvo iz Sevnice omogočilo redno vadbo tudi rekreativnim

Novomeški atleti bi bili prijetno presenečeni, če bi športne uspehe v našem mestu vrednotili po objektivnih dosežkih in ne le po gostobesednosti. Morda bi ne bilo slabo sestaviti vsakoletne lestvice najuspešnejših športov. S primerjavo stvarnih dejstev (uspehov) bi stopili v ospredje tisti, ki so dejansko boljši, in ne tisti, ki so zgovornejši.

J. P.

M. Novak na Reki

Meta Novak, članica novomeškega Kluba zpodvodne aktivnosti, je ena izmed najboljših plavalk s plavutmi in v hitrostnem potapljanju v Jugoslaviji. Na nedavnem državnem prvenstvu v Dolenjskih Toplicah si je priborila pravico, da se udeleži priprav državne reprezentance. Začele se bodo jutri na Reki, člani naše najboljše ekipe pa se bodo pripravljali za evropsko prvenstvo, ki bo konec tega meseca.

Meta Novak bo jutri odpotovala na Reko, kjer bodo priprave za najboljšo jugoslovanske plavalce in plavalke s plavutmi in v hitrostnem potapljanju. Člani novomeškega Kluba za podvodne aktivnosti pravijo, da bo Meta prav gotovo tudi na evropskem prvenstvu odlično plavala.

športnikom, in sicer v gasilskem domu, kjer je bilo opuščeno dovosteno kegljišče.

Kegljaško društvo iz Sevnice bo drugo leto praznovalo deseto obletnico obstoja, zato si želi imeti ob tej obletnici v društvu kar največ članstva. Razen tega bodo ustanovili še žensko kegljaško vrsto, in kot kaže, se za ta šport zanima vse več žensk, tako da z ustanovitvijo vrste ne bo težav, zlasti ker pričakujejo ustrezno pomoč sevniske TTKS.

D. B.

ZMAGAL VIKI KOŠAR

Ribiška družina heroja Maroka iz Sevnice je pripravila pionirsko prvenstvo v lovu s plovčkom. Na ribniku v Krmelju se je zbralo 10 tekmovalcev, žal pa ni nastopil niti eden od domačih tekmovalcev. Zmagal je Viki Košar iz Sevnice. Tekmovanje je pripravil Ivo Kolovrate in je bilo zelo dobro organizirano.

Nova tekmovalna sezona se približuje in nanjo se vse ligaške ekipe vedno pripravljajo. Na sliki so igralke Sevnice, ki so v prejšnji sezoni privržence sevniskega rokometu z odličnimi igrami prijetno presenetile, za letošnjo sezono pa že redno traniirajo. (Foto: A. Z.)

V sedmih mesecih 40 mrtvih

Samo v juliju je na dolenjskih cestah našlo smrt 13 ljudi v 140 nesrečah - Ne pozabite na previdnost!

Tako imenovana črna statistika, ki govori o prometnih nesrečah na naših cestah, je bila ob polletju videti kar zadovoljiva, saj je bilo dotlej nekaj manj nesreč kot lani v tem času, smrtna žrtev pa je bila le ena več kot v šestih mesecih minulega leta. Skupno se je v prvem polletju letos pripetilo na območju občin Novo mesto, Trebnje, Metlika in Črnomelj 639 prometnih nesreč, od katerih se je 444 končalo samo z materialno

škodo, v 180 nesrečah so bili vozniki ali sopotniki ranjeni, 15 karambolov pa je zahtevalo do junija 27 mrtvih; Kar 9 nesreč s smrtnim izidom se je zgodilo na cesti Ljubljana-Zagreb, 6 pa na ostalih cestah.

Julija se je statistika močno poslabšala, kajti samo v tem mesecu smo imeli 140 nesreč s 13 mrtvimi, 31 težko ranjenimi in 44 lažje poškodovanimi.

Močno narasel promet v turistični sezoni je žal prinesel tudi več hudih nesreč in vse kaže, da bomo do konca leta močno presegli lansko tragično bilanco, ko smo zabeležili v vsem letu 44 žrtev ceste. Glavna

prometna sezona se je komaj začela in do konca leta imamo še 5 mesecev. Do zdaj imamo le 4 smrtno žrtve manj kot lani v vsem letu.

Ker so pri večini nesreč še vedno vzroki prehitra vožnja, neprevidnost in nepravilno prehitvanje ali prekanje ceste, najbrž ni odveč, če opozorimo na večjo previdnost. Ena sama sekunda je velikokrat usodna za avtomobilista, ki hoče prehiteti, za voznika traktorja, ki zapele na cesto, ne da bi se prepričal, če je pot prosta, ali pa za pešca, ki jo ubere čez cesto, pa ni poprej dobro pogledal na obe strani.

R. B.

VINO STEKLO PO CESTI

Tovornjak s 3.000 steklenicami je 1. avgusta vozil iz Kostanjevice proti Novemu mestu, pri Dol. Brezovici pa so se nenadoma odprla bočna vrata in s kamiona je padlo 150 zabojev. Več kot polovica steklenic se je razbila, vino pa je teklo po cesti. Nesreča se je pripetila vozniku Antonu Rozmanu iz Dol. arteljevega, škodo pa cenijo na 25.000 din.

POJASNILO

V našem uredništvu se je zglasil Peter Poglavec iz Dol. Straže in prinesel pokazat odločbo o prekršku, iz katere je razvidno, da po nesreči, ki se je dogodila 26. aprila v Gor. Straži, ni pobežnil z mesta nesreče, kot je bilo objavljeno v prvem poročilu o dogodku v Dolenjskem listu. Za netočnost se prizadevamo opravičujemo.

Uredništvo DL

SAM JE POGASIL

3. avgusta popoldne se je Emil Nečemer iz Hrastulj pri Skočjanu peljal z osebnim avtom proti Žburam, pri Zalogu pa mu je odpovedal motor. Voznik je pogledal, kaj se je zgodilo, ter opazil, da motor gori. Začel je takoj gasiti, vendar ima za 3.000 din škode.

SCHIEDEL — YU —

Kamin, dimnik št. 1
v Evropi

PGP

GRADNJA ŽALEC

POTREBE — Vsaka doba ima svoje junake. Dandanašnji so v Jugoslaviji najbolj cenjeni strokovnjaki, ki znajo spretno razlagati, opravičevati, potrjevati in podobno, kadar gre za zahteve po novih cenah. Te junake sicer potihoma preklinja vsak potrošnik, toliko bolj pa jih iščejo razne organizacije.

MLADOST! — Neki pariški inštitut za raziskavo javnega mnenja je izvedel zanimivo anketno, ki je dala nedvoumen odgovor o splošnem razpoloženju mladih. Vprašanje, ki so ga zastavili tisočim mladim, se je glasilo: „Ali ste za ali proti?“ Čeprav ni prav nič pisalo za kaj ali proti čemu, je vendar 88 odstotkov mladih odločno obkrožilo „proti“.

KJER SE PREPIRATA dva, tretji strelja! — Na tako vižo je zaobrnil pregovor lastnik manjšega bara v Parizu. V njegovem lokalu sta se srdito prepirala dva študenta o večnih vprašanjih. Lastnik bara ju je najprej poskušal pomiriti, potem pa je odšel v kuhinjo, vzel iz predala pištolo in ustrelil kričeča študenta. Kasneje je izjavil, da je ščitil svoj ugled.

RESNICNO — V švicarskem mestu Zuerichu je neka servisna delavnica razobesila takle napis: „Kontroliramo zavore vašega avtomobila za tri franke. Pogreb bi vas stal najmanj 400 frankov.“

SVETOVNI REKORD — Svetovni rekordi kar dežejejo, eden bolj pomemben od drugega. Tako je nedavno tega Amerikan Bark Boyd pred skoraj 3000 gledalci uspešno premagal ostalih 335 tekmovalcev in najdlje na svetu izpljunil pečko lubenice. Iz njegovih ustje pečka odletela kar 17 metrov in 70 centimetrov daleč. Zmagovalec je dobil nagrado, ostali tekmovalci pa so se morali zadovoljiti s tem, da so zastoj jedli lubenice.

ZDRAVILO — V stanovanje neke avstralske gospodinje je vdrl zakrinkan moški z nožem v roki in preplašeni gospodinj kričnil: „Na robu obupa sem! Takoj denar!“ Gospodinja je nasilnežu ubogljivo dala svojo torbico, v kateri pa lopov po še tako skrbnem pregledu ni našel več kot tri dolarje: „Saj vam gre pa slabše kot meni!“ je dejal presenečeni vlomilec in zadovoljen odšel.

ISKRENI NIXON — Se ena značilna Nixonova izjava je obletela svet. Ameriški predsednik je izjavil sledeče: „Eisenhower je imel eno samo skrb: da ohrani svoje sodelavce poštene. Mene zanima v prvi vrsti, kako jih naj zaščitim.“ Za poštenost svojih sodelavcev Nixon res ne more skrbeti.

POTOMSTVO PA TAKO! — Čare svojega telesa je za številne bralce revije „Qui“ razgalila tudi vnučinja utemeljitelja moderne psihoanalize Sigmunda Freuda, Nicole Freud je novinarjem dejala, da bi bil njen dedek prav zadovoljen z njenim dejanjem. Res, da je slavni ded odkrival skrivnosti človekove psihe — to pa ženske oblike nikakor niso in razkrivanje oblin ni tako strašno pomembno za človeštvo.

KAZEN ZA USPEH — Jannick Senieur je osvojil 6542 metrov visok, še neosvojen vrh v Himalaji. Po uspehu je poleg čestitk prejel tudi odlok o globi 600 dolarjev, ki jo mora plačati, ker je žalil verska čustva Neparcev. Gora Taweche, ki jo je osvojil planinec, je Nepalcem sveta.

Zakaj desnica?

Kako to, da človek več uporablja desnico kot levico

Ljudje so v glavnem desničarji, zato so tudi vsa orodja in predmeti narejeni tako, da jih uporabljajo z desno roko. Ugotovljeno je celo, da večina ljudi celo sliši bolje z desnim ušesom, da ima pri zvečenju hrane več opravka desna stran čeljusti in da desno oko bolje vidi. Vendar je nekaj tudi takih, ki izstopajo iz tako desničarsko urejenega sveta. Tistih, ki se zanašajo in bolje uporabljajo levo roko, je seveda veliko manj.

Že dolgo je znanstvenike zanimalo, kako to, da ima desnica takšno prednost. Postavili so razne domneve, vendar je danes najverjetnejša hipoteza moskovskega znanstvenika Ognjeva, ki trdi, da je to posledica vrtenja našega rodnega planeta. Zemljina rotacija vpliva na tok rek — saj je znano, da na severni polobli reke bolj razjedajo desne bregove kot leve — po mnenju Ognjeva pa prav tako tudi na živa bitja. Sila Zemljinega vrtenja jvplivala v času samega nastanka živih bitij tako, da je v zgradbi bitij prišlo do nepravilnosti, oziroma da je desna stran postala pomembnejša. Ognjev tudi meni, da je človek nastal nekje na severni polobli in da so ljudje zato desničarji. V nasprotnem primeru bi seveda bila velika večina ljudi levičarji. Trditve Ognjeva podpira tudi statistika, ki kaže, da je na severni polobli samo okoli 3 odstotke ljudi levičarjev, medtem ko je na južni levičarjev neprimerno več. Samo v Avstraliji je okoli 26 odstotkov starega prebivalstva levičnega.

Vprašanja „desnega in levega“ seveda še niso razjasnjena do konca, zaenkrat pa so misli sovjetskega znanstvenika sprejete kot zelo možne.

Bo zamenjal »hrošča«?

Po skoraj tridesetih letih je napočil čas, ko se s svetovnega avtomobilskega prizorišča umika sloviti „hrošč“ Volkswagrove tovarne. Temu tipu avtomobila so že velikokrat prerokovali konec, a se je vedno po zaslugi trmoglavih proizvajalcev in kupcev ohranil. Zdaj pa vse kaže, da mu je dokončno odklenkalo. Ne toliko zaradi cene, ki se mu stalno dviga, niti ne zaradi zmanjšane zanimanja zanj. Njegovo obsodbo so podpisali proizvajalci sami.

Se preden je zaradi nafne krize proizvodnja hroščev padla za skoraj 30 odstotkov, so v tovarni Volkswagen začeli pripravljati nov model avtomobila, za katerega upajo, da bo nadomestil svojega po vsem svetu tako priljubljenega prednika. To je model, ki so ga imenovali „Golf“. Proizvodnja tovarne, ki je prej slonela na izdelovanju „hroščev“, se počasi preusmerja in kmalu bo stekla s polno paro.

Dosedanji testi raznih avtomobilističnih revij so pokazali, da je novi Volkswagenov model v marsičem boljši in v tovarni govore o njem že kot o rešitelju iz težavnega finančnega položaja. In kakšen je „Golf“?

Dimenzije avtomobila so skoraj povsem enake kot pri „hrošču“, pa ima vendar več prostora. S spuščanjem zadnjega sedeža se mu da povečati prtljajnik, tako da bo zelo primerno vozilo za potovanja. Proizvajajo ga v dveh inačicah: z motorjem, katerega moč je 50 KS in 70 KS. Največja brzina, ki jo lahko razvije, se giblje od 140 do 160 kilometrov na uro. Pri tem pa potroši zelo malo goriva, saj je gornja meja potrošnje 10 litrov, pri hitrosti 80 kilometrov na uro pa samo 5 litrov. Kljub temu ima „Golf“ dobre pospeške in je primerno vozilo za varno prehitovanje.

Toda ali bo novi avtomobil uspel tako, kot je „hrošč“, to je še veliko vprašanje, saj o uspehu ne odločajo vedno dobre lastnosti.

Lepota je spremenljiva

Kakšne so lepote primitivnih plemen?

Takole pravijo etnologi: od približno treh milijard Zemljanov se jih samo dva tisoč ne lepoteče in neguje. Pripadnikom plemena Veda na Ceylonu in Andamanem na Andamanskih otokih je namreč vseeno, kakšni so videti, in se ne bi postavili pred ogledalo, tudi če bi ga imeli.

Ljudje se največ razlikujejo med seboj po laseh, barvi kože, kosteh ipd., zategadelj pa so različna tudi njihova pojmovanja o lepem ženskem ali moškem telesu. V tesni zvezi s tem je lepoticenje in negovanje, v čemer primitivni narodi niti najmanj ne zaostajajo za visoko civiliziranimi.

Tej lepotici so podaljšali glavo, ko je bila še dojenček.

Pripadnikom plemena Arave iz Nove Pomeranije se zdi najlepši podolgovat obraz. Zato glavo dojenčka stisnejo med letvici in povežejo s krpami. To „lepотно oporo“ odstranijo šele po dveh letih in lobanje bodočih lepotic in lepotecev rastejo naprej v zeleni podolgovati obliki.

Razviti boki oz. zadnji spodnji del telesa je značilnost Busmank ali Hotentok na jugu Afrike. Tu velja za pravo lepoticico tista ženska, ki ima izredno veliko zadnjico, do te pa pride s posebno „masažo“.

Če hoče biti hčerka poglavarja na Melanezijski najlepša (običaj zahteva, da to je), mora nenehno jesti samo tisto, kar jo redi, kajti v tem delu sveta sta debelo telo in lepota enakovredna. Poglavarjeva hčerka se zato redi toliko časa, dokler ne doseže sto in še več kilogramov.

V filipinskih gozdovih si ženske manikirajo nohte z rastlinsko rdečo barvo. Ko bi kaj takega ne poznali tudi pri nas, bi se nam domorodne Filipinke gotovo zdele smešne.

Lahko zaključimo: različni ljudje, različne navade, vsem pa je skupno — lepoticenje!

VELETRGOVINA „KURIVO“, LJUBLJANA, POSLOVALNICA NOVO MESTO, BRŠLIN 2,

SPREJME TAKOJ ALI PO DOGOVORU

PRODAJALCA — BLAGAJNIKA
za nedoločen čas.

Kandidat(ka) mora izpolnjevati naslednje pogoje: — imeti mora šolo za blagovni promet ali večletno prakso v trgovini na enakem ali podobnem delovnem mestu. Pismene ponudbe pošljite naslovu do 12. 8. 1974.

OBVESTILO!

Tobačna tovarna v Ljubljani, skladišče Novo mesto, obvešča vse kupce, da bo prodajalna na Glavnem trgu 2 v Novem mestu zaradi preureditve začasno zaprta. V tem času se poslužujte naše prodajalne POD ARKADAMI.

Dolenjski list pred 20 leti

Dekleta pridno delajo

KMEČKA DEKLETA iz bližnje in daljnje okolice Semiča, katerih matere se sanjale niso o kaki industriji in so od strojev poznale kvečjemu šivalni stroj, danes s pomočjo strojev in ročno izdelujejo drobne dele radijskih aparatov visoke vrednosti. Brez vsake poprejšnje prakse, v manj kot treh tednih, dekleta navajene samo motike in srpa, obvladajo proizvodnjo določenih predmetov, ki morajo biti silno natančno izdelani. Strokovni kader in obenem moške člane industrijskega obrata Telekomunikacij predstavljajo samo upravnik, tehnik in vrtnar, vse drugo pa priučene delavke.

ORGANIZACIJE SOCIALISTIČNE zveze ponekod podcenjujejo delo klera ali pa se mu celo podrejujejo, n. pr. na Robu, kjer je sekretar SZ tesno povezan z župnikom. Ta sekretar je na konferenci blatil delo komunistov na Robu, se zavzemal za znižanje davkov na splošno itd. Pritoževal se je tudi, da imajo pri njih slabe šolske prostore in zakaj so partizani požgali šolo. Temeljit odgovor temu „sekretarju“ je izpričal, da je ravno on precej odgovoren, da na Robu ni šole. Ljudska oblast je kmalu po osvoboditvi dala gradbeni material za šolo, toda klerofrontovci so hoteli, da mora šola spet stati zraven cerkve.

KOPALNA SEZONA je na višku. Kolpa je čista in ima 24 stopinj. Posebno živahno je pri brodu in pri mrzlem studencu, ki nadomešča vse pijače. Obe gostišči v Adlešičih sta prikupno urejeni.

NA ELEKTRIČNEM transformatorju poleg šole v Dolenjskih Toplicah, torej na čisto prikladnem mestu, je prav čeden, dobro viden in še z modro barvo podkrepljen napis: Živel Stalin. Topliški otroci se iz tega napisa lahko uče neminljivosti tega sveta, kopalniški gostje se muzajo, za Topličane pa je ta napis menda znak velike pietete, ki je na pokopališču primanjkuje.

DAN VSTAJE je za nami. Čas je, da se podero suhi slavoloki, odstranijo obledeli napisi in raztrgane zastave na mlajih.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA
6. avgusta 1954)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Lastnosti, ki nas smešijo

(Dosedaj goji) se med nami še venomer neka neumljiva popustljivost glede obrta, ki se utegne maščevati nad nami, ako ne bode skoro drugače. Mi bi pač kar najraje, da bi se vse storilo kar samo po sebi, brez vsakega truda, in denarnih žrtev se silno bojimo. Zakaj neki? Ker smo preleni, da bi preudarili, kje tiči prava korist in bi jo z lučjo treznega razuma poiskali. Pač pa smo v zaviranju in škodoželjnosti pravi mojstri. Ako se komu med nami posreči ustvariti malo obrt, o kateri ima, recimo svoj bore kruh, takoj smo pripravljene iztrgati mu ta kruh od ust; se slabim sumničanjem grdim o njegovo namero in mu z obrekovanjem škodujemo, ako le mogoče in če gre vse po sreči, sezamo mu tudi v področje. To so lastnosti, ki nas smešijo pred celim svetom, nam samim pa so v pogubo.

(Dolenjske Novice) ki so bile vedno na najboljšem glasu zdravilne lastnosti, so letos prav dobro obiskane, in ni dvomiti, da bo

to živahno gibanje trajalo do pozne jeseni, kajti zdaj se pride z železnico brez truda in velikih stroškov do tje. Zeleti bi bilo, da bi se tudi za Šmarješke Toplice kaj strilo. Lega tik hoste, izvrstna kopelj in dobra pitna voda, to vse bi bogate goste privabilo.

(Raki so se) spet zaredili v potoku pri Pleterjah. Pred petimi leti prinesel jih je 36 iz Bele krajine J. P. in jih ves čas v miru pustil. Letos se jih prav veliko nahaja in sicer 12 palcev velikih. Nabrali so jih sto. Varujejo pa še vedno samice in le samce jemljejo.

(Mestno kopalnišče) je pri sedanji silni vročini dobro obiskano, voda je 18—19 stopenj R topla, tedaj je kopanje jako prijetno, dokler oni štirinogati gostje ne pridejo, ki nas povsod nadlegujejo, še celo pri kopanju. Koliko vstopnine neki plačajo?

(IZ DOLENJSKIH NOVIC
1. avgusta 1894)

Več soli

Je že tako, da se vsako poletje, ko ljudje odidejo na počitek v hribe, na morje ali celo na tuje, vse podraži. To je najbrž zato, ker so ljudje že na popotovanju vajeni visokih cen, pa jih taka podražitev potlej doma manj boli.

Celo zimo smo si govorili, da imamo zamrznjene pakete, v katerih so cene. Bile so zgolj vreče, ki so se na vročem soncu razvezale, iz njih pa se je usul roj letočih kobilic. Presneta reč, kakšne se znebim na stara leta! Misli sem na leteče cene, ki bodo žrle novce v naših žepih, kot so nekaj kobilice pridelke na poljih.

Tiste čase, ko sem tovoril, je bila sol draga. Poper in druge začimbe so poznali le bogati, ki so jih plačevali z zlatom. Kaj pa dandanes? Sol je skoraj zastoj, zato pa je moka kar štirikrat dražja od soli.

„Joj, kako bomo pa zdaj živel, ko se je kruh podražil kar za polovico?“ so vzdihovale gospodinje vseprek.

„Posolite ga, pa bo,“ jim svetujem.

„Kdo ga bo pa jedel, ako bo kruh tako slan?“

„Vidite, saj ravno zato. Malo več soli nikdar ne škodi. Ako je preslano, bodo vsi manj jedli, pa bo zato manj debeluhov na svetu. Drugič pa sol pomeni tudi pamet v glavi. Ne sol, pamet bo treba vzeti v roke pa bolj premišljeno gospodariti, da ne bo toliko razmetavanja s kruhom in drugim, kot je zdaj. Poslej si ne bomo več sladkali življenja, kajti tudi sladkor je dražji, marveč solili. Sol je poceni, zdrava pamet pa zastoj, mar ne?“

„Zdaj nam pa ti, Martin, ki se delaš, da imaš toliko pameti kot soli, razloži tole: vse se je podražilo za polovico ali vsaj za četrto, pa nam govorijo, da smo po žepu udarjeni le za pet procentov?“

„Posolite tistega, ki je tako zračunal, pa boste zvedele!“

MARTIN KRPAJ

5. Slabe tri urice so pele lopate za blazkoda bela vesoljska ladja. Prvi prazgodovine je zrla v spremenjenem pahnju je vratca Paradižnik, prezračili zali so vanjo in Potegon se ni mogel instrumentom po stenah.

„To je torej ta reč, ki vaju vozi praskal po lasulji.
„Da, vozi! Toda le, če je dovolj“

ČIGAVI STA LOBANJJI?

DANES

NA ZNAMKAH
VAN GOGH

KAJ JE NOVEGA

8. VIII. '74
18 PRILOGA

DANES

GRADOVI IN
USODE
KOSTANJEVICA

TRDINOVI
NOTESI

DANES

V jami pri vasi Krka, iz katere izvira reka s tem imenom, že nekaj deset dni urejajo dno struge in oporna zidova. Načrti turističnega društva sežejo še dlje: radi bi potegnili v jamo elektriko in tako osvetlili kapnike in jezerce. Pred dnevi pa je delavec v jami našel dve lobanji. Čigavi sta? Koliko sta stari? Sta to edini kosti v jami ali bodo delavci naleteli še na druge kosti? To so vprašanja, ki burijo domišljijo ob najdbi dveh že skoraj okamenelih lobanj.

Turistično najbolj ogreti nedvomno želijo, da bi v jami našli kar nekakšno majhno grobišče

pračloveka, treznejši pa sodijo, da bi lahko lobanji bili iz časov, ko so Turki napadali nemotno kmečko prebivalstvo v dolini Krke. Izpričano je namreč, da so se v jami, iz katere izvira Krka, pred bridkimi turškimi handžarji skrivali prebivalci teh krajev.

Končno sodbo o lobanjah pa bo seveda lahko povedal šele strokovnjak... O turizmu in lobanjah v jami poročamo na drugi strani P pod naslovom ZA DVE LOBANJI TURISTIČNEGA UPANJA.

SO APOSTOLI VAN DYCKKOVI?

V budimpeštanskem „Szepmuveszeti Muzeum“ visi platno razsežnosti 49,5 x 64,5 cm, na katerem je upodobljen Janez Evangelist. Pod sliko je zapisano, da jo je ustvaril van Dyck, drugi veliki predstavnik flamske šole, učenec znamenitega Rubensa.

V Pleterjah imajo Janeza Evangelista popolnoma enakih razsežnosti, do zadnje podrobnosti enako naslikanega, le da je olje na tesnem hrastovem lesu. Les proti platnu — to je vsa razlika med Budimpešto in Pleterjami.

Je zaradi te in zaradi drugih podrobnosti, o katerih pišemo na tretji strani priloge pod naslovom RUBENS, VAN DYCK ALI KDO DRUG? upravičeno sklepati, da je v Pleterjah shranjena slika velikega flamskega umetnika ali vsaj njegove šole? Če je to res, potem je skoraj zanesljivo, da je takih slik celo 12, ker je popolnoma enakih, z isto roko naslikanih 11 apostolov in Kristus!

MLAD PRI OSEMDESETIH

neznani predmet nad novim mestom?

18. julija se je zgodilo tudi nad Novim mestom, kakor nam piše Polde Cigler. Takole pravi: „V četrtek ponoči sem okrog 2. ure skoz okno opazil na nebu precej jugovzhodno močno svetleč in migetajoč predmet, velik kot petdinarski kovanec, ki je mirno lebdel na nebu. Neznani predmet sem gledal skoz okno svojega stanovanja v Muzejski ulici v Novem mestu. Predmet je bil jasno viden prav blizu cerkvenega stolpa. Po približno desetih minutah se je neznani predmet začel premikati in je počasi izginil za stolpom...“

Polde Cigler pa ni bil edini, ki je v tej noči videl neznane leteče predmete. 18. julija ponoči so jih namreč opazovali tudi Ljubljančani. Kmalu po polnoči je več ljudi strmelo v nebo: opazili so nenavaden svetel predmet, ki se je premikal v različne smeri, ugašal pa spet močnejše zasvetil. Ta pojav so lahko opazovali približno dve uri.

Na opazovalnici na Golovcu so naslednji dan, ko so zvedeli za govorice o neznanem letečem predmetu, povedali, da so ljudje najbrž videli Jupiter, ki je bil tiste dni zelo svetel in blizu Zemlje in se je v neenakomernih presledkih zaradi visoke oblačnosti zdel enkrat bolj drugič pa manj svetel; to, da se je premikal, pa gre pripisati optični prevari. Poročila o neznanem predmetu so prihajala tudi iz drugih slovenskih mest. Ljudje so vedeli povedati, da se je v smeri od Ljubljane proti Polhograjskim Dolomitom nenavadno močno bliskalo in grmelo na jasnem nebu, potem pa se je pojavil neznani predmet oziroma celo več predmetov.

Toda kako bi na Golovcu pojasnili dejstvo, da se je „Jupiter“ po približno 10 minutah skrnil za kapiteljski zvonic? V tem primeru optična prevara ne more priti v poštev, doslej pa tudi nismo dobili nobenega sporočila, da bi se bil tiste noči zvonic kaj premikal!

Sice pa, ali so po številnih pristankih neznanih letečih predmetov v Južni Ameriki ter v zahodni Evropi neznana bitja sklenila, da bodo večkrat pogledala tudi k nam?

Kaj nenavadnega se lahko primeri tudi nam, če nas bodo pogosteje obiskovala, dokazuje obisk neznanih bitij iz vesolja v venezuelskem Caracasu. 29. novembra 1954 sta dva voznika kamiona pritekla na policijsko postajo prestrašena, krvava in raztrgana. Povedala sta zgodbo, ki bi jo najbrž policija ne vzela zares, ko ne bi bilo zelo zanesljive priče.

Kakšno zgodbo sta povedala šoferja? Jose Pons in Gustavo Gonzales sta zgodaj zjutraj tega dne vozila proti Petari, da bi naložila tovor hrane in ga odpeljala v Caracas, preden odprejo tržnice.

„Bila sva že tik pred Caracasom. Ura je bila dve zjutraj, ko sva zagledala na cesti pred seboj nekakšen predmet v obliki krožnika, katerega premer je bil okrog tri metre. Lebdel je v zraku, približno dva metra nad cesto.“

Gonzales je ustavil kamion in oba šoferja sta nemo sedela in strmela v nenavadni predmet. „Nato sva, kot bi naju nekaj hkrati spodbudilo, šla iz tovornjaka in se začela bližati predmetu. Ko sva se mu približala na kakšnih osem metrov, sva videla, da gre proti nama nekaj, kar je bilo zelo podobno kosmatemu pritlikavemu človeku.“

Gonzales je zgrabil to bitje in ga dvignil od tal. Kasneje je na policiji izjavil, da je bitje tehtalo morebiti 15 kg. Vendar se je malo neznano bitje otreslo Gonzalesovega stiska in ga porinilo tako močno, da je šofer padel na hrbet. Pons, ki je vse to videl, se je obrnil in stekel po pomoč v najbližjo policijsko postajo, ki je bila v neposredni bližini.

Toda preden se je Gonzales lahko pobral, je njegov pritlikavi sovražnik skočil visoko v zrak in sovražno zamahnil proti njemu. Prestrašeni šofer je opazil, da se oči neznanega bitja svetijo kot žarometi tovornjaka! Gonzales je pokleknil na levo koleno in iz žepa potegnil nož. Ko se je bitje vrglo nanj, je videl, da ima namesto rok čudne okončine s kožico med prsti. Poskušal je zabosti napadalca v ramo, toda rezilo je zdrsnilo, kot da bi zadelo v jeklo. Tedaj je iz bleščečega plovila skočilo še eno tako bitje in namerilo majhno svetlečo cev proti Gonzalesu. Močan snop svetlobe je za trenutek zasleplil šoferja in že je mislil, da je konec z njim. Ko je spet spregledal, se je bitje že izgubilo, predmet pa se je dvigal nad bližnjimi drevesi in hitro izginil v noč.

Nato je tudi Gonzales stekel na policijsko postajo, kamor je prišel kake tri minute za prijateljem. Policaji so najprej mislili, da sta pijana ali nora, zato so poklicali zdravnika, ki je ugotovil, da sta šokirana in da nista nič pila. Gonzalesu je zdravnik zavil veliko odrgnino na trebuhu in mu dal pomirjevalno sredstvo.

Sreča za oba šoferja je bila, ker je znan zdravnik iz Caracasa vseskozi opazoval ta dvoboj. Poklicali so ga namreč k nekemu bolniku in s svojim avtom se je peljal za tovornjakom. Ko se je ustavil tovornjak, se je ustavil tudi zdravnik. Da sta šoferja govorila resnico, je potrdil šele pozneje, ker se je najprej bal prijaviti dogodek, češ da se mu bodo posmehovali. Zdravnika so pozneje povabili v ZDA, da bi ameriškim preiskovalcem neznanih letečih predmetov podrobno opisal ves primer.

Vsekakor ni dobro češenj zobati z neznanimi tujimi bitji; prav gotovo je mnogo bolj opazovati neznane predmete in bitja, ki priplujejo v njih, po možnosti pa se z njimi tudi mirno sporazumevati. To je pravzaprav tudi edini način, da bi izvedeli kaj več o njihovem poreklu in njihovi domovini, pa tudi o tem, kaj jih je pripeljalo na naš planet.

Dolgo življenje – to je upanje vsakega človeka. Vsaka zdravica, čestitka vsebuje ti dve besedi, pa vendar ljudje ne živijo tako dolgo, kot bi želeli. A na svetu so kraji, kjer je dolgo življenje čisto navadna stvar, kjer se 80-letni moški in ženske še počutijo mlade, se poročajo in opravljajo svoj vsakodnevni posel.

Visokogorski svet Andov, Kavkaza in Kašmirja je domovina stoletnikov. V teh predelih sveta žive ljudje v povprečju veliko dlje kot drugje. Za primerjavo naj samo navedemo, da pridejo v Združenih državah Amerike na 100.000 prebivalcev trije stoletniki, medtem ko v vasi Vilcamba, ki leži v andskem pogorju Ekvadorja, pride kar devet stoletnikov na 1000 prebivalcev. Se pravi, da je stoletnikov tritisočkrat več. Seveda jih ni toliko, saj je prebivalcev malo, podatek samo kaže, da v tem delu sveta ljudje živijo nepremerno dlje.

Skrivnost dolgega življenja že dolgo buri znanstvenike, zato

razne odprave v Kašmir, Kavkaz in Ande niso redke. Znanstveniki skušajo najprej ugotoviti točno starost, pri čemer naletijo večkrat na težave, saj so ti kraji odmaknjeni civilizaciji in človeka tam ne spremlja gora dokumentov od rojstva do smrti. Če ni na voljo krstnega lista, potem ugotavljajo starost po drugih dokumentih; dostikrat jim je v pomoč spomin na kakšen važen zgodovinski dogodek, po katerem določijo starost človeka, ki se ga spominja. V navadi pa so tudi mentalne metode ugotavljanja starosti.

Preučevanje življenjskih navad stoletnikov je dalo nekaj odgovorov na vprašanje, kaj je pogoj dolgega življenja. Predvsem je važno samo življenjsko okolje. Skoraj praviloma je to gorski svet, odmaknjen od hrupa modernega življenja, poln miru in svežega zraka. Ljudje v tem okolju živijo mirno, a delavno življenje. Od mladih nog naprej so telesno aktivni. Delajo na polju, pasejo živino in se ukvarjajo z lovom. Še v zelo poznih letih imajo stoletniki

svoja drobna opravila. Sami pravijo, da je čas za smrt šele takrat, ko človek ni več zmožen delati.

In kako je s prehranjevanjem? Njihova hrana kalorično ni tako obilna kot naša. V nasprotju z Evropejcem, ki zaužije dnevno okoli 3000 kalorij, zaužijejo v teh predelih ljudje le 1700 do 1900 kalorij dnevno. Hranijo se pretežno z rastlinsko hrano, sadjem, zelenjavo, krompirjem, kruhom. Zaužijejo veliko mleka, sira in medu. Poleg tega pa redno pijejo vino ali druge alkoholne pijače, seveda v majhnih količinah. Kfaf Lasuria s svojimi 130 leti spi redno vsak dan zjutraj kozarček vodke, opoldne pa kozarec vina, Miguel Carpio iz Vilcambe pa dva do tri kozarce vina. Tudi kajenje ni redkost med stoletniki. Kadijo od mladih nog, vendar dima ne inhalirajo, oziroma ga v majhnih količinah.

Samostojni menijo, da je za dolgo življenje zelo važno srečno družinsko življenje. Statistični podatki kažejo, da med stoletniki skoraj ni neporoče-

nih. Spolna aktivnost jim pomeni mladost, zato tudi ni čudno, če je Gabriel Čapnian, 117-letni mož, izjavil, da se mu je mladost iztekla pri 80 letih. Za ženske pa velja, da praviloma rode otroke. Stoletnic, ki bi ne rodile vsaj dveh otrok, skoraj ni. Veliko pa je takih, ki so rodile po deset, pa tudi več kot dvanajst potomcev. Znani so primeri, da je mož preživel 17 žena in da še v pozni starosti ni zmozel samskega življenja. Občutek pripadnosti skupnosti je med njimi zelo močan in eden od važnih psiholoških dejavnikov, ki življenju dajejo polnost in vedrino.

Najbolj značilne so besede, ki jih je nekemu znanstveniku izrekla 110 let stara Sonja Kvedzenija: „Ljudje ne živijo dolgo, ker ne živijo svobodno. Vse preveč skrbi jih tare in nikoli ne delajo tistega, kar bi radi.“

Lahko bi torej rekli, da zadovoljno in srečno življenje, četudi ne bo dolgo sto let, daje človeku toliko, kot da bi preživel cel vek.

ZA DVE LOBANJJI UPANJA

Ponekod gredo po turistični zalet in potem preskakujejo po nekaj stopnic navkreber, drugod pa stopicajo na mestu ali pa drobencljivo s prav drobnimi koraki navkreber. Vseposod pa govore o turizmu kot o rešitvi vseh težav. Koliko ljudi, ki živijo ob Krki, je že bilo ob njenem izviru?

Vse doslej je bil izvir te največje dolenske reke zanemaren in neurejen. Nad vasjo Krka je iz pečine, zaraščene z grmovjem, ob visoki vodi pritekla studenček bistre, neomadeževane in z odplakami še nezastrupljene vode...

In tu, v tem izviru v hladni jami menijo prizadevni vaščani vasi z enakim imenom, kot ga nosi reka, poiskati svoj dodatni zaslužek. Turistično društvo se je zganilo, za kar ima precej zaslug – tako pravijo – tudi prizadevna tajnica društva Majda Globokar.

Prvi uspehi so že vidni: postavili so kazipote k izviru

Krke, očistili okolico, posekali nadležno grmovje in tako skoraj v celoti uredili dostop k jami. In ker ne mislijo ostati samo pri tem, so po dogovoru z grospeľjsko občinsko skupščino in Dolenjsko vodno skupnostjo iz Novega mesta naredili še večji turistični korak: vodna skupnost namreč financira ureditev prvega dela jame, ki je navadno suh in le ob največji vodi priteče nekaj Krke...

Kaj nameravajo storiti? Turisti letos že kar množično prihajajo. Tako se pohvalijo prebivalci Krke. Zares: zadnje leto nedeljo je prišlo do zadnjega kozolca pred izviro, kjer so pobirali celo parkirano, v dobri uri nekaj deset avtomobilov ravedovnih izletnikov. To priča, da bi urejena jama zares lahko postala zanimivost, od katere bi imeli tamkajšnji prebivalci tudi nekaj koristi.

Dolenjska vodna skupnost torej ureja korito jame in oporna zidova. Načrti in želje turističnega društva iz Krke pa

s tem niso zadovoljni. Takole pravijo v društvu: „Še letos, sicer pa vsaj naslednje leto bi radi potegnili še elektriko v približno 300 metrov dolgo in več metrov visoko jamo, v kateri je tudi jezerce in kjer so številni kapniki. Svetloba bi tudi kapnike, jezerce in vso jamo predstavila v čisto drugačni luči!“

No, in po tem dolgem turističnem uvodu smo pravzaprav prišli do tistega, zaradi česar je izvir Krke danes prišel do besede v P. Pred dnevi je namreč delavec Viktor Pajk iz Podbukovja našel v jami dve, lahko bi zapisali, že skoraj okameneli lobanji. Kot vedno v takih primerih dobi domišljija prosta pota in ljudi zanima: „Kdo sta bila tista, ki sta storila konec v jami, iz katere priteče Krka? Sta umrla naravne smrti, sta bila ubita? Kdo ju je pokončal in zakaj? Sta ti lobanji edini ali bodo pri nadaljnjem urejanju jame našli še druge človeške ostanke?“

Laiki se že sprašujejo, če gre za odkritje bivališča pračloveka, kakršnih so na našem ozemlju našli že precej. Samo po dveh lobanjah bi težko sklepali kaj takega, čeprav je res, da lobanji gotovo nista od včeraj...

Morebiti bo držalo mnenje, da sta dva neznanca, katerih lobanji so našli pred dnevi, končala svoji življenji v času turških vpadov. V krajih okrog Muljave, Krke in okolici so Turki večkrat preganjali prebivalce, ki so se zatekali v cerkve, za zidove stiškega samostana in tudi v take naravne „rešiteljice“, kakršno nedvomno predstavlja izvir Krke.

Seveda je samo ena pot, da bi prišli do zanesljivih podatkov o starosti omenjenih lobanj: strokovnjaki lahko danes prav natančno povedo, koliko so kosti stare. Za turizem ob izviru Krke pa je kajpak toliko bolj spodbudno, kolikor starejše bodo najdbe in kolikor več jih morebiti še bo...

RUBENS, VAN DYCK ALI KDO DRUG

Če bi vam rekel, da je v novomeški okolici slika znamenitega Anthonisa van Dycka, olje na lesu neprecenljive vrednosti, ali bi mi verjeli? Če bi vam trdil, da je na istem mestu 10 olj na lesu in 2 olji na platnu, ki jih je naslikal Anthonis van Dyck – ali mi verjamete? Ne, tega zares ne trdim – skoraj pa bi si upal staviti, da sem v resnici videl 12 slik (10 na tesnem lesu in 2 na platnu), za katere je mogoče reči, da so van Dyckove ali pa da so nastale v tistem času, morebiti v letih zgodnje uveljavitve velikega flamskega umetnika Petra Paula Rubensa. Vsekakor gre za dela dobre umetniške vrednosti in neprecenljive denarne cene, saj so slike stare tri stoletja, če ne še več! In nikar ne recite, da sem nor, ker vam bom skušal dokazati, da je vsaj zrno resnice v tem, kar govorim!

apostoli v pleterjah

Naj najprej zapišem vsaj to, kje so ta dela. V pleterskem samostanu imajo med mnogimi stari nami neprecenljivih vrednosti tudi slike 11 apostolov in Kristusa, naslikanih z oljnato barvo na tesnem lesu in platnu.

Naj kar takoj zapišem, da doslej pravzaprav sploh ni nikjer omenjeno, da bi imeli v Pleterjah tudi slike izredne vrednosti. Vse, kar je mogoče najti o pleterskem samostanu oziroma o slikarski vrednosti v njem, je izraženo z nekaj besedami v „Enciklopediji Jugoslavije“, ki jo je izdal Jugoslovanski leksikografski zavod. Tam piše dobesedno: „Zdajšnji samostan čuva bogato knjižnico in nekaj umetniških slik.“

Bolj konkreten je bil prejšnji prior kartuzije, znani Edgar Leopold – Lavov, ki je v knjigi „Kartuzijanci“ zapisal med drugim tudi te stavke: „(Samostan) ima tudi dosti dragih oljnatih slik, ki se prištevajo med umetnine, kot so okoli 300 let stare glave apostolov. Izdelane so na lesu, slikar pa je moral biti Holanec, ker so glave flamski tipi. Razen tega ima samostan ovalne slike kartuzijanskih svetnikov in učenjakov, vsaj verjetno iz 18. stoletja, od katerih imajo nekatere umetniško vrednost. Ima tudi drage portrete in slike. Omeniti hočem še izvrstno kopijo Rubensove Pieta, katere original je na Dunaju.“

Tako torej. Zapomnite si dvanajst apostolov, h katerim se povrnem čez čas. Še prej je namreč pomembno vedeti nekaj drugega!

le pays lorrain

Znano je, da je pleterska knjižnica izredno bogata, saj ima na svojih policah nekaj deset tisoč knjig. In med njimi je mogoče najti tudi brošuro,

ki nosi naslov „Le Pays Lorrain“ („Lorena“) in v kateri je tudi zapis „Zanimive lorenske umetnine v slovanskih deželah“ izpod peresa B. Losskyja. Med drugim je Lossky 1939. leta napisal: „Spregovorili bomo o še enem živem spomeniku stare Lorene, ki smo ga presenečeni odkrili v Sloveniji. Kartuzija Bosserville, ustanovljena leta 1666 po milosti Karla IV., ki je bila oživljena – potem ko jo je ukinila revolucija – leta 1835 in ki so jo v začetku tega stoletja pregnali s proticerkvenimi zakoni, je našla gostoljubje v Avstriji. Cesar Franc Jožef je prišel na srečno misel, da odstopi pregnancem ruševine neke opatije, ki so jo bili postavili bratje sv. Bruna. To je bila kartuzija Pleterje, ki jo je v času svoje vladavine ustanovil leta 1403 celjski grof Herman II. in ki je dajala zavetje okolškemu ljudstvu pred turškimi vpadi. Kartuzija je prenehala uspevati z usmrtnijo poslednjega celjskega grofa Ulricha II. v letu 1456. Ko so v tem predelu prišli na oblast Avstrijci, so jezuiti iz Ljubljane, ki so imeli močno zaslombo v nadvojdi Ferdinandu, dobili samostan leta 1595 in prebivali v njem do razpustitve leta 1773.“

Stara hiša sv. Bruna se je porušila kmalu po tem, ko so jo 1899. leta spet dobili kartuzijanci. Odločeno je bilo, da se ponovno zgradi. Od stare zgradbe je ostala le cerkev, ki predstavlja enega najlepših gotskih spomenikov v tem predelu . . .

Kdor zdaj (1939. leta, op. p.) pride v Pleterje, se lahko prepriča, da gre za stavbo, ki je po lorenskem izvirniku; to dokazuje že zvon, na katerem piše: „Pripadam kartuziji Bosserville, ki so jo naredili bratje Baraban, ustanovitelji iz Nancyja, pod vodstvom strica Poirsana v letu 1838.“

Kartuzijanci so prenesli v Pleterje Francijo z vsemi njenimi navadami, res pa je tudi, da so se združili s Kranjci. Francoski jezik je še dolgo ostal v časti, tudi v času, ko so bili v Pleterjah le še trije kartuzijanci iz Bosservilla. Eden izmed njih je bil knjižničar, ki je prekinil dolgoletni kartuzijanski molk samo zato, da nam je povedal nekaj zgodovine te hiše.

V Pleterjah smo našli bogate hrastove kipe nancyjevskega umetnika Klema iz leta 1881 in prestol ter klopi in korsko ograjo izpod dleta istega umetnika. Med mnogimi slikami smo odkrili Subletovi deli Sv. Bruno in Sv. Magdalena. Razen tega smo našli kopije velikih slik Le Sueura „Življenje sv. Bruna“, ki jih je naslikal Milgreder, ter „Marijino vnebovzetje“ Prefontaine. Toda to je le zadnje, kar je ostalo od prebivalcev Bosservilla med pleterskimi zidovi.

V času oživljanja bosservillske opatije leta 1835 je tja prišlo več dragocenih starinskih predmetov iz različnih dežel. Se vedno je videti v Pleterjah sliko Notre – Dame de Lorette, za katero glasovi govorijo, da je iz Nancyja in da je narejena leta 1633.

Leta 1838 je stari pariški kartuzijanec oče Jean-Baptiste Cuny poklonil lorenski opatiji, ki pripada redu Bosserville, relikviarij s krvjo Janeza Krstnika. V Pleterjah je tudi portret velikega francoskega kardinala Alphonsa Louisa de Richelieua. Pravijo, da je njegov brat leta 1606 stopil med kartuzijance, in ko je 20 let pozneje dobil pontifikat v Aixu in v Lyonu, je kartuzijancem poklonil kardinalov portret, kar kaže tudi napis na sliki.

Deset velikih ovalnih slik, ki predstavljajo kartuzijske pisce, je prišlo iz torinske kartuzije, pripisujejo pa jih neznanemu italijanskemu slikarju 18. stoletja. Te slike predstavljajo pravo nasprotje drugi seriji slik, na katerih je upodobljenih 12 apostolov in ki jih postavljajo v čas Rubensovih začetkov.

Za sliko Devica z otrokom menijo, da je stara in dobra Van Dyckova kopija. Drugi dve sliki pa po svoji zgradbi močno spominjata na Bassana, na njegovi dve podobi iz 17. stoletja. Toda naj-

bolj čudovita med slikami je Sv. Bruno v ekstazi, ki s svojim čutnim realizmom spominja na platna Jeana Restouta.

Razen tega je v Pleterjah še kup drugih dragocenih starinskih predmetov, od rezljanih lesenih opažev, glasbenih instrumentov in kelihov do marmornatega oltarja, ki so ga pripeljali iz Salgnaca in ki ga je tamkajšnji opatiji bila poklonila markiza Pompadour.“

izredne dragocenosti

Že samo ta zapis, ki je nastal tik pred drugo svetovno vojno, dovolj zgovorno potrjuje, koliko dragocenosti je shranjenih v Pleterjah. Žal je večina del nepodpisana, tako da bi bil potreben strokovnjak, da bi določil avtorje ali pa vsaj približno starost umetnin, vse skupaj pa bi kajpak morali zaščititi in restavrirati, sicer bo prenekatera dragocenost propadla. Pleterski samostan nedvomno nima dovolj denarja, da bi si lahko privoščil kaj takega. Toda mar ni kultura last nas vseh in mar nismo vsi dolžni čuvati kulturnega izročila?

Da gre zares za velike dragocenosti in za stara dela, priča med drugim nepodpisana podoba Device z otrokom. Peter Paul Rubens (1577 – 1640) je okrog leta 1635 upodobil svojo ženo Helene Fourment z najstarejšim sinom Fransom. Original visi v muenchenski stari Pinakoteki, v Pleterjah pa je slika Devica z otrokom, na kateri je otrok do podrobnosti podoben Rubensovemu sinu Fransu! Toda to ni največja podobnost, ki jo je mogoče najti v Pleterjah!

je zares van dyck?

Peter Paul Rubens je bil najpomembnejši predstavnik flamskega baroka, mojster prekipavajoče telesnosti in mogočne čutnosti. Rojen je bil v Siegenu na Vestfalskem, ker je njegov oče kot kalvinec emigriral iz Antwerpna. Živel je v Koelnu, Antwerpnu, v Italiji in Španiji, bil je v službi mantovskega vojvode Vincenza I. Gonzage. Po materini smrti se je vrnil v Antwerpen, kjer je postal dvorni slikar. Imel je odlično organizirano delavnico, v kateri so delali tudi taki umetniki, kot so bili van Dyck, Jan Wildens in drugi.

Poleg Rubensa je bil prav Anthonis van Dyck najslavnejši flamski umetnik (1599 – 1641). Rojen je bil v Antwerpnu in je zgodaj pokazal nadarjenost, saj je imel že v letih 1615 – 16 lastno delavnico in učence. Večino življenja – z izjemo kratkih obiskov v Antwerpnu, Italiji, Parizu in na Nizozemskem – je preživel v Angliji in tam tudi

umrl. Večino njegovega dela predstavljajo portreti.

Zdaj se vračamo k dvanajstim slikam v Pleterjah, pri katerih smo se ustavili že na začetku tega zapisa. Simon, Juda, Matija, Jakob, Filip, Janez Evangelist, Tomaž, Andrej, Pavel in Kristus so upodobljeni na tesnem (ne žaganem!) hrastovem lesu, ki je že skoz in skoz črn, preostala dva apostola pa sta na platnu.

Nobene pravice in tudi poguma ne bi imel, da bi lahko rekel, da so podobe prišle izpod van Dyckove roke. Vse slike so res izredno stare, kar dokazuje počrnel les, so tudi močno poškodovane, fina politura je zdrgnjena s terpentinom, obrazi so tipično flamski, vse skupaj pa je izpostavljeno uničujočemu zobu časa – to bi bilo vse, kar bi bilo mogoče reči o dvanajstih slikah, če . . .

Da, če! Dušan Dežman, ki je vodič, knjižničar in še kaj v pleterskem samostanu, je namreč leta 1970 potoval na Madžarsko in se ustavil tudi v budimpeštanskem „Szepmuveszeti Muzeum“, tamkajšnjem muzeju slikarskih umetnosti. In glej čudo! Tam je zagledal olje na platnu, na katerem je bil upodobljen Janez Evangelist. Kot pri pleterskih apostolih tudi na tej podobi ni bilo podpisa – toda v Budimpešti so ugotovili, da gre za podobo van Dycka. „Nič posebnega, oziroma nobene neposredne zveze s Pleterjami,“ poreče kdo. Prav to pa ni res! Pleterska podoba Janeza Evangelista na hrastovem lesu je namreč zares do vseh podrobnosti enaka kot budimpeštansko platno, in kar je še bolj osupljivo, obe podobi sta do milimetra enake velikosti! Tako v Budimpešti kot v Pleterjah je Janez Evangelist naslikan na 49,5 x 64,5 cm.

To pa je že taka podobnost, da bi veljalo poklicati na pomoč strokovnjake, ki naj bi razvozlati skrivnost nepodpisanih pleterskih apostolov. Skoraj zanesljivo je namreč vseh 12 pleterskih podob naslikala ista roka. Mislim, da je malo verjetno, da bi neznan posnemalec van Dycka potoval po Evropi, da bi lahko preslikal vse apostole. Tudi je malo verjetno, da bi kopije delal na tesnem lesu – mar jih ne bi raje na platno? Kaj ni bolj verjetno, da so lesene podobe vzorci, saj je znano, da so takrat slikarji veliko delali po naročilu? Upoštevati velja tudi, da je Bosserville, od koder so prišle tudi podobe apostolov, komaj 50 km stran od belgijske meje. Van Dyck je nekaj časa preživel tudi v Antwerpnu, kaj torej ne bi bilo mogoče, da so v samostanu pri njem naročili podobe apostolov? Zanimivo je tudi, da je kustos budimpeštanskega muzeja najprej obljubil obisk v Pleterjah, pa ga doslej še ni bilo. Povsem jasno je, da bi budimpeštanski Janez Evangelist precej izgubil na vrednosti, če bi v Pleterjah lahko dokazali, da imajo povsem enako podobo, ki jo je naslikal isti avtor!

Vse to so samo domneve. Toda ker gre povsem zanesljivo za zares stare stvari, bi veljalo naročiti strokovnjakom, naj poskušajo najti resnico. Nedvomno pa drži: če sta avtorja Rubens (lahko je van Dyckova podoba tudi kopija mojstrove!) ali van Dyck, gre za sliko (ali pa 12 slik) neprecenljive vrednosti! In če so slike naslikali njuni učenci oziroma če so nastale v njuni šoli, gre prav tako za izjemne dragocenosti. In če gre konec koncev samo za spretne preslikave van Dycka iz tistih časov, je že zaradi starosti in dobrega ponaredka slika še vseeno izjemno dragocena.

A zaradi resnice same bi vsekakor kazalo ugotoviti, ali v Pleterjah resnično hranijo enega izmed velikih mojstrov flamskega slikarstva.

J. SPLICAL

Sonce, voda, počitnice . . . Anita Gajič, dijakinja srednje medicinske šole v Novem mestu.

SPREHODI IN KOZMETIKA

Kozmetična sredstva spadajo pod luksuzne predmete, zato je taka stvar precej draga, če jo redno uporabljate in kupujete v drogeriji. Marsikaj pa lahko naredite doma in zdaj je čas, ko se več sprehajamo in preživimo v naravi, mimogrede pa lahko pomislimo tudi na zastojnska olepševalna sredstva.

Če imate na primer slab in smrdljiv zadah iz ust, čeprav si redno negujete zobe, si na sprehodu utrgajte nekaj listov mete. Te operite, malce prežvečite in izpljunite. Potem vam bo iz ust dišalo kot iz razcvetenega vrta.

Kadar ste utrujeni in nerazpoloženi in si zaželite doma dobre kopeli, dajte v vodo šopek materine dušice, ki je je v naravi povsod dovolj. Nekaj takih šopkov imate lahko doma stalno na zalogi.

Tudi če imate lica preveč rdeča in vam to ni všeč, si lahko same uspešno pomagajte. Glavico mlade solate kuhajte petnajst minut v pol litri vode, odcedite, nato v ohlajeno vodo namakajte košček vate in si nalahko nanašajte na obraz. Čez pet-

najst minut izplaknite obraz z mlačno vodo.

Prav tako je navaden peteršilj zelo dobro kozmetično sredstvo, ki učinkovito polepša kožo na obrazu. Nekaj listov zelenega peteršilja potopite v lonček čiste vode in pustite stati najmanj 12 ur. Na dobro očiščen obraz nanašajte losion od peteršilja, in če boste to ponavljali nekaj dni, boste presenečeni nad rezultatom.

Ne pozabite tudi, da so izpraznjeni lončki z jogurtom, v katerih je ostalo na dnu še nekaj mase, posebno poleti nepogrešljiv kozmetičen pripomoček. Trikrat na teden vam bo jogurtova maska na očiščem obrazu zelo pomagala.

POLETJE V MESTU

POLETJE V MESTU

Ste se že vrnili z dopusta, se pripravljate na potovanje v tujino, kjer si boste ogledali zanimivosti velikih mest? Za take priložnosti potrebujete tako imenovano dnevno garderobo, v kateri vam na mestnem asfaltu ne bo vroče, hkrati pa ste zmeraj brez skrbi, da vas tudi ob morebitni plohi ali nagli spremembi vremena ne bo hladilo.

Velike hrbtnine in vratne izreze na oblekah, ki ste jih nosile na morju, za mestni vsakdan niso primerne. Če tudi modni kreatorji hlače še tako izpodrivajo, so za take priložnosti najbolj pravšnje oblačilo in ga dovoljujejo tudi nositi. Dolge hlače in majica ali bluza s kratkimi rokavi sta posebno za mlade tako priljubljen kos garderobe, da ga tudi na potovanju ne morejo pogrešati. V roki imate lahko jopo ali pled, pa vam ni treba biti mar vremena. Za vroče in hladno ste primerno oblečene. Dolge hlače uspešno nadomesti krilo do pod kolen, pa tudi dvodelni kostimček iz sintetične ali platna, ki ima do komolcev segajoče rokave.

Tako obleko lahko spremenite v popoldansko, če ji na rever pripnete cvet, če jo

okrasite z ogrlico, ki sega spet skoro do pasu, in če ste primerno obute in urejene v glavo. Razni cekarji ne sodijo zraven, pač pa podolgovata torbica.

Pri nas poleti nismo vajeni nositi klobukov, razen na plaži, drugod pa so zelo cenjeni. Mestni slamnik ali klobuček iz blaga iste kvalitete, kot je obleka, je za slavnostne priložnosti skoroda nujen. Poletni klobuk ima tudi svojo praktično stran. Pod njim skrijete neurejeno frizuro, kajti frizerja ste pustile doma, obiskati frizerski salon v velikem tujem mestu pa je tvegano. Lahko vam za navadno vodno ondulacijo zaračunajo toliko, da vas popolnoma „osušijo“.

Poletje v večjem mestu ne zahteva veliko oblek, pač pa malo, toda lepo krojenih in iz dobrega materiala. Lahko ste brez skrbi, da si Londončanke, Parižanke in Bruseljčanke ne belijo glave s tem, da bodo vsak dan v drugem. Pri nas pa je tako. V Ljubljani, v Novem mestu pa še marsikje. In ker velika večina žensk kljub veliki iznajdljivosti nima tolikšne zaloge oblačil, pridejo na vrsto tudi manj posrečene in povsem ponesrečene kombinacije.

R. BACER

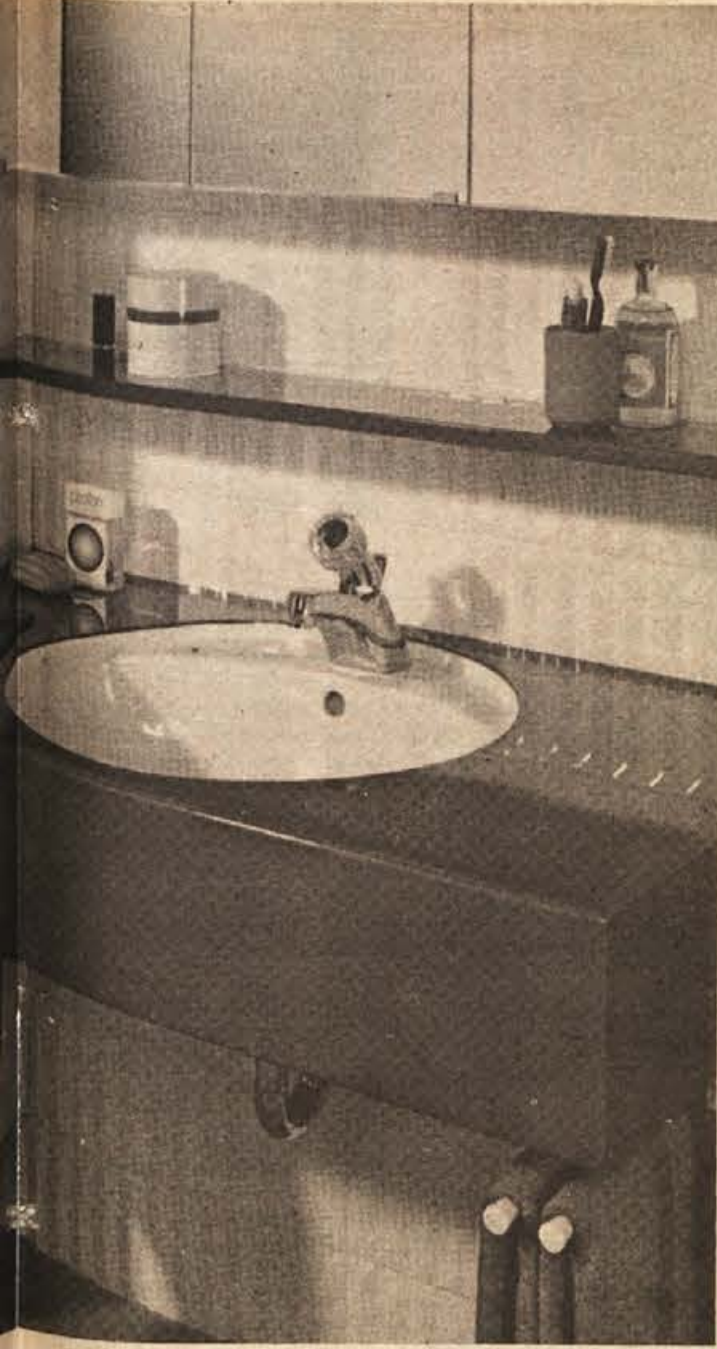
Trije modeli poletnih oblek za tiste, ki poletje preživijo v mestu. Bela obleka s cvetom, črnim klobukom ter rdečo ogrlico in pasom je namenjena poznemu popoldnevu in svečanostim, obleka srajčnega kroja iz potiskane sintetične je kot nalašč za v službo, dvodelni kostimček iz zelo modernega platna pa nosite lahko od jutra do večera.

Štiri poletne pričeske, kakršne priporočajo znani frizerji na tujem. Kratki lasje so v vročih dneh pravo olajšanje. Veliko manj dela bodo imele ženske s frizuro po pogostem kopanju, manj se bodo mazali ovratniki, razen tega tega smo se pa dolgih las tudi že naveličali. Ni res?

oprema kopalnice

Minili so časi, ko je bila kopalnica prostor, skrit nepovabljenim očem. Čedalje bolj postaja kopalnica prostor, v katerem preživimo precej časa. Srečujemo se v njem, kajti vsi odhajamo z doma približno ob istem času. Tako je dostikrat v kopalnici gneča in tudi nepotrebna jeza.

Umivalna miza z dvema umivalnikoma in precejšnjo odlagalno površino je lepa pridobitev, posebno če so zraven še omarice, v katerih imajo prostor toaletne potrebščine vsakega izmed članov družine. Seveda so za vratci vse stekleničke, kozarčki, lončki, škatlice...

Potrebujemo tudi prostor za sveže brisače pa prostor za umazano perilo, stolček in veliko ogledalo tér obešalnik. Slika prikazuje enojno in dvojno umivalno mizo. Tudi dva umivalnika, eden ob drugem, sta dobra rešitev. Umivalne mize v trgovinah ne boste našli, lahko pa jo izdelate iz za vodo odpornega materiala. Pazi naj, da bodo stiki čim bolj natančni.

Dipl. ing. arh. MARTA RAČEČIČ

Smo v času potovanja, ko večkrat polnimo kovčke in nam navadno zmeraj zmanjka prostora. Iz močne lepenke izrežemo dva tako velika pravokotnika, kot je notranja površina kovčka. Približno 10 cm od roba vrežemo na podolžnih straneh po dve luknji, skozi kateri potegnemo močan in ne predebel trak, tako da lahko oba kosa zvežemo. Na spodnjo lepenko zložimo vso obleko, drugo položimo na vrh in obe zvežemo. Tako so obleke ločene od drugih predmetov v kovčku in se ne premaknejo, tudi če kovček obrnemo.

tako bo bolje

DELA V TEM ČASU

vrt vinograd sadovnjak

VRT. Avgust je sušen in vroč mesec, zato vrt kar kliče po rednem zalivanju. Dodajanje vode naj bo temeljito, pa zaradi tega raje redkeje. Zemlji, ki jo zbijajo poletne plohe, se nadevse prične okopavanje, ki je enakovredno zalivanju; toliko vode prihrani motika s tem, ko prekine vodne kapilare v tleh. Naj opozorimo še na pogosto napačno škropljenje plodovk (paradižnik, paprika), kapsunic in visokega fižola. Te rastline je treba zalivati v jarke, ne pa po listih, s čimer spodbujamo razvoj gljivičnih boleznih. Ko se začne zoritev, moramo prenehati s škropljenjem s pripravki zoper bolezni (dithan, ortocid), sicer utegne priti strupena snov v krožnik. Avgusta pospravljamo najprej čebulo in šalotko ter česen, kasneje pa še druge vrtnine. Sejemo še endivijo, zimsko redkev, presajamo listni ohrovt (brstičnik), sejemo rabarbaro, konec avgusta pa tudi že prvi motovilec in špinačo za jesensko rabo.

VINOGRAD. Nadaljujejo se poletna opravila na trsu: vezanje (vendar nikoli v mokrem), trebljenje zalistnikov in divjih poganjkov, ki silijo iz podlage, vršičkanje in seveda škropljenje. Zdaj imajo prednost bakrena škropiva, seveda pa lahko uporabljamo tudi organske fungicide, kot so faltan, orthocid ali dithan M 45. Če grozi siva grozdna plesen - botritis, ki je postal zadnja leta bolj nevaren, je priporočljivo škropiti z euparenom ali ortofahtanom. Zoper grozdnega sukača ali druge možne škodljivce so obnese paration, diazinon in diptereks. Sevin je sicer učinkovit, vendar spodbuja razvoj rdečega pajka in ga zato odsvetujemo.

SADOVNJAK. V avgustu je sadno drevje spet muzevno in je primerno za cepljenje na oko, okulacijo. V drevesnicah opravijo večino tega dela v tem mesecu. Avgusta opravimo poletno rez breskev, odstranjujemo vodene poganjke. Podobno lahko pomladimo tudi češnje in višnje. Nadaljevati je treba s škropljenjem; v tem mesecu je najbolj nevaren jabolčni zavijač, zoper katerega pripočajo diazinon, gusation, odsvetujejo pa uporabo svinčene arzenata. S škropljenjem je treba prenehati vsaj 14 dni pred obiranjem. Tolikšna je namreč tako imenovani karencna doba priporočenih pripravkov, kar pomeni, da po preteku tega časa niso več nevarni. Inž. M. LEGAN

VREČA VREČA

Do pravega kopanja letos še nismo prišli, razen na morju, zato še ni prepozno, da same sešijete iz frotirja ali drugega pralnega blaga dolgo vrečo. Na eno stran vreče napeljemo vrvico ali elastiko, da jo zadržimo okrog vratu in imamo praktično oblačilo, pod katerim lahko kjerkoli menjamo mokre kopalke.

OCVRTE GOBE

Če vam bo sreča mila, da boste naleteli na velikega jurčka, ali pa če najdete druge vrste užitno gobo, za katero zatrdno veste, da je prava, jo lahko pripravite ocvrto. Najprej gobo narežete na večje kose, jo hitro prekuhate v slani vodi, nato pa osolite in povaljate v moki, jajcu in drobtinah. Odlična jed je in nasitljiva. Zraven ponudite solato in kosček limone.

ČE OTROK GRIZE NOHTE

zdravnik svetuje

Navada gristi nohte je zelo pogostna. To počno nekateri že v zgodnjem detinstvu in se temu užitku niti kasneje ne morejo odreči. Tudi odrasli so, ki grizejo nohte. Ta navada pa je grda in je posledica živčne napetosti in strahu.

Starši bi morali otroka že pri prvih opažanjih grizenja nohtov poskušati odvrniti od te „strasti“, ker kolikor dlje traja navada, toliko težje se ji prizadeti odreče. Če starši ne morejo sami uspešno posredovati, naj se pravočasno obrnejo k zdravniku po pomoč.

Zgolj strogot in nenehno opozarjanje „Ne smeš gristi nohtov!“ niso učinkovito sredstvo. Veliko bolj uspešna metoda je, da ima otrok vedno zelo na kratko pristrizene nohte in da jih še vsak dan podrgnemo s pilico, da jih ne bi mogel z zobmi zagrabit. Prav tako je nošenje rokavic eno od sredstev preprečevanja te grde navade. Seveda pa otrok v šolo ne more hoditi z rokavicami in to sredstvo tudi ne zaleže, če otrok ni stalno pod nadzorstvom. Čim bo namreč opazil, da je sam, bo rokavico slekel in brž začel gristi noht.

Ni moj namen govoriti o tem, kako je ta navada škodljiva in kako je lahko tudi nevarna, kajti vtikanje umazanih prstov v usta, razumljivo, daje možnost za najrazličnejše okužbe in obolenja. To otroku težko dopovemo, pač pa pri deklicah lahko precej dosežemo z opozarjanjem na estetiko roke s pogrizenimi nohti.

Poznamo pa precej otrok, ki šele v puberteti zapadejo tej navadi. Deklice v tej dobi še laže odvrnemo od grizenja, če jim večkrat poudarimo, kako važne so pri ženski roke z lepo negovanimi nohti, medtem ko pri fantih vloga estetike navadno nima veljave. Dečku rečemo, da z nohti, ki so ogrizeni, ne bo mogel pisati, ne bo mogel uporabljati spretnosti prstov pri dejavnostih, ki ga še posebej zanimajo. Potrebno je pač pogoditi otroka na najbolj občutljivem mestu. Še enkrat pa poudarjam, da samo s prepovedjo in kaznimi starši ne bodo imeli uspeha. Če sami zadevi niso kos, potem je bolje, da se ravnajo po zdravnikovem navodilu, in če ta odredi, dajejo otroku celo pomirjevalna sredstva.

DR. J. V.

JUNAČENJE...

vzgajati ni lahko

Mladostnik se uveljavlja tudi z različnim junačenjem. Fantje s podvigi v junaštvi in nevarnostih, pri čemer niso preveč strogi do resnice, ko o tem bajajo svojim znancem in prijateljem. Pretiravanje je tako in tako njihova nenapisana moralna pravica. V ta okvir spadajo bahanja z resničnimi ali umišljenimi ljubezenskimi in spolnimi izkušnjami. Dekleta se rada postavljajo v teh letih s „filatelijo“ stritih src fantov, katerim pa se o vsem tem pogostokrat niti ne sanja. Rade si ustvarjajo veljavnost z zbirkami zavrženih poklonov ljubezni, s spolnimi nadlegovanji in poželenji, s sladkimi izrazi ljubezni različnih junakov iz sanj, z namigavanji na očaranja, ki jih izzivajo med fanti, z velimi skrivnostmi, za katere pa lahko dostikrat zve vsakdo, ki ima le čas in voljo tako zgovorno mladostnico poslušati.

Na črti mladostnikovega uveljavljanja moramo omeniti tudi uk v kajenju, tako pri fantih kakor pri dekletih. Pa zahajanje v lokale, junačenje z denarjem, z zaupnimi spolnimi doživljaji, igranje z alkoholom, bahanje z „mačkom“ po preveseljačeni noči, bahanje s samostojnostjo in zasmehovanje znancev in znank, ki jim „stari“ ne dovoljujejo nočne tovaršije.

V tkivo uveljavljanja in samoizražanja je vpleteno tudi pogosto mladostnikovo zavestno zavračanje sleherne pomoči odraslih, zavestno izzivanje odraslih, igranje heroja in igranje upornika zaradi upomištvata ter opozarjanje nase z zavozlano problematičnostjo doživljanja in zorenja. Z eno ali drugo teh vlog pride mnogo mladostnikov na svoj račun, saj pogosto povsem ukanijo svoje vzgojno lahkoverne in napačno poučene starše in učitelje.

Seveda pa se ne uveljavljajo vsi mladostniki in mladostnice na takšne načine. V razne navedene okvire uveljavljanja in izražanja samega sebe vpletajo namreč mnogi mladostniki načine uveljavljanja in samoizražanja, ki so pa zelo prijetni in obetajoči. Pri tem mislimo na uveljavljanje z različnim delom in udejstvovanjem, s skrbnim učenjem, z izpolnjevanjem dolžnosti, s poslušanjem za moralne razsežnosti ljudi, dogodkov in dejanj, z zavestnim odmikanjem in odlašanjem ljubezenskih in spolnih izkušenj na zrelejši čas itd.

Zaradi vsega tega: čim bolj daje okolica mladostniku čuti odvisnost in nemoč, tembolj so oblike uveljavljanja in problematičnega izražanja mladostnikove narave poudarjene in neprijetne. Nasprotno pa: če okolica pomaga mladostniku, da se razumno rešuje občutka nemoči in odvisnosti, bodo izbruhli in skrb zbujujoči pojavi uveljavljanja in izražanja samega sebe v mladostnikovem doživljanju in vedenju gotovo redkejši.

DR. FRANC PEDIČEK

POTOVANJE NA FINSKO

V Stockholmu sem čakal na odhod vlaka v kavarni velikega hotela. Bilo je popoldne in kavarna je bila skoraj prazna. Na več mestih sem opazil telefone: ljudje so vstopali in telefonirali ter spet odhajali. Nikogar nisem videl, da bi plačal. To me je presenetilo, saj so bili telefoni pri nas takrat redkost.

Čez čas so začele prihajati v kavarno mlade, elegantno oblečene dame. Mislil sem, da so gostje. Toda vse so šle v neki stranski prostor, vračale pa so se oblečene v natakariče. Taki so bili torej delovni ljudje na Švedskem. Taka je bila

življenjska raven v državi, ki ni bila v prvi svetovni vojni!

Podobno je bilo na Finskem. Tudi tam so bile ženske v krznu, tudi tam so bile mnogo bolj svobodne kot pri nas, mnogo bolj so se udejstvovali v javnem življenju. Spoznali so me z neko funkcionarko, ki je bila sicer direktorica banke. Pri nas pa takrat ženske še niso obiskovale kavarn in so jih šteli za nevzgojene, če so same prišle na plesne vaje! Ta samostojnost finskih žensk je postala bolj razumljiva ob podatku, da so postale že leta 1906 politično in tudi družabno enakopravne.

Ko sem se vrnil v Ljubljano, sem dejal, da so Finci v številnih stvareh pol stoletja pred nami. In finški funkcionarji, ki so spremljali svojo telovadno vrsto na evropskem prvenstvu v Beogradu 1960. leta, so me vabili: „Pridite zdaj k nam, pa boste videli, kaj je Finska!“

Kmalu potem sem dobil od njihove zveze športov knjigo, izdano v počastitev 60-letnice finske telovadbe, v kateri se spominjajo tudi mojega obiska.

Razpora na krogih, razovka na stegnjenih rokah na eni lestvini bradlje in razovni vzdig na stegnjenih rokah v stojo so med Finci vzbudile precej govorice. Finci so namreč soglašali z Nemci in mnogimi takratnimi športnimi fiziologi, češ da so tezne vaje škodljive. Zato jih niso vadili, pač pa so več pozornosti posvečali talni telovadbi. S to vadbo so pridobili veliko elementov, ki so potrebni za dobro izvedbo današnjih vaj. Gibčni in lepo grajeni so kaj hitro napredovali.

Nič čudnega ni zato, da krogi niso nikoli dišali ne Nemcem ne Švicarjem. Nemci so rekli za to orodje, „da je grajeno za nihanje in obsojeno na mirovanje“, pri čemer so imeli v mislih prvine, za katere je potrebno dovolj moči.

Tehnična komisija pri Mednarodni telovadni zvezi je ves čas iskala kompromise in ja zahtevala mimo zamahov in kolebov tudi moči. Še danes predpisuje na krogih tudi tezne vaje, čeprav pri njihovem izvajanju sodniki marsikdaj zamižijo na eno oko v škodo tistih, ki te prvine dobro obvladajo.

Mislil, da bi morali tezne vaje vaditi in mišice ustrezno razvijati vzporedno z vajami v zamahu; ne gre enostransko pretiravati, da se ne pokvari gibljivost v ramenskem sklepu, kar je izredno pomembno pri kolebih na drogu in pri premetih na bradlji. Da se da oboje združiti, smo imeli priložnost videti pri japonskih in sovjetskih telovadcih.

Mislil, da so to spoznali po mojem nastopu tudi Finci, in zato so se previdno začeli spopadati tudi s teznimi vajami. Da so to uspešno naredili, je bilo opazno že v Amsterdamu. V Parizu so bili Finci zadnji, v Amsterdamu pa že 5. med 11 vrstami.

Spominjam se tudi članka v švicarskem časopisu potem, ko so se leta 1952 Sovjeti prvič pojavili na telovadnem delu olimpiade in ko so pokazali odlične kolebe in vrhunske tezne vaje na krogih. Strokovnjak se je v časopisu vprašal: „Kaj zdaj?“ in je bil ves obupan.

Stiri leta pozneje so Rusi pokazali še več. Azarjanova vaja je bila na krogih edinstvena. Šele 12 let pozneje so se pojavili Japonci v še lepši obliki. Upravičeno pa se je mogoče vprašati, kdaj bo športna telovadba, ki je nedvomno postala umetnost posebne vrste, dosegla svoj končni vrh.

20. julija pred 50 leti so fanfare naznanile prvo zlato olimpijsko medaljo za Jugoslavijo in prvo olimpijsko medaljo sploh: sebi in domovini jo je priboril Novomeščan Leon Štukelj, katerega popotpis se je danes iztekel. Štukelj pripravljala tudi podroben zapis svoje telovadne poti s podatki o vseh nastopih, pri katerih je bil sam zraven.

Po Leonu Štuklju smo imeli Jugoslavlani še enega velikega telovadca, Mira Cerarja. In jugoslovanski telovadci so na olimpijskih igrah osvojili celo 11 medalj, čeprav kot vrsta pravzaprav nikoli niso veliko pomenili, z izjemo vrste, ki je leta 1924 osvojila bronasto medaljo. Vsega skupaj so Jugoslavlani doslej osvojili 36 medalj — dovolj zgovoren dokaz tega, koliko sta bila vredna najboljša telovadca v naši zgodovini. Današnja gimnastika pri nas v evropskem in svetovnem merilu ne pomeni skoraj ničesar, saj nas mimo Japoncev in Sovjetov, ki so že desetletja najboljši, zadnje čase brez težav premagujejo tudi reprezentance držav, ki so bile še pred leti za nami. Komaj, komaj, če smo še v spodnjem delu srednje evropske jakostne lestvice...

Vse to daje še posebno težo nastopom in uspehom Leona Štuklja in Mira Cerarja. V športni gimnastiki ni naključij; vsak uspeh je trdo prigran. In če je Jugoslavija v petih desetletjih lahko spravila na vrh dva telovadca izjemne kakovosti, je to dokaz, da smo za ta šport dovolj nadarjeni. Kajpak pa je v današnjih razmerah talent celo najmanj odločilen: bolj pomembni so možnosti za vadbo, denar za vzgojo trenerjev in telovadcev in pa seveda vztrajnost. Uspehov čez noč ni mogoče pričakovati nikjer več, še zlasti pa ne v orodni telovadbi.

J. SPLICHAL

KONEC

VAN GOGH

Van Gogh, kralj neoimpresionizma, je bil sin vaškega pastora: živel je kratko, toda v 37 letih (1853 – 1890) je ustvaril opus, vreden spoštovanja. Psihatri so podrobno analizirali njegovo bolezen in eden izmed njih je zapisal, da je „na srečo umrl prej, preden se je obolenje razvil do vrhunca“. Toda do danes še ni zanesljivo, če je van Gogh umrl zaradi podedovane duševne bolezni (epileptične so bile mati in sestre) ali pa so ga spravile v grob druge bolezni.

Tako kot Schweitzer je tudi van Gogh hotel postati misionar. Delo trgovca z umetninami ga je spravilo iz Haaga v London in v Amsterdam, kjer je študiral teologijo, vendar pa misionarskega izpita ni nikoli opravil.

Globoki socialni občutki pa so ga porinili med najbolj siromašne: k rudarjem belgijskega Boragea, kjer je pomagal kot samoznan socialni delavec. Vendar se je vmešala cerkvena oblast in mu prepovedala pomagati ubogim...

Z ženskami Vincent ni imel sreče. Ursula Loyer, hči njegove londonske gospodinje, ga je zavrnila iz izbranimi besedami. Kay, hči haškega dekana fakultete, je bila kriva, da si je s svečo zažgal roko, da bi ji lahko izrekel ljubezen. Zaman, bila je iz drugih krogov in zanjo je bil le „rdečelasi norec“.

Bil je prijatelj drugega velikega umetnika, katerega življenje tudi ni bilo dosti boljše — Gaugina. Toda za dve taki roki ni bilo prostora v enem gnezdu. Njuno prijateljstvo se je razdrilo v Arlesu. Prav Arles je tudi pospešil njegovo bolezen: maestral, zapadni suhi veter, in pa malomeščani tega mesta so mu grenili življenje. Šele po njegovi smrti so različni eseji, katerih vsebina so bila pretežno van Goghova pisma, odkrili intelektualne, filozofske, etične in estetske vrednosti umetnika in humanista.

Dva zdravnik, dr. Gachet iz Antwerpna in dr. Rey iz Arlesa, sta mu pomagala z mnogo razumevanja. To mu je dajalo vsaj nekaj notranje opore pred nesramnimi prebivalci Arlesa, ki so ga hoteli celo zapreti. Kakšna nehumanost in nesramnost v imenu miru nekaj filistrov!

Samo predstavljamo si lahko, kaj se je dogajalo v njegovi duši, ko mu niso pustili, da bi si osnoval dom, ko so hujskali otroke nanj, ko je izgubil bitko, da bi postal misionar.

Kako ugotoviti, zakaj je šla njegova pot tako navzdol, da si je na koncu skušal prestreliti srce in je umrl v naročju brata Thea z besedami: „Zdaj želim umreti, Theo!“

Danes lahko zanesljivo rečemo: če bi mu privoščili boljše življenje in če bi imel pametnejše

sestre ter dom, ki bi mu dal toplino, gotovo ne bi umrl od lastne roke!

Brzkone je bilo najlepše razdobje njegovega življenja, ko je živel v Parizu z bratom Theom. Začetki njegovega vrhunskega ustvarjanja so prav tako vezani na impresije z mesta ob Seini. Niti danes še niso razvozlali, kako je mešal barve — skrivnost je odnesel v grob usodnega 1890. leta.

Vse življenje je kazal znake močne osebnosti. Glede umetniškega ustvarjanja se ni pustil vplivati od nobenega. Kot človek je v občutkih za prirodno in lepo priznaval le doživeto. Bil je tudi revolucionar, ki je predlagal skupno komunio, zasnovano na solidarnosti, etiki in estetiki za vse umetnike. Za najbolj nadarjene je predlagal stalno štipendijo in zagotovljeno eksistenco, da bi lahko mirno ustvarjali.

Odločno se je boril proti neljalni konkurenci in podlostim v umetniških krogih, pa je ob številnih priznanjih tudi na tej poti dobival sovražnike v krogu, v katerem se je sam gibal. Genij, kakršen je bil van Gogh, ki se rodi siromašen in živi v sredini, ki ga ne razume, je obsojen na zgodnjo smrt. Ker ni bil špekulant, ker se ni znal vključiti v malomeščansko sredino — si je podpisal smrtno obsodbo mnogo pred fizično smrtjo. Toda genij mora, tudi kadar noče!

Edina ženska, s katero se je (nesrečno) zvezal, je bila pijanka, ki je s cesarskim rezom rodila otroka. Otrok ni imel zanesljivega očeta, toda stroške zanj je nosil Vincent. Da pa je bil umetnik ljubljene, je razvidno iz hudega nasprotovanja sester, da bi se poročil z Margot, dekletom iz svojega rodnega mesta. Toda sester so dekletu tako preganjale, da je hotela celo narediti samomor: za Vincenta pa je bila izgubljena, ker se je preveč bala njegovih omejenih sester!

Pravi čudež je, kako je lahko ustvarjal ob svojem načinu življenja: spil je ogromno črne kave, kadil je dan in noč, malo je spal, vsem je želel ugoditi — tudi v svojo škodo (spomnimo se, da je koketi Raheli v znak globoke ljubezni prinesel lastno uho, ki si ga je sam odrezal!). Zraven tega mu je nagajala bolezen. Pameten in izredno talentiran, toda nerazumljen, je živel bedno, na meji beraštva. Ker ni bil sposoben, da bi si materialno uredil življenje, je ustvarjal v nemogočih razmerah. Naravnost zgodovinska sramota je, da so človeka, ki je zmogel toliko moči, da je korčal šolsko anatomijo človeka in živali v Haagu, Bruslju in Parizu v letih 1881 – 1883, metali kot neumneža v najtemnejše kote, kjer je doživljal depresije, dokler ni premlad umrl.

KAJ JE

FILM

vo življenje. Režiser Dušan Vučkoti pravi o glavnem igralcu Damiru Fičku iz Zagreba, da bo gotovo še velik igralec.

Zvone ŠERUGA

KNJIGE

Karel Grabeljšek, ki se je že leta 1941 pridružil Osvobodilni fronti in aktivno sodeloval v boju proti okupatorjem, je po vojni napisal že celo vrsto pripovednih del s partizansko tematiko. Veliko jih je namenjenih mladim bralcem, tako tudi „Najmlajši partizan“ (z letnico 1973 izdala Partizanska knjiga). Gre za pripoved o pogumni materi, ki mora skriti sina partizana v sosednjo vas, pri tem pa ji pomagajo partizanski kurirji, partizani in dobri ljudje.

STRAH

Režiser Matjaž Klopčič, ki je pravkar končal kratki film „Kras“, je pred štirinajstimi dnevi začel snemati novi slovenski celovečerni film „Strah“.

Gre za enega od štirih igranih filmov, ki jih bo letos pripravil „Viba film“. „Čudoviti prah“ in „Pomladni veter“ sta že skoraj posneta, „Strah“ pa je morda najzahtevnejši filmski projekt, kar smo jih kdaj imeli. Scenarij – adaptiral ga je pisatelj Andrej Hieng – je napisal sam režiser, ki je zbral okoli sebe celo vrsto znanih filmskih delavcev. Direktor fotografije bo Tomislav Pinter, scenograf inž. arh. Niko Matul, kostume pa je izdelala Alenka Bartlova. V številni igralski ekipi so tudi Ljuba Tadič, Milena Župančič, Milena Dravič, Neda Spasojevič, Bert Sotlar, Polde Bibič, Jure Souček, Ratko Polič in drugi.

Film je sofinancirala kulturna skupnost Slovenije, denarno podprli pa tudi delovni organizaciji Elektrotehna in Slovenija vino. Snemanje bo potekalo največ v ateljeju „Vibe filma“, kjer so zbrali „goro“ starih predmetov, ki bodo pričarali vzdušje Ljubljane iz devetdesetih let prejšnjega stoletja. Dogajanje filma se namreč odvija v tem času in gre za zgodovinski prikaz ljubljanskega potresa iz leta 1895. Zgodba je sicer izmišljena, kljub temu pa bo film podal splošno občutje stisk ljudi v času, ko se podira nekaj velikega, tako njihovo prebijanje skozi splet življenjskih situacij, kot okolje, to je mesto, ki jih na neki način določa in usmerja.

D. R.

Na 21. festivalu jugoslovanskih igranih filmov, ki je bil na koncu julija in v začetku avgusta v Pulju, so v konkurenci za nagrade zavrteli 18 filmov, med njimi tudi dva slovenska: Stigličeve „Pastirce“ in Pavlovičeve „Let mrtve ptice“.

PLOŠČE

Slovenski oktet, ki že dolgo vrsto let umetniško interpretira slovensko ljudsko pesem, je uvrstil v svoj pevski program tudi ljudske pesmi drugih narodov. Tako je pri Helidonu izšla oktetova velika plošča „S pesmijo okrog sveta“, na kateri so posnetki slovaške, ruske, italijanske, norveške, anglo-ameriške in škotske, nemške in japonske ljudske pesmi.

Ni veliko takih, ki ne bi poznali dunajskih valčkov Johana Straussa, zato bo marsikdo rad poslušal tudi njegove polke in uverture, ki jih je v izvedbi londonskega filharmoničnega orkestra posnel na veliko stereo ploščo zagrebški Jugoton. Naj naštejemo nekaj naslovov: Šampanjska polka, Netopir, Ana polka, Baron Cigan in Perpetuum mobile.

ORLANDO

Angleška pisateljica Virginia Woolf je znana kot predhodnica, če ne kar utemeljiteljica sodobnega romana. Z romanom „Orlando“, ki ga je pred kratkim izdala Mladinska knjiga, nas avtorica spet preseneča z bogato pripovedno domišljijo, ki postavi v sredo dogajanja junaka, mladeniča, ki piše poemo Hrast, in se nekega jutra zbudi kot ženska, ki pozneje rodi tudi otroka. Gre za roman, ki odkriva precej nepoznanega v človeku in z neposredno izpovedjo naravnost sili k branju.

Univerzitetni profesor psihologije Vid Pečjak je eden redkih slovenskih pisateljev fantastične

PREDSTAVUJAMO VAM

„Smeh je poleg joka edini jezik, ki ga enako dobro razumejo vsi narodi. Vendar humor, drugače kot solze, ljudi tudi združuje ter pri tem ruši vse pregrade nestrpnosti in predsodkov.“ Tako je zapisano nekje in temu lahko dodamo, da je smeh oz. humor v knjigi že od antike dalje privlačeval tako pisatelje kot številne bralce. Zato lahko samo pozdravimo uredniško potezo založbe Mladinska knjiga, ki je pripravila izdajo knjig desetih mojstrov šaljivega peresa. V knjigarnah je že mogoče kupiti prvih pet knjig iz zbirke „Humor“ (Balzac: Okrogle povesti; Jerome: Trije možje se klatijo; Steinbeck: Polentarska polica, Ulica ribjih konzerv; Ayme: Zelena kobila; Mlakar: Gospod Trebušnik).

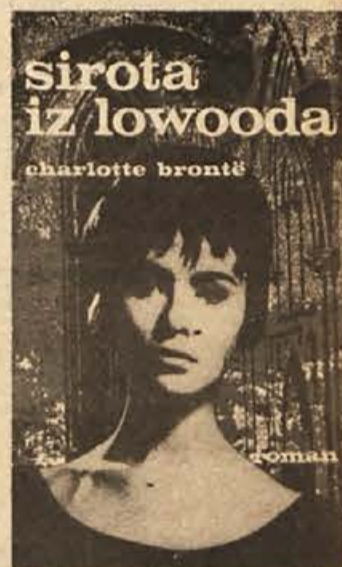
NOVEGA

literature. Kdor pozna npr. njegovo knjigo „Drečček in trije marsovčiki“, bo gotovo rad segel tudi po fantastični povesti „Roboti so med nami“, ki jo je pravkar izdala Mladinska knjiga. Dogajanje povesti, ki meji skoraj na kriminalko, je postavljeno v 21. stoletje in obravnava problem propada človeštva, ki bo obstajal tako dolgo, dokler bodo ljudje sprti med seboj.

DOLOMITI V NOB

Partizanska knjiga je izdala že trideseto knjigo iz zbirke „Knjižnica NOV in POS“. Tokrat je Rudolf Hribnik-Svarun na skoraj 700 straneh temeljito orisal zgodovinski pomen „Dolomitov v NOB“. Avtor je podrobno obdelal tudi posebnosti okupacije in razvoj Osvobodilne fronte na Slovenskem, zato bo knjiga tehten priročnik o začetkih narodnoosvobodilne vojne pri nas, še posebej pa o dolomitskih osvoboditeljih naše dežele. Knjigi je uvod „Dolomitsko obdobje vodstva NOV Slovenije“ napisal Edvard Kardelj.

V slovenščini imamo kaj malo prevodov iz sodobne makedonske književnosti, zato zasluzi toliko več pozornosti roman „Preklete seme“, ki ga je napisal Taško Georgievski in je izšel pri založbi Borec. Roman, ki je bil tudi predloga za scenarij istoimenskega filma v režiji Kirila Canevskega, je prikaz trpljenja Makedoncev iz Egejske Makedonije po neuspeli državljanski vojni v Grčiji 1946 oziroma odlomek o težkem življenju makedonskega ljudstva, ki že od balkanskih vojn naprej spada pod Grčijo.

„Sirota iz Lowooda“ (ali Jane Eyre) je najbolj znan roman angleške romantične pisateljice Charlotte Brontë. V slovenskem prevodu ga je izdala Pomurska založba. Gre za pripoved o „ljubezni brez meja“ med revno, toda čustveno in duhovno bogato vzgojiteljico Jane in grdim, svetu odmaknjenim, skoraj demonskim Rochesterom. Roman ni nikakršna romantična melodrama, ampak predstavlja pronicljivo pripoved o ženski, ki odkriva svoje mesto v družbi tistega časa.

ZA SLOVENCE GRE

Ob izzivalnem stališču italijanskega zunanega ministrstva in gotovo neupravičeni iredentistični zahtevi, ki temelji na mračnih težnjah italijanskih neofašistov, po delu jugoslovanskega ozemlja, je nekako „pika na i“ postal nemogoč položaj, v katerem deluje zadnja leta Slovensko stalno gledališče v Trstu.

„Klic v sili!“ bi lahko na kratko imenovali izjavo upravnega sveta prizadetega gledališča, ki je seznanil javnost, da je finančno stanje gledališča tako kritično, da bo v končni posledici prisiljeno prenehati z gledališko dejavnostjo.

Omenjena izjava določno pove, da je glavni krivec za tako stanje rimsko ministrstvo za turizem in prireditve, ki kljub določbam zakonsko veljavne okrožnice že štiri leta gledališču ni izplačalo dolžnih subvencij. Beseda „omalovaževanje“ je

vsekakor premalo kritična do vedenja italijanskih oblasti, še posebej ob dejstvu, da predstavlja Slovensko stalno gledališče v Trstu enkratnega kulturno-umetniškega posrednika v zamejstvu. Gledališču, ki ima 120-letno tradicijo, priznava veliko kulturno pomembnost tudi vsa italijanska kulturna javnost, saj je slovensko tržaško gledališče pred leti uspešno gostovalo tudi v Milanu. Odlične predstave je omenjeno gledališče imelo tudi na skoraj vseh slovenskih odrih, ob tem pa ni nepomembno tudi to, da je kljub finančnim težavam samo v lanskem letu prizadeto gledališče pripravilo kar 186 predstav, ki si jih je ogledalo okoli 57.000 gledalcev.

Tako obsežno delovanje bi tržaškemu gledališču lahko zavidala marsikatera slovenska gledališka hiša, zato krizo, ki je tokrat „izbila sodu dno“, lahko označimo za enega največjih

povojnih političnih, najprej pa kulturnih škandalov na škodo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Temu primerno so bili tudi odmevi oz. ogorčeni protesti med zamejskimi Slovenci, pa tudi na Slovenskem. Slovenski PEN klub je v zvezi z zadnjimi šovinističnimi izpadi in diskriminacijo slovenskega jezika na Koroškem in v slovenskem zamejstvu v Italiji odločno podprl tudi zahteve Slovenskega stalnega gledališča v Trstu in poudaril, da je temeljna pravica vsakega naroda svobodna uporaba materinega jezika in enakopravnost vseh kultur. Ni treba posebej poudariti, da je poslanstvo slovenskih gledališčenikov iz Trsta v tem pogledu še kako in, žal, grobo omejevano. Tržaški župan M. Spaccini je na nekem mestu sicer omenil, da je tržaška občina naredila za slovensko gledališče več kot katera koli druga javna ustanova, toda gotovo še ne dovolj,

kajti v nasprotnem primeru stanje gledališča ne bi bilo tako pereče.

V zadnjem času sta bila dva pomembna posveta o manjšinah, in to na Ohridu posvet OZN za razvoj in zaščito manjšin ter v Trstu mednarodna konferenca o manjšinah, kjer sta se naši manjšini na Koroškem in v Italiji predstavili kot samostojen dejavnik z neposredno izraženo voljo po sodelovanju pri vsem, kar ju zadeva. V okviru tega bi brez pridržkov lahko postavili tudi kritične razmere, v katerih se je znašlo Slovensko stalno gledališče v Trstu, ki ne bi smelo biti prikrajšano za zakonodoločena sredstva, ki bi mu zagotavljala nemoteno delovanje, zato nam ne sme biti vseeno, kako italijanske oblasti potiskajo ob stran slovensko umetniško besedo in s tem naše ljudi za mejo.

D. R.

IZ TRDINOVEGA NOTESA

svinja grda ki to trdi

mulla voluptas. Gospod fajmošter pa bi dejali: „Svinja grda, ki to trdi!“

Prvič, da bo vsem jasno: dve kokoši sta popackali Trdinove izvlečke, ki si jih je bil naredil po slavem in čudovitem delu. Pisec „Bajk“ je to napisal v opomin vsem tistim, ki naj bi videli njegove rokopise. Za vsak primer, takorekoč, da bodo vedeli, da ni bil malomaren človek in da ni polival črnila po zvezkih kot kak prvošolček.

Sicer pa je to nevěčnost kot mnoge druge zvrnil kar na svoje samsko življenje, čeprav priznava, da je imel že druge, tudi veliko hujše. Kaj bi jih ne imel: mladega so ga upokojili, ob majhni pokojnini je bilo življenje vse dražje, in kdo bi vedel

našteti, koliko drugih nadlog je še prišlo nad barda.

Sicer pa, kaj bi tarnali. Razveselimo se skupaj s Trdino: edina prava nevěčnost je, ker ni pijače na mizi. Jejmo, pijmo, spimo in se ljubimo, kajti ko nas več ne bo, tudi ne bomo imeli nobenih želja več... Slavni Seneka bi rekel, da je po smrti vse končano.

In Trdina je gotovo vedel tudi za izrek modrega moža, ki je spoznaval življenje toliko stoletij pred nami.

In naj nam bo dovoljeno ponoviti iste besede, ki jih je spregovoril Trdina: „Svinja grda, ki to trdi!“ bi vzkljnil gospod fajmošter. Dvomim, če bi bil današnji vzkljnik kaj drugačen!

ŽIVE FRESKE

rop glasba že od svojega začetka naprej išče vire inspiracij v vseh zvrsteh glasbenega ustvarjanja. Veliki glasbeniki, kot so Mozart, Bach in Beethoven so že dolgo časa neizčrpen vir in skladb, zasnovanih na njihovih posameznih melodičnih motivih, drugi izredno ploden vir pa je stara glasba. Nobena redkost ni več videti v rock in pop ansamblih stare indijske instrumente, lutnje, blok flavte in druge, skoraj že pozabljene instrumente. Vse to daje pop glasbi svojevrstnost in obenem tudi nove ustvarjalne moči, tako da ne postane površna in se ne izrodi.

V tej smeri je šla še najdlje skupina mladih angleških glasbenikov, ki so se povsem oprli na staro glasbo iz elizabetinske dobe. To je Giles Farnaby's Dream Band. Ime skupine so povzeli po imenu starega eliza-

betinskega glasbenika Gilesa Farnabyja, katerega skladbe tudi največ igrajo, seveda prirjene in pomešane z jazzom, rockom. Tako nastala glasba je presenetljiva tako kritike kot občajne ljubitelje, saj je zavenela na znan, a obenem čuden način. Colin Irwin je ob izidu njihove prve plošče zapisal: „Ta glasba je čudna, a kljub temu zveni tako naravno, da se moraš vprašati, kako da se ni že kdo prej spomnil na to možnost.“

K svojevrstnosti seveda veliko prispevajo stari instrumenti, na katere skupina igra. Ko so snemali svojo prvo ploščo, so privlekli na dan stare muzejske instrumente: koncertino, psalterij, rebeko, diskantni šalmaj, citolo in druge, ki jih lahko vidimo le v muzejih ali na srednjeveških freskah. Glasba, ki jo izvajajo iz teh čudnih in nenavadnih glasbil, ni posiljena,

njena starinskost je nedotaknjena, moderen zven pa ji dajejo bobni, kitare in bas.

Giles Farnaby's Dream Band je po dokaj uspešni prvi plošči sklenila, da prične nastopati tudi na koncertih. Težave so v tem, da po samem značaju glasbe ne morejo nastopati na velikih odprtih prostorih in da je skupina precej številna. Kljub temu so se odločili za nekaj koncertov, čeprav so nekateri člani skupine izrazili dvom, da bodo uspeli. Prav nenavadnost, stari instrumenti in pridih starinskosti pa jim daje veliko možnosti, da se uveljavijo v pop svetu, kjer hočejo mladi prav to. Ne bo se jim potrebno oblačiti v klovne, izvajati šokantne scene, poskakovati na odru; s samo glasbo bodo dovolj zanimivi.

Če drugega ne, pa so vsaj s svojo ploščo dali glasbi mladih nekaj novega.

KOSTANJEVICA

Prav tako sem našel tega Ulrika podpisanega še nekje drugje, kar izpričuje, da je bil leta 1518 še glavar kostanjeviški. Tudi leta 1519 in 1520 je Ulrik bil tukaj za glavarja, ko so slavni stanovi na Kranjskem njega in gospoda Felicijana Petschacherja poslali kot odposlanca na kronanje cesarja Karla V. v Achen. Grad, gospostvo in mesto Kostanjevica je do okrog leta 1570 ostalo deželnoknežje, ko si je gospod Janez Krstnik Valvasor, provianini mojster Slovenske, Hrvaške in Morske krajine, grad ali gospostvo kostanjeviško (razen mesta, ki je ostalo deželnoknežje) pridobil od deželnega kneza. Kasneje je to gospostvo z dedovanjem prišlo v roke gospodov Mosconov, v čigar rokah je tudi dolgo časa ostalo.

Nato so postali posestniki gospostva gospodje Barbo, ki pa so ga z gospodom Volkom Engelbertom Turjaškim, deželnim glavarjem na Kranjskem, zamenjali za gospostvo čušpersko, ta pa ga je prodal grofu Petru Zrinjskemu.

Končno pa je kostanjeviško gospostvo kupil in postal tako njega lastnik cistercijski samostan Studenca naše gospe (obče samostan Kostanjevica imenovan). Tega gradu in gospostva pravi lastnik je še danes slavni samostan Kostanjeviški, mesto pa je še zmeraj deželnoknežje.

Ko je Bej beg s svojimi 10.000 Turki vdrl na Kranjsko in na mnogih krajih napravil veliko škodo, je opustošil tudi vse okoli Kostanjevice, vendar pa se je mesto hrabro borilo in se ga je tako viteško ubranilo, da ga ni več skimalno zopet opečil na njem svoje prste in roparske kremplje.

Prav tako so tudi leta 1545 Turki kostanjeviško okolico strahotno opustošili, tako da je vse ostalo, le mesto ne, ki so ga morali pustiti nedotaknjena, čutilo njihov bes.

Leta 1663 je mesto zadela težka nesreča, zadela ga je namreč ognjena šiba, ko je obenem z gradom do tal pogorelo, tako da ni ostalo ničesar drugega kakor le farna cerkev. Mesto je sedaj zopet pozidano in v takem stanju, kakor sem poročal na začetku.”

Tako je na dolgo in široko pisal o Kostanjevici in njenem gradu Valvasor. Skoraj zanesljivo sta bila v Kostanjevici dva grada, ki sta stala na različnih krajih mesta in tudi v različnem času, vendar pa je o njima težko povedati zanesljive podatke, ker je mnogo listin v arhivih v Stari Gorici in v Vidmu, ker je Kostanjevica sodila pod oglejski patriarhat.

Kakšen je bil stari grad, ni več znano, ker ni učakal, da bi ga Valvasor upodobil. Držkone je stal za župno cerkvijo sv. Jakoba, na severovzhodni strani otoka. Obdan je bil s posebnim vodnim jarkom, ki je vezal oba rokava reke Krke. Še danes se vidi obris tega vodnega jarka in prebivalci še znajo pokazati prostor, kjer so kovali kostanjeviški denar.

Kostanjeviški grad označujejo kot „Thurn“ – stolp, ki so ga leta 1320 avstrijski vojvode zastavili Ortenburžanom. Pojavlja se tudi pod imenom „die Veste Landstrost“, ko leta 1324 prizna grof Albrecht Ortenburški, da je dal trdnjavo v zastavo vitezu Hugonu Sharfenbergu. 10. februarja 1326 sta Viljem in Elizabeta Pišečka od grofa Albrehta Ortenburškega za 200 oglejskih penězov kupila grad. Znani sta še imeni „castrum Landstrost“ in „Burg“.

Leta 1439 so grad zrušili Celjani v bojih s Habsburžani. Grad je postal žrtev prepira in vojne med Friderikom III. in njegovim bratom Albrechtom VI. Grad je razrušil znani vojskovodja Jan Vitovec, ki se je bojeval za Urha II., celjskega grofa, ki je bil na Albrechtovi strani.

Verjetno so po uničenju kostanjeviškega gradu Habsburžani preuredili rotovž v novi kostanjeviški grad, ki so ga kot deželnoknežji fevd dajali v najem. V virih ga imenujejo kot „Schloss Landstrass“, kostanjeviški urbar iz leta 1588 oziroma 1625 pa ne omenja gradu, ampak le pravi, da ima Kostanjevica uradno hišo.

Poznejši grad je bil najbrž hiša, ki jo danes Kostanjevičani poznajo pod imenom župnišče. Stal je torej na južnem delu otoka ob Krki in je bil last Habsburžanov. Podatki govorijo, da so bili prvotni zakupniki: 1458 Kasper Črnomaljski, 1459 Achaz Egkensteiner, 1464 Eurzpuechler Joerg, 1518 Andree Dhuerer, 1519 Felicijan Potschacker. Med lastniki omenjajo tudi Valvasorja, Moscone, Barba, Auersperge in Petra Zrinjskega, ki je prodal grad kostanjeviškemu samostanu za 32.000 goldinarjev. Kupna pogodba je bila podpisana 2. marca 1667.

V Kostanjevici pravijo domačini gradu „farovž“, samostanu pa „klošter“. Današnji na

se je za samostan udomačilo ime „kostanjeviški grad“, kar je zgodovinsko napačno. Toda tudi samostan ima zanimivo zgodovino.

Spanheimi so bili med svetnimi gospodi tisti, ki so si poleg Andeških in Bogenskih pridobili na Kranjskem največ zemlje. Svojo posest so imeli zvečine v osrednjem delu Kranjske, kar je že po naravi močna postojanka. Tudi Ljubljana s širšo okolico in obrobje Ljubljanskega barja je bilo v njihovih rokah. Ljubljanski grad je celo postal upravno središče obširnega spanheimskega območja na Kranjskem.

Tudi ob spodnji Krki so imeli Spanheimi ozemlje, ki je bilo po velikosti in po politični, strateški in gospodarski pomembnosti takoj za ljubljanskim. Središče tega ozemlja je bila Kostanjevica, ki je bila za to območje to, kar je bila Ljubljana za osrednje ozemlje Spanheimov.

Jože Mlinarič piše v Topografiji posesti kostanjeviške opatije: „Kostanjevica se je posebno za Bernarda Spanheimskega (1202 – 1256) razvila v vse bolj pomembno politično, strateško, upravno, gospodarsko in kolonizacijsko ter cerkveno središče obsežnega spanheimskega ozemlja ob spodnji Krki. Kostanjeviško mesto je s svojim gradom in trdnjavo ter ministeriali Spanheimov postalo na stari kranjsko-hrvatski meji pomembna vojaško obrambna in vojaško-izhodiščna postojanka ter izhodiščna točka za spanheimsko in s tem za kranjsko politično in kolonizacijsko ekspanzijo, ki je že izza druge polovice 12. stoletja premikala in premaknila kranjsko deželno mejo od spodnje Krke preko Gorjancev v Žumberk, na črto Oštrc–Bregana. O gospodarski pomembnosti tega središča pa pričra ureditve spanheimske kovnice novcev, njihova razširitev globoko na Ogrsko v 13. stoletju pa o živahnih trgovskih zvezah z vzhodom. Kostanjevica je bila tudi pomembno cerkveno središče ob spodnji Krki, na kar kaže omemba prvega župnika že leta 1220.

Po zgledu drugih velikih fevdalcev, ki so ustanavljali svoje pobožne ustanove in jih bogato obdarovali z namenom, da bi jim dvigale ugled in jim posredno krepile njihovo politično in gospodarsko moč na ozemlju, kjer so si izgrajevali svojo dinastično oblast, so tudi Spanheimi ustanavljali samostane. Tako je grof Engelbert Spanheimski ustanovil leta 1091 benediktinski samostan v Št. Pavlu v Labotski dolini, grof Bernard Spanheimski leta 1142 cistercijski samostan v Vetrinju na Koroškem, vojvoda Bernard Spanheimski pa leta 1234 cistercijski samostan Kostanjevico ter leta 1255 kartuzijo Bistvo pri Ljubljani. Vojvoda Bernard je novoustanovljenemu kostanjeviškemu samostanu namenil zelo važno nalogo, da namreč v cerkvenem in gospodarskem pogledu osvoji ozemlje, ki ga je vojaška in politična ekspanzija Spanheimov pridobila predvsem na desnem bregu ob spodnji Krki in v Gorjancih.”

Ko je Bernard izdal 8. maja 1249 drugo ustanovno listino, je v njej popisal vso samostanu podarjeno posest in njegove pravice. Poudaril je, da ustanavlja samostan cistercijskega reda pri svojem trgu v Kostanjevici, v dolini z imenom Toplica, pri kapeli sv. Lovrencija. Za ta kraj se je odločil predvsem zaradi bližine Kostanjevice, ki je bila spanheimsko upravno središče in kamor bi se lahko v primeru nevarnosti zatekli redovniki, pa tudi kraj sam je bil primeren za samostan. Cistercijanci so kraj za svoje bivališče iskali v mirnih in odročnih dolinah, medtem ko so se benediktinci naseljevali na višinah, jezuiti in frančiškani pa v mestih. O tem govori tudi srednjeveška pesem: „Rad je doline imel Bernard, Benedikt je višave, v mesta Frančišek je šel in v hrupna je mesta Ignacij.“

Kostanjeviški samostan se je imenoval Marijin studenec (Fons b. Mariae ali Mariabrunn). Podrejen pa je bil cistercijskemu samostanu v Vetrinju na Koroškem, od koder so prišli tudi prvi redovniki.

Samostanska posest je bila sicer dokaj obsežna, vendar pa je ležala na nemirnem območju in je bila izpostavljena številnim nevarnostim. Zato se je lahko samostan obdržal le ob dazeljivih ustanoviteljih in varuhih Spanheimih, imel pa je še več drugih dobrotnikov, predvsem nižje domače plemstvo, naklonjenost pa so mu izkazali celo papeži. Že leta 1247 je papež Inocenc IV. potrdil samostanu vse privilegije, ki so jih bili deležni drugi cistercijski samostani, ter v istem letu s pismom od 22. maja pozval oglejskega patriarha Bertolda Andeškega, naj vzame samostan pod svojo zaščito in sovražnike kaznuje s cerkvenimi kaznimi.

V času ustanovitve je samostanska posest obsegala 221 kmetij na Dolenjskem, današnjem Žumberku in deloma na Koroškem. Ogrski in hrvaški kralj Bela IV. je 1258. leta samostanu podaril posesti pri Banjaluki. 1329. leta je samostan pridobil posest v Tuhinjski dolini v Češnjah in Cirkušah. Nadaljevanje prihodnjic

POS	LI	KS
OBR	REZ	SLA
SLAV	OSPEV	
TOK	LLANO	
MAK	AR	OLD
CEV	ARN	OLD
SLIK	AR	JAVIR
REP	AS	ANATE
ETE	AKT	JAKOV
DAR	UVAR	ERATO
AK	PARA	ENA

Rešitev prejšnje križanke:

Ali ga misliš pojesti?

D L	VHOD V POSLOPIJE	VZOR	NAGON	MOLK	EDO ČUDEN	SOL DOUSIKASTE KISL.	PESTNER	MESTO V BACKI	SNOV
	ZNANJE PISANJA								
	SKLEP								
	ŠP. KLUB				UT. MERA				
	TANTAL		MIK					TURCIJA	
	NE VES		DRUGO IME MESE					SADNO DREVO	
D L	IZKOPA VANJE	OROBIR SVETISČE V MEKI		ECKBERG				PLANOTA	MALAJSKA OZINA
PROSTOR OKOLI HIŠE			KORALNI OTOK	POGAN		DEL OBRAZA			
POKLON			DEDIČ MERILEC CASA			PRIMVARUH OČUJŠKA VNAPRET MOČI			
IZBICA NA LADJI					D L	TRAVA DRUGE KOSNJE SREDIŠČE			
KRALJ SKRATOV				DOLGA OS					D L
PANČEVO		KRILLO RIMSKE LEGIJE		PLAT					D L

Delfini in »govorica« zvezd

Radioastronome je presenetil delfin - Poskusi so dokazali, da ta žival prepoznava radijske signale, ki prihajajo s pulsarjev

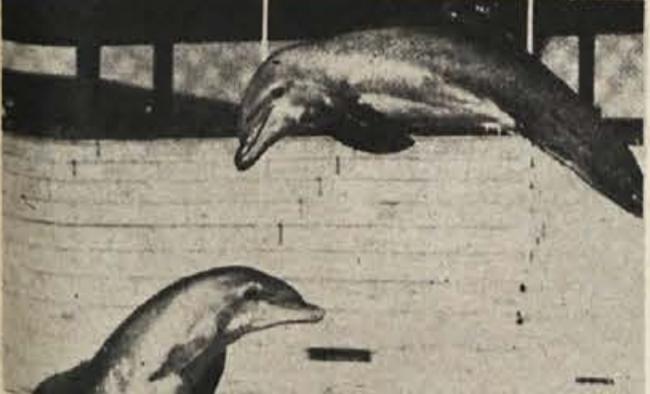
Danes ni več znanstvenika, ki bi dvomil o tem, da se v ogromnem prostoru vesolja nahajajo poleg naše tudi druge civilizacije. Pri iskanju dokazov za to posvečajo astronomi veliko pozornost pulsarjem - nebesnim telesom, ki oddajajo močne radijske signale. Signale so poskušali že razvozlati, vendar jim to še ni uspelo. Po mnenju nekaterih znanstvenikov smo več ali manj še vedno samo poslušalci vesoljskih razgovorov, ki jih vodijo med seboj izredno visoko razvite civilizacije. Vrsta po-

skusov v Miamiu pa je pokazala presenetljivo dejstvo, da signali pulsarjev niso nič nenavadnega za delfine, ki lahko oddajajo in sprejemajo naenkrat zvoke različnih frekvenc. Presenetljivo je tudi, da so si grafični zapisi delfinovih glasov in signalov s pulsarjev čudovito podobni.

Poskuse so najprej opravili z delfinko Barbaro. V njen bazen so spustili hidrofon, ki je bil neposredno povezan z ogromnimi radioteleskopi, ki so lovili signale s pulsar-

jev. Delfinka je nekaj časa prisluškovala zvokom, potem pa je odplavala stran ter se nekaj dni za hidrofon ni zanimala. Toda tretji dan poskusov se je kot prilepila k hidrofonu in celo noč poslušala vesoljske zvoke. Pri tem je pokazala toliko zanimanja, da so njeni varuhi prepričani, da mora delfinka signale nekako razumeti, oziroma da jih prepoznava.

Nadaljnji poskusi v tej smeri so samo potrdili presenetljivo dejstvo. Radioastronomi imajo torej v živalskem svetu bitja, ki so že davno pred njimi razvozljala skrivnostne glasove z zvezd. Seveda bi bilo preurajeno trditi, da obstoji neka zveza med signali s pulsarjev in glasovi delfinov, toda že samo dejstvo, da so si tako močno podobni, ter poleg tega nesporna inteligenca morskih sesalcev nakazujejo naravnost fantastične rešitve. Nekateri znanstveniki se že zavzemajo za poglobljeno proučevanje delfinje »jezika«, ker nam bo poznavanje tega morda veliko pomagalo pri reševanju skrivnostnega »jezika« zvezd.

Razigrani delfini, ki so jih že stari Grki imeli za naše brate v morju, razumejo signale zvezd.

Poraženi heroin

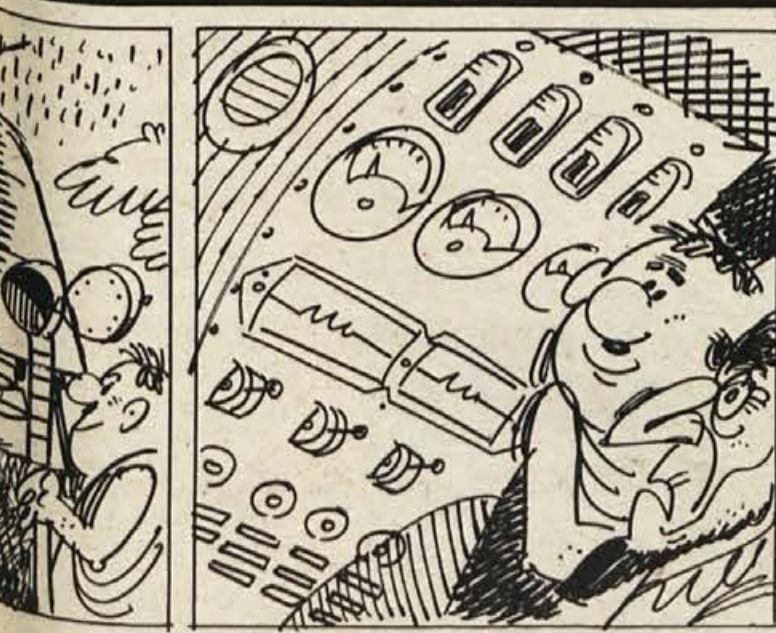
Odločnejša borba proti trdim mamilom v ZDA

Ameriška družba, ki jo je od vseh verjetno najbolj udarilo moderno zlo narkomanije, se je ovedla, čeprav malce pozno. Napovedala je ostro vojno trgovcem, preprodajalcem in uživalcem trdih mamil, predvsem heroina, ki je med ameriško mladino zahteval tudi največ žrtev. Število narkomanov, ki jih je bilo pred 4 leti več kot pol milijona, je padlo na okoli 400.000. Seveda je to še vedno velika številka, še posebej če pomislimo, da so vanjo zajeti hudi narkomani, saj Američani občasnega uživanja mamil ne preganjajo, mehka mamila pa skoraj ne štejejo za zlo.

Veliko vojno proti heroinu so začeli in izpeljali načrtno. Udarec je najtežje zadel trgovce in preprodajalce. Na ameriškem tržišču je po besedah Johna Bartelsa, ki dela v uradu za preprečevanje narkomanije, okoli 70 odstotkov manj heroina v prometu. Zahvala za to gre predvsem aretaciji skoraj vseh vodilnih mož v preprodaji heroina, ki je v Ameriko prihajal iz evropskih predelovalnic. V akcijo se je vključila tudi francoska policija, kateri je uspelo spraviti za zapuhe tiste člane francosko-korziške mafije, ki so delovali v Evropi. Pomanjkanje heroina je povzročilo, da je padlo število narkomanov, uživalcev heroina. K temu pa je pripomogla tudi povečana skrb za zdravljenje najtežjih sužnjevalcev mamil. Na zdravljenju je okoli 100 tisoč narkomanov.

Seveda pa vsi napori mož, ki se bore proti poplavi mamil, ne bodo rodili dolgotrajnih sadov, če se ne bo v ljudeh samih pojavilo spoznanje o škodljivosti mamil. Dokler bodo mlade generacije slepo verjele, da je mogoče s kemičnimi sredstvi reševati življenjska vprašanja, toliko časa bo narkomanija strašila po svetu.

PARADIŽNIK V SREDNJEM VEKU

»v beli dan se je mrkih stoletjih pod seboj. Odločnost. Spletni vsem tem godovini!« se je vrti v

pravo smer,« je pojasnjeval Paradižnik in brisal šipe na urah in uricah po stenah. »Sicer pa, treba bo stvar preizkusiti!«

In zmenili so se, da se odpelje Klara v grad z avtom, moža pa skočita tjakaj kar z vesoljsko ladjo.

Rečeno, storjeno! Odgucala se je Klara navzdol po kolovozu in sinila je ladja navzgor. Kot žareči rep repatice se je potegnil za njo ognjeni izpuh.

Visoko nad Košato lipo se je ladja prekucnila in se

usmerila proti gradu. Raketni motorji so utihnil, kovinske nožice so se nežno dotaknile tal na grajskem dvorišču. In spet so se poskrili po luknjah prestrašeni grajski prebivalci.

Pridrdrala je Klara. Izstopila sta »kozmonavta« in stali so na dvorišču vsi trije pa si stiskali roke. Prijazno srečanje se je očitno bližalo kraju. Paradižnik in Paradižnica sta že komaj čakala, da se vrmeta v svoj mimi kotiček v dvajsetem stoletju.

Iniciativni odbor za sklenitev samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov za območje OBČINE KRŠKO

RAZPISUJE ŠTIPENDIJE

za šolsko leto 1974/75 za vse srednje, višje in visoke šole

Za dodelitev štipendije iz združenih sredstev lahko zaprosijo učenci in študenti, ki izpolnjujejo pogoje »Samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov v občini Krško«.

Prijavi za štipendiranje na obrazcu 1,65 DZS »Prošnja za štipendijo«, katere ni potrebno kolkovati, je potrebno priložiti:

- fotokopijo spričevala (ali overjen prepis) zadnjega letnika oziroma zaključnega izpita učenca in frekventacijsko potrdilo za študente
- potrdilo o premoženjskem stanju in dohodkih družinskih članov za leto 1974 (dohodki iz obrti, kmetijstva, pokojnina, postranske dejavnosti itd.) - obrazec 0,12
- potrdilo o višini otroškega dodatka oziroma potrdilo, da le-teh ne prejema
- potrdilo krajevnega urada (ali krajevne skupnosti), če eden od staršev ni zaposlen.

Prošnje naj kandidati pošljejo na naslov: Skupščina občine Krško

Iniciativni odbor za sklenitev samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov z območja občine Krško.

LICITACIJA!

»Metalna« - TOZD TLK Krmelj prodaja na javni licitaciji naslednje osnovno sredstvo:

STRUŽNICA »šalgatorjanska«, tip EO 250, z elektromotorjem 3.3 KW. Tehnični podatki: višina konic - 250 mm, stružna dolžina - 2500 mm, O max nad suportom - 320 mm, O max nad posteljo - 500 mm, štev. obratov vretena - 117 - 580 stopinj/min, konus konjička - Morse 5, moč motorja - 3.3 KW, obrati motorja - 1425 stopinj/min, izvrtina vretena - O 50

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA TER KADROVSKE ZADEVE OBČINSKE SKUPŠČINE NOVO MESTO

Razpisuje

naslednja vodilna delovna mesta:

1. DIREKTORJA ZAVODA ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV IN PRODUKTIVNOST DELA V NOVEM MESTU
2. PET MEST RAVNATELJEV ZDRUŽENIH OSNOVNIH ŠOL NOVO MESTO, IN SICER: RAVNATELJA TOZD OSNOVNA ŠOLA GRM RAVNATELJA TOZD OSNOVNA ŠOLA BRŠLJIN RAVNATELJA TOZD OSNOVNA ŠOLA »MILKA ŠOBAR-NATAŠA«, NOVO MESTO RAVNATELJA TOZD OSNOVNA ŠOLA »KATJA RUPENA«, NOVO MESTO RAVNATELJA TOZD OSNOVNA ŠOLA »JANEZ TRDINA«, STOPIČE

POGOJ: Poleg splošnih pogojev morajo kandidati imeti še: pod 1. visoko ali višjo izobrazbo ekonomske, pravne, filozofske ali tehnične smeri in pet oziroma sedem let delovnih izkušenj, od tega najmanj dve leti na vodilnih delovnih mestih; pod 2. pogoj po 89. členu zakona o osnovni šoli. Pismene ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi in delovnih izkušnjah ter kratkim življenjepisom je treba poslati v 15 dneh po objavi razpisa komisiji za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve občinske skupščine Novo mesto.

PROSTA DELOVNA MESTA!

»KOVINAR«, splošno kovinsko podjetje, ČRNOMELJ

razpisuje naslednji delovni mesti:

1. TEHNIČNEGA VODJE
 2. MATERIALNEGA KNJIGOVODJE
- POGOJI: Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še enega izmed naslednjih: pod 1.: - inženir strojništva z 2-letno delovno dobo, - strojni tehnik s 5-letno delovno dobo, pod 2.: - srednja ali tej enaka šola z nekaj prakse. Kandidati naj vložijo pismene prijave z dokazili o strokovni izobrazbi v 15 dneh po dnevu objave razpisa.

Prijeten dopust v prikolicci

Brežičani večinoma letujejo v Savudriji, v domu občinske počitniške skupnosti

Odstotek delavcev, ki si z držino privoščijo dopust ob

Djuro Papac

NOVO V BREŽICAH

TUDI MESEČNE VSTOPNICE - V Čateških Toplicah lahko kupijo obiskovalci kopalnišča vstopnice za večkratno kopanje. Vstopnina za dvajset kopanj velja 140 din, za deset kopanj 80 din in za pet kopanj 40 din. Tistim, ki pogosto zahajajo v Toplice, pride prav vsak popust.

IZREDNA PRILOŽNOST - Če bo brežiška občina odkupila stanovanja od JLA, bo s tem ugodila mnogim priselcem, ki čakajo na primernejšo streho nad glavo. Nekatere stranke še vedno stanujejo v brežiškem gradu, ki za bivanje ni primeren. Razen tega predstavljajo oviro za muzej, ki želi grad čimprej urediti zunaj in znotraj ter razširiti svoje zbirke.

VINA DOVOLJ - V tem času kmetje običajno niso imeli več vina, zdaj pa so sodi v marsikaterem domu se polni. Vročina je pritisnila, zato ljudje umikajo vino v kleti. Letos ga bodo iztočili za domačo porabo precej več kot sicer. Jeseni bodo poskušali oddati kar največ grozdja, saj imajo z vinom slabe izkušnje.

BREŽIŠKE VESTI

Trgovino v vsako vas, zakaj pa ne?

Kdaj obrtniki lahko zaposlijo po sedem delavcev? - Odgovor že jutri

Delegati občinske skupščine v Krškem bodo jutri odločali, v katerih dejavnostih lahko obrtniki zaposlijo več kot pet delavcev. Predlog, ki so ga prejeli, našteva ključavničarstvo, elektroinstalažerstvo, zidarstvo in fasaderstvo, sobno slikarstvo in pleskarstvo ter avtomehanično obrt. Predlog vsebuje torej storitvene dejavnosti, kot so popravila, vzdrževalna dela, izdelovanje po načrtih in po naročilu strank.

KRŠKE NOVICE

PRVIČ PORAZ - Krški mladinci, ki so se minulo soboto srečali z vrstniki iz hrvaškega Susedgrada Vrapč, so v športnem tekmovanju doživeli same poraze. Gostje so zmagali tako v namiznem tenisu kot malem nogometu, šahu in rokometu. Sicer pa jim bodo Krčani jeseni obisk vrnili in poskušali takrat doseči boljši uspeh.

OBJUJENA TRADICIJA - Minulo nedeljo so se plavalci Celulozarja, člani sodniške sekcije in starši ponovno zbrali na pikniku ob Krki pri Kostanjevici. Takšna oblika družbene življenja je bila pred leti že v navadi, sedaj pa je ponovno "strnila" klubske vrste.

PRAVA SEZONA - Tudi na bazen pri tovarni celuloze in papirja so zadnji vroči dnevi privabili obilico kopalcev, ki se v vodi vsaj malo ohladi. O navalu govori zgornjo tudi podatek, da so morali v minulih tednih kar dvakrat zamenjati vodo v bazenu.

PRAKTIČNE IZKUŠNJE - Tudi med letošnjimi počitnicami si v tovarni celuloze in papirja "Djuro Salaj" nabira delovne izkušnje okoli 100 praktikantov, štipendistov tega kolektiva in drugih. Za uvod jim pripravijo enodnevni seminar o delovnem redu in varnosti, nato pa nad njimi bdijo izkušeni člani kolektiva.

DVE ŠOLI - Plavalni klub Celulozar bo te dni priredil že drugi plavalni tečaj. Za prvega se je prijavilo šestnajst deklic in fantov, kar je vsakakor malo, če vemo, da je med otroki v krški občini odstotek neplavalcev še sorazmerno velik.

KRŠKI TEDNIK

morju ali v planinah, je še vedno majhen. Za štiri ali petčlansko družino je le treba globoko poseči v žep, čeravno letuje v počitniški skupnosti. Ponekod pa tudi nimajo kam iti, saj je v občini še veliko delovnih organizacij, ki nimajo niti počitniškega doma niti prikolicce.

Tovarna pohoštva v Brežicah je vključena v občinsko počitniško skupnost in njeni delavci lahko letujejo v Savudriji. Kupili so tudi dve veliki prikolicci za kampiranje in ju postavili v Umagu. Obratni mehanik Alojz Agnič je prebil tam z družino deset dni. Bil je zelo zadovoljen.

Pohvalil se je tudi Vlado Sabadoš, delavec iz sestave furnirja. Tudi on je bil tam na dopustu z družino. Vsaka družina, ki letuje v prikolicci, bo morala za desetdnevno bivanje odšteti okoli 400 din. Toliko znesejo tako in drugi izdatki, hrano pa si dopustniki kupujejo in pripravljajo sami.

Djuro Papac se je pravkar vrnil iz letovanja v Savudriji. Za hrano in stanovanje plačajo tam na dan po 63 din na osebo, za otroke pa polovično ceno. "Tam bi bilo treba še marsikaj urediti," meni tov. Papac, "predvsem pa zamenjati stare posteljne vložke z jogiji. Družine pogrešajo v bližini plažo za neplavalce in za otroke. V ulici mimo počitniškega doma bi bil dobrodošel tudi asfalt, da ne bi bilo vse zaprašeno."

Mizar Franc Kovačič je dopust že izkoristil. Rad bi šel na počitnice, vendar mu pri teh družinskih dohodkih ne kaže. Cene so vsak dan višje, in če bo porabil denar za dopust, mu bo zmanjkalo za druge, še potrebnejše izdatke. Pripravlja se na

Franc Kovačič

zidavo hiše, to pa je kakor sod brez dna.

J. T.

ZA ZK NIČ POČITKA

Komite občinske konference ZK je na seji 1. avgusta imenoval komisijo za spremljanje uresničevanja ustave in štiri delovne skupine. Do konca avgusta bodo te sprejele akcijske programe. Komisija šteje 13 članov, delovne skupine pa vsaka po 7. Imenovali so jih za samoupravljanje v OZD in TOZD, za krajevno in komunalno samoupravo, za interesne skupnosti in za skupščinski sistem, delegacije in samoupravno dogovaranja.

TOPLICE VABIJO

V soboto, 10. avgusta, pričakujejo v Čateških Toplicah več tisoč obiskovalcev. Imena, kot so Marjan Kralj, Mija Aleksić, Tone Fornezzi - Tof, Feri Smola, Tatjana Gros in Oto Pestner, bodo privabila predvsem mladi svet. Za spremembo bodo letos izbirali najlepšo kopalno obleko sezone in tako ne bo običajne modne revije.

V MOKRICAH VELIKO OBISKA

Gostinsko podjetje Grad Mokrice privablja skozi vso sezono veliko domačih in tujih gostov. Mnoge navdušujejo konji in ježenje, druge pa zopet hlad pod mogočnimi drevesi grajskega parka. Čeravno bi bil grad potreben temeljite obnove, marsikdo rad biva v njem, ker ga dobro postrežejo.

J. T.

stinska dejavnost pa v bifejih zunaj Brestanice, Kostanjevice, Krškega, Leskovca, Podbočja, Rake in Senovega.

Za prodajo na drobno pa se občinska skupščina zavzema v naseljih Brege, Drnovo, Mokrice, Vihre, Velika vas, Gržeča vas, Senuše, Prušnja vas, Brezje, Gradec, Planina, Mladje, Brlog, Ržišče, Velike in Male Vodenice, Podstrm, Rožno in Prasladol. Gre predvsem za boljše oskrbo oddaljenih krajev, ki bi jim majhna trgovinica veliko pomenila, četudi bi bila odprta le nekaj ur na dan.

Obrt kot postransko dejavnost dovoljuje občinska skupščina zaposlenim, študentom, upokojenecem in gospodinjam za prodajo na drobno, v gostinski in dimnikarski stroki, za mlečje žita in izdelovanje nekaterih živil.

J. T.

SAMO POREČ PREMALO

Zaradi urbanističnega urejanja Poreča krška počitniška skupnost nima več možnosti za širjenje in graditev novih objektov. Prav zaradi tega Krčani iščejo druge primerne lokacije ob Jadrani. Vedno več podjetij se bo poskušalo vključiti v Počitniško skupnost in tako omogočiti delavcem poceni letovanje.

HITREJE ZA OBRAMBO

Vsa podjetja v občini so dolžna z lastnim denarjem skrbeti za graditve in urejanje prostorov za zaklonišča. Odlok o tem bo 9. avgusta pred občinsko skupščino. To bo prav gotovo pospešilo ukrepanje delovnih organizacij in jih spodbudilo k večji odgovornosti za varnost delavcev. Občinska skupščina bo začela graditi javna zaklonišča v tistih stebah, kjer teh sploh nimajo. Po potrebi bo za te namene adaptirala že obstoječe prostore.

PIJAČE NI

Letos bi na senovskem kopalnišču lahko prodali kar precej pijače, vendar ni v kraju nikogar, ki bi bil pripravljen prevzeti bifo. Prostori za okrepčevalnico so lepi, tudi omizja so zasedena, le človeka, društva ali organizacije ni, ki bi prevzela takšen posel na svoja ramena.

Brez vode zaradi malomarnosti?

Sedaj naj bi bilo napajanje skoraj dvakrat močnejše - Kaj zagotavlja, da se take malomarnosti ne bodo ponavljale?

Dobri del trebanjske občine je glede oskrbe z vodo odvisen od sosednje grosupeljske občine, tamkajšnjega Stanovanjskega podjetja, ki je upravitelj grosupeljsko-stiškega vodovoda. Po nekaterih ocenah pije v trebanjski občini od Velikega Gabra do Trebnjega to vodo nad 4.000 ljudi. In vendar so bili zadnjič nekateri brez vode skoraj teden dni.

Tisti, na katere bi Trebanjci vsakakor stresli svojo nejevoljo, kadar so v pasjih dneh brez vode, so daleč. Kot smo lahko razbrali o tem iz pogovora s sekretarjem občinske skupščine Jožetom Godnjavcem, bi bili prav lahko v mestu in ostalih vaseh brez vode še dalj časa, če ne bi na občini odločneje nastopili. Nekaj dni menda ni bilo vode zato, ker se je našel nekdo, ki je meni nič tebi nič zaprl ventile na cevovodu, ki teče po Temeniški dolini! Sedaj so ga baje prijavili miličnikom. Kdo pa bo

ukrepal proti tistim, ki bi morali že prej poskrbeti za to, da nepoklicani

SOLIDARNI S KOZJANCJI

V trebanjski občini so se občani izredno dobro udeležili akcije zbiranja pomoči za Kozjansko. Glede na število prebivalcev je zbral največ koordinacijski odbor na Veliki Loki (4.000 dinarjev). V to delo so po krajevnih skupnostih vključili mnogo aktivistov: v Trebnjem kar 38, na Mimi pa 32. Na območju vse občine so v vseh 16 krajevnih skupnostih zbrali za 40 tisočakov pomoči. Čeprav vlada marsikje velika revščina, so se odločili za pomoč brez pomišljanja.

Ponudba domačih prekajenih dobrot je! Na sliki: gostilničar Peter Dev. (Foto: Železnik)

ne bi imeli dostopa do ventilov, ki ne vau.

Ravno tako je nenaravno, da bi ko neki posestnik še v veliki meri vija ceno za nekaj metrov zvezljive, na katerem naj bi položili svečo, spajajo omrežje z novim zaprtim. To vprašanje bi grosupeljski komunalci z malo dobre volje lahko tudi že prej.

Zajetje, ki so ga priključili na nuli teden, je skoraj povsem klično razpoložljive vode. To sveto še ni dokončna rešitev. Samo mesto Trebnje z naglo razvijajočo se industrijo je velik potrošnik vode. Zato tega bo treba čimprej zažeti, sicer povratni zbiralnik na Poniškav. A. ŽELEZNIK

Iz kraja v kraj

SKAKALNICA ZA AVTOMOBILE - Pred Dol. Nemško vajo na kraju, kjer so prekopali asfaltno nalozilacijo in položili ceni za zaprtje industrijske vode, so sicer zgradili rek, na cesti pa je ostala vrhunska. Tisti, ki morajo skrbeti za vzdrževanje podvozij avtomobilov, tega ne morejo biti veseli.

PONEKOD DVOJNO DRUŠTVO SKORAJ NIČ - Marsikje na danški progi nameščajo sodobnejše pravne namesto starih zapornic. Marsikje že tudi semafori živalno spajajo, čeprav zaporničarji so tudi za zapornice. Pisali smo že, da na cesti proti Mimi pri Zvezdici so železničarji tako poskrbeli, da na cesti proti Mimi pri Zvezdici varovani železniški prelaz na Poniškav pri Mokronogu, kjer je bilo že več nesreč, se pa še vedno niso spomnili.

LE ZASLUŽITI HOČEJO - Nekaterih dneh v Trebnjem so mrgoli raznih branjevcov, ki bi prodali sadje. Svojo srečo poskušajo vsepovod, od parkirnega prostora pred občino do cerkve. Vseeno pa cene teh sadežev niso kaj prida kurenčne tistim v trgovinah.

BO KAJ Z GRADNJO? - Čisto blijeno in še nič naravnega, če pri gradnji ceste Mokrice - Šmarješke Toplice!

TREBANJSKE NOVICE

DOBRA BERA RIBEZA

Letošnja letina črnega ribeza na območju studenske pridelovalne skupnosti je bila nadvse ugodna, kmetovalci so obrali kar 50 ton jagod! Sevniški kmetijski kombinat, ki na tem območju dobro sodeluje s kmeti, je kilogram pridelka plačal vnaprej po 10 dinarjev, če pa bodo od predelovalne industrije dobili kaj več, bodo kmetje po ustaljeni navadi dobili 75 odst. te vsote, kombinat pa le 25 odst. Obiranje je bilo naporno in se je dostikrat zavleklo pozno v noč. Najboljši pridelovalec je na hektarju obral kar sedem ton ribeza.

SEVNIŠKI TABORNIKI ŠESTI V MNOGOBOJU

Med fantovskimi ekipami od 13 do 15 let je petčlanska ekipa sevnških tabornikov v sestavi Jože Zibert, Stojan Anzelj, Viki Košir, Toni Flajs in Jože Znidarič pod vodstvom Mirana Seničarja osvojila v tekmovanju slovenskih tabornikov na Pokljuki šesto mesto. Načelnik odreda Treh smrek Lojze Derstvenšek je bil tudi taborovodja tabora Pokljuka 74.

Kljub počitnicam jih ni težko zbrati. Da je gasilstvo v Boštanju tudi družinska tradicija, kaže primer Šrajevih: za očetom so gasilke vse tri hčere. Na sliki: Peter je dal povelje: „Na desno!“ (Foto: Železnik)

Četrte so v republiki

Članice PGD Boštanj v občini nimajo tekmič se uspešno merijo na republiških tekmah

Dekleta v gasilskih uniformah tudi na vasi niso več redkost. V Boštanju uspešno delujejo že četrto leto. Zadnje dni junija so na republiškem tekmovanju v Velenju uspešno zastopale sevnško občinsko gasilsko zvezo.

Tekmovalce so v skupini prstovoljnih gasilk v starosti do 25 let. Po besedah referenta za mladino pri boštanjskem gasilskem društvu Petra Simončiča je bila na tekmovanju konkurenca med ekipami huda, pri merjenju znanja iz prve pomoči in pri vaji s hidrantom so odločali delci sekunde. Z malo več sreče bi se Boštanjčanke lahko uvrstile še bolje.

Četrto mesto v republiki je za mlada dekleta lep uspeh; svoje delo jemljejo resno, ne bojijo se niti velike Rosenbauerjeve brizgalne. V desetini imajo kar tri podčastnice, vse ostale so izprašane gasilke. Vadijo in izobražujejo se po končanem pouku v raznih srednjih in poklicnih solah, daleč od doma, ali po delu v sevnški konfekcijski industriji ali trgovini.

Zanimivo je, da v nobeni od teh konfekcijskih tovarnah ne morejo organizirati ženskih gasilskih desek.

tin, čeprav dela v njih na stopnišču klet in žena. Da imajo v Boštanju člansko žensko deseto, poleg tega pa še mladinsko, ki bo letos na občinskem tekmovanju skušala dobiti prehodni pokal v trajno last, pravi sluga tudi prizadevanemu občinskemu društvu. Z veliko vneto željo so pripravili na opremo, pri tem udarilo na zaupanje občnanov boštanjskega gasilstva. Sedaj, ko imajo vsake svoje skupnosti v enem od vseh krajev krajevne skupnosti, skrbijo za gasilstvo pridobiti še več deklet okoliških krajev, saj imajo stroškovni kader in opremo, tako da bi jih lahko usposobili.

SEVNIŠKI PABERKI

JEZ PO POLŽJE - Medtem ko gre Dolenjski vodni skupnosti pri gradnji mostu čez Impoljski potok - tako vsaj pravijo na občini - se kar dobro od rok, to ni mogoče trditvi za jez pri nekdanji žagi v naselju Boštanju. Vse kaže, da bo nared, ko bo konec letošnje kopalne sezone. Nekdo si tudi ni mogel kaj dati ni „zbombardiral“ strehe na kobarji, kjer je bilo večših dobrih kaj za okrepčilo.

OREHOVCANI TIK PRED ZDAJCI ZA ASFALT - Kot vse kaže, teko zadnje priprave za to, da bi našli izvajalca za asfaltiranje ceste od Sevnice proti Orehovcu. Asfaltni trak naj bi bil širok štiri metre, dela pa bodo najbrž prevzeli Novomeščani, ki imajo okrog Sevnice nekaj mehantizacije.

ZA SAVO SE MINIRAJO - Nekateri optimisti celo pričakujejo, da bo sevnško občino povezal z okolno asfaltni trak že do konca avgusta, ko bo potekel rok za zaporo te ceste. Novomeški cestarji, ki imajo menda velike težave z dotokom denarja za dodatne table, ki označujejo zaporo obsavske ceste. Morda bo iz tega slednjic le kaj, kajti zaporo jim vsakakor ne bo nihče podaljal.

SEVNIŠKI VESTNIK

Obdavčene počitniške hišice

Kljub iskanju v Črnomlju davčnega inšpektorja še niso dobili - Preverili bodo, kaj je zidanica in kaj vikend - Potem obdavčenje

Kljub poletju v prostorih črnomaljske davčne uprave sploh ni občutiti počitniškega razpoloženja. Uslužbenci davčne uprave imajo dela več kot dovolj, še posebno, ker med njimi ni nobenega davčnega inšpektorja. Kljub razpisom jim ga še ni uspelo dobiti. Težko delo je to in doslej še vedno družbeno premalo ovrednoteno, mnogo manj, kot pa se sedaj terjajo od tistih, ki delajo na davčni upravi. Še posebno pa od inšpektorjev.

Sicer pa davkoplačevalci iz občine svojo dolžnost kar vestno izpolnjujejo. Doslej je plačalo odmerjen davek od lanskega skupnega dohodka že več kot polovico zavezancev, kar je nekoliko več, kot jih je poravnalo obveznosti lani do tega časa. Manj vestni pri plačevanju davčnin pa so za zdaj še kmetje. To pa je izkušenim davkarjem povsem razumljivo, saj kmetje običajno poravnajo davke jeseni, ko prodajo pridelke in drugo. Zato si davčni uslužbenci z zamudo pri plačevanju davkov od kmetijske dejavnosti ne belijo las. Teže kot ta davek je od kmetov izvleči prispevek za starostno zavarovanje. Lani ga je plačalo le okrog 56 odstotkov vseh zavezancev in tudi letos ne kaže, da bo kaj bo-

je. Kmetje, predvsem mlajši, plačevanje tega prispevka vztrajno zavračajo.

Znano je, da je v Beli krajini naštetih zidanic. Mnoge med njimi

PRAZNIK ČRNOMLJA

Ob praznovanju črnomaljskega krajevnega praznika prirejajo krajevna skupnost in krajevne družbenopolitične organizacije naslednje prireditve in vabijo nanje vse občane: v soboto, 10. avgusta, bo ob 18. uri v sejni dvorani občinske skupščine slavnostna seja sveta krajevne skupnosti in delegacije KS Črnomelj; ob 20. uri bo mladinsko rajanje ob kresu v Dolinici, na katerega so seveda vabljeni tudi starejši; v nedeljo ob 10. uri bodo ob spomeniku NOB pri vranoviškem mostu, ki spominja na prvi obojeni napad Belokranjcev na okupatorja, priredili spominsko svečanost. Po njej bodo gasilci iz Vranovičev in Črnomlja poskrbeli za dobro razpoloženje.

pa sploh niso zidanice, pač pa prave počitniške hišice, katerih lastniki živijo izven Bele krajine. Doslej od teh počitniških hišic nihče ni pobiral davkov, ker tudi prave evidence nad njimi ni bilo. Sedaj pa bodo vse krajevne skupnosti v črnomaljski občini naredile sezname vseh zidanic, razen tistih od kmetov. Davčni uslužbenci bodo potem poslali pozive lastnikom, v njih pa jih bodo opozorili na to, naj prijavijo davek od zidanice oziroma počitniških hišic. Davčni uslužbenci bodo pregledali vsako zidanico posebej in presodili, ali je res zidanica ali je počitniška hišica. Če bodo določili, da je hišica, jo bo moral lastnik prijaviti in plačati tudi davek. Kljub temu da je v črnomaljski občini mnogo počitniških hišic, jih je na javni poziv prijavilo za odmero davka le nekaj lastnikov.

B. PODOBNIK

ROKA POMOČI ROMOM

Delegati črnomaljske občinske skupščine so sklenili pomagati Romom, ki živijo v občini. Predvsem tisti iz Lokve se vesele sklepa občinske skupščine, da jim bo za najmanjšo možno odškodnino prodala zemljišča, na katerih živijo in si nekateri zidajo in obnavljajo hiše. Doslej so bila ta zemljišča last splošnega družbenega premoženja, in ker lastniške pravice niso bile urejene, Romi niso mogli dobiti posojil za gradnjo ali obnovo hiš.

ČRNOMALJSKI DROBIR

BODO ŠOLO UKINILI? - Na Talčjem vrhu bodo občani v prihodnjih dneh razpravljali o tem, ali naj bi osnovno šolo ukinili ali ne. Malo je učencev in tudi učiteljev. Zato se bodo najbrž odločili za ukinitve šole, učenci pa bodo, če bo obveljala taka odločitev, obiskovali šolo v Črnomlju.

SVETLO TUDI PONOČI - Mladinci v Semiču so skopali jarke okrog igrišča, v katere bodo položili električno napeljavo. Računajo, da bo nad rokometnim igriščem že kmalu svetlo tudi zvečer.

VEČ STRELOV - V Črnomlju so ustanovili iniciativni odbor, ki ga vodi predsednik občinske konference ZMS Martin Skube. Odbor naj bi poživljal delo občinske strelske zveze, pomagal pa naj bi tudi sedmim strelskim društvom v občini.

Črnomaljski poročevalec

Lastniki jeklenih konjičkov iz Črnomlja so se novega Vioratorjeva servisa razveselili, saj v njem hitro delajo... (Foto: B. Podobnik)

Kočevje s spomenikom in z NAMO. (Foto: J. Primc)

Dolg spisec nalog ZK

Kočevski komunisti pripravljajo delovni načrt

Prejšnji četrtek se je v Kočevju sestala občinska komiteja ZK in razpravljala o programu dela kočevskih komunistov. Na sestanku so ustanovili tudi koordinacijsko komisijo, ki jo bo vodil sekretar komiteja tov. Jože Novak. Komisija bo skrbelo za dosledno izvajanje določil zvezne in republiške ustave.

Na sestanku so sprejeli delovni program, ki vsebuje 30 nalog. Program bodo poslali osnovnim organizacijam, ki bodo sporočile svoje pripombe. Ko bodo pripombe zbrane, se bo o programu izrekla še občinska konferenca ZK.

Na sestanku je tekla beseda tudi o ostalih problemih, s katerimi se bo morala ZK spopasti. Med njimi je zlasti pereč problem nedelavnosti in neizvrševanja sklepov. M. CETINSKI

SGP ZIDAR KOČEVJE: NOV OBRAT

Delavski svet SGP Zidar Kočevje je na eni izmed zadnjih sej razpravljal o gradnji novih obratov za Gradbeni sektor v Kočevju. Zmenili so se, da se mora pripraviti tehnična dokumentacija in da se najde primeren prostor za gradnjo. Nov obrat naj bi stal ob Roški cesti. V. D.

ZA KOZJANSKO BREZ ODLAŠANJA

V SGP Zidar v Kočevju ni delavca, ki ne bi prispeval svojega deleža za prizadete na Kozjanskem. Delavski svet se je odločil, da bodo takoj nakazali enodnevni zaslužek vseh zaposlenih, člani kolektiva pa so se opravičili prostovoljno delo v soboto, 13. julija. Enodnevni zaslužek so plačali tudi vsi tisti, ki so bili v tem času na rednem dopustu. V. D.

ČUDNA POSTREŽBA!

Stanovalci novih blokov v Podgorški ulici v Kočevju se pritožujejo nad postrežbo v Merktorjevi trgovini „Potrošnik“. Steklenice piva, deita, mineralne vode in konzerve, s katerimi postrežejo kupce, so namreč zmeraj tako zaprašene, da se človeku upira dati v košaro zraven takih steklenic še kruh ali zemlje. FRANCE BRUS

Neupravičeno dve stanovanji

V Ribnici se mnogi nočejo izseliti iz družbenih stanovanj v zgrajene lastne hiše

V Ribnici imamo dve nasprotujoči si stvari: na eni strani je pomanjkanje stanovanj, na drugi pa so stanovalci, ki zasedajo družbena stanovanja, čeprav bi se že lahko vselili v svoje

nove hiše. Takih primerov je več. To so poudarili na zadnji seji IS občinske skupščine Ribnica. Večina tovrstnih stanovalcev se „poživlja“ na stanovanjsko stisko, sami pa so zgradili zasebne hiše s pomočjo družbenih sredstev delovnih organizacij, v katerih so zaposleni.

STANOVANJSKE GRADNJE

„Samoupravna stanovanjska skupnost Ribnica naj vodi tako stanovanjsko politiko, da se bodo gradila stanovanja v vseh centrih v občini,“ je bilo rečeno na zadnji seji IS občinske skupščine Ribnica. Tako politiko omenjena skupnost tudi izvaja. Zaradi velikih potreb so začeli najprej graditi stanovanjski blok v Ribnici, s čimer bodo rešili najnujnejše stanovanjske probleme. Za drugo leto je predvidena gradnja poslovnostanovanjskega objekta v Sodražici. Zatem naj bi prišla na vrsto Loški potok in Dolenja vas. Pri vseh teh gradnjah bodo sodelovali s sredstvi solidarnostni sklad, društvo upokojencev, borci in delovne organizacije z območij, kjer se bodo gradila družbena stanovanja. S tem in pa gradnjo individualnih stanovanjskih hiš bo v nekaj letih stanovanjska stiska ali odpravljena ali vsaj znatno omiljena.

Kdo bo ukrepal in napravil red, da se bodo ljudje, ki posedujejo tako rekoč dvoje stanovanj, izselili iz družbenih in tako dali prostor tistim, ki živijo v neprimerljivih prostorih ali pa so sploh brez stanovanja? Gotovo so za to najprej poklicana podjetja, v katerih so taki ljudje zaposleni. Zdi se, da v mnogih delovnih organizacijah komisije, ki so dolžne skrbeti za stanovanjska vprašanja, „spijo spanje pravičnega“, zato naj bi namesto teh prevzele stvar v roke sindikalne organizacije. Ljudi, ki neupravičeno zasedajo družbena stanovanja in se nočejo vseliti v svoje hiše ter tako izigravajo družbo, bo treba najti pač drug način. Se to: med tistimi, ki neupravičeno zasedajo družbena stanovanja, skoraj ni najti delavca.

OBČNI ZBOR UPOKOJENCEV

Zadnji občni zbor društva upokojencev v Kočevju je pokazal, da je dosedanji upravni odbor uspešno reševal vse naloge društva. Delovanje društva, ki šteje 1482 članov, je zelo obsežno, zato so ustanovili tudi poverjeništa najprej v Kočevski reki, Banji Loki, Vasi-Fari, Oslinici in Dragi, pozneje pa še v Koprivniku, Predgradu in Strugah. Vsa poverjeništa so zadovoljivo delala. Zbor je imel nekaj kritičnih pripomb glede obratovnega časa gostinskega lokala in točenja pijač drugim osebam.

Drobne iz Kočevja

PEKARNA - Na Ljubljanski cesti je pekarija obnovila prodajni lokal, ki z novo opremo ustreza prodajni kruha in slaščičarni. Ta moderni lokal v Kočevju zdaj dostojno komaj za sam center mesta, zato bi bilo potrebno razširiti prodajo kruha tudi na nove stanovanjske mestne predele. Za zdaj pa gre pohvala delovnemu kolektivu pekarnice, ki v novem lokalu lahko kulturno postreže občane.

DRUŠTVA DIABETIKOV? - Bolnikov s sladkorno boleznijo, diabetikov, je v Kočevju in okolici precej. Bolniki imajo težave s pregledi in zdravstveno kontrolo, saj morajo potovati v Ljubljano, s tem pa zgrubijo dan in več. Še težje je z dietično prehrano, kar je včasih vzrok, da se nekaterim bolezen slabša, drugi pa jo jemljejo nerensko. Prav bi bilo, da bi ustanovili v Kočevju že večkrat predlagano društvo diabetikov, kjer bi se prizadeti pogovorili o vsem. Prvi sestanek s primernim uvodnim predavanjem bi lahko sklical zdravstveni dom Kočevje.

DRUGACE! - Upokojenci resno razmišljajo, da bi predučili poslovanje svojega gostinskega lokala. Zela vseh je, da bi lokal več na voljo upokojencem kot ostalim, ki imajo v mestu še dovolj drugih gostinskih lokalov.

CESTA OVIRA - Delo na cesti proti Brodu na Kolpi povzroča večkrat nevarnosti voznikom, ki ne vedo za ta dela. Izletniki, ki so namenjeni na Reko, se prebijajo po obvoznih poteh, nekateri pa se celo obrnejo nazaj v Ljubljano. Prav bi bilo, da bi na ovire na omenjeni cesti opozorjali v radijskih oddajah za tuje in tako preprečili negotovanja.

KOČEVJSKE NOVICE

Solidarnost se je izkazala

V metliški občini niso dosti razmišljali o pomoči Kozjanskemu - Pomagajo - Skupno bodo zaposleni, obrtniki in kmetje zbrali 200.000 din

Tako kot po vsej Sloveniji, so tudi prebivalci v metliški občini brez pomislekov priskočili na pomoč zaradi potresa prizadetim občanom v šentjurski in šmarski občini. Ni bilo treba mnogo besed o solidarnosti, dovolj je bila sama vest o hudem potresu in o materialni škodi, ki jo je prizadejal Kozjanskemu, zaostalemu predelu naše republike, ki smo ga predolgo pozabljali. In ko mu je širša družba podala roko pomoči, je naravna katastrofa v trenutku uničila vse, kar so si marljivi prebivalci leta in leta ustvarjali.

V metliških delovnih organizacijah so zaslužek, ki so ga ustvarili z delom 13. julija, namenili skladu za pomoč potresnemu območju. V kolektivih, kjer zaradi objektivnih vzrokov ta dan niso delali, pa bodo

to storili v prihodnje. Prvi so svojo solidarnost dokazali delavci uprave javne varnosti, ki so darovali svoj prispevek že 1. julija. Do konca julija so enodnevni zaslužek nakazali skladu, pri katerem se zbira pomoč, vsi zaposleni v občini, razen iz OZD „Beti“, kjer bodo delali za pomoč Kozjanskemu kasneje; doslej namreč zaradi letnih dopustov niso utegnili. Zaposleni v proizvodnih delovnih organizacijah so pomagali z enodnevni zaslužkom, vsi drugi pa s 3,5 odstotka mesečnega osebnega dohodka.

V akcijo zbiranja pomoči so se razen zaposlenih v družbenem sektorju vključili tudi zasebni obrtniki in kmetovalci. Po dogovoru naj bi pri-

spevali obrtniki vsaj po 150 dinarjev, zasebni kmetovalci pa naj bi darovali najmanj 50 dinarjev na gospodinjstvo. Glede na to, da je potres na Kozjanskem prizadel predvsem kmečko prebivalstvo, je razumljivo, da tudi kmetje iz metliške občine pri zbiranju pomoči ne bodo ostali ob strani. Pri kmetovalcih bodo pomoč zbirali poverjeniki krajevnih organizacij SZDL in krajevnih skupnosti.

Občinski stanovanjski solidarnostni sklad pa bo pomagal Kozjancem s 5 odstotki denarja, ki se bo letos zbral v skladu. Na te načine naj bi v metliški občini skupno zbrali okrog 200 tisočakov pomoči, ki jo bodo namenili zaradi potresa prizadetim prebivalcem šmarske in šentjurske občine.

B. PODOBNIK

»Dolenjski list« tribuna bralcev

Metlika: otroci letujejo

Okrog 60 otrok iz občine bo preživel počitnice v domovini in tujini

Letos bo letovalo okrog 60 otrok iz metliške občine. Letovanje je organiziral občinski odbor RK. Otroci letujejo na Debelem rtiču, v italijanskem mestu Ronchi, avstrijskem Wagnu, ena skupina pa bo odšla tudi v Portorož. Organizatorji so za letovanje izbrali predvsem socialno in zdravstveno ogrožene otroke, za njihovo letovanje pa razen staršev prispevajo še komunalni zavod za socialno zavarovanje ter skupnost otroškega varstva.

V prvi skupini je letovalo na Debelem rtiču 10 mladih Metličanov

in prav toliko otrok iz pobratenega italijanskega mesta Ronchi. V Ronchiju in avstrijskem pobratenem mestu Wagen pa je letovalo po deset metliških otrok. V teh dneh letuje na Debelem rtiču 10 otrok iz metliške in 10 iz wagenske občine. V prihodnjem tednu bo odšlo na letovanje v Portorož še 20 mladih Metličanov.

Otroci iz metliške občine so letos prvič odšli letovat v tujino, v Avstrijo in Italijo. Otroci iz mest, v katerih letujejo Metličani, pa so gostje pri nas. Organizatorji letovanj so obiskali otroke, ki letujejo, in se prepričali, da je zanje zelo dobro poskrbljeno.

B. P.

Ostrnice na dolenjskem polju pri Jasnici. Krme je precej, žal pa je zaradi pogostega deževja med košnjo in sušenjem slabša. (Foto: J. Primc)

Dela v petek in svetek

Andrej Andoljšek iz Jurjevice v ribniški občini dela že dve leti pri Petrolovi bencinskičrpalki v Zlebiču. Z delom je zadovoljen, ni pa mu všeč, ker nimajo uslužbenci na črpalkah prostih sobot in nedelj.

„Dela je skoraj enako pozimi in poleti,“ je dejal, „vendar ga bo precej več, ko bo odprta cesta proti Delnicam, ki jo zdaj posodabljajo. Takrat bo potrebna odSkofljice do Broda še kakšna črpalka, verjetno bo pa tudi naša delala neprekinjeno. Zdej je namreč odprta od 6. do 20. ure. Vendar moramo že sedaj potegniti z delom najmanj še za pol ure.“

Za razgovor sva komaj lovila tiste trenutke, ko je hodil od strank do skladišča, saj je bilo avtomobilistov na črpalki kar precej in sta imela oba uslužbenca dovolj dela. Vendar niso čakali v vrsti le vozniki motornih vozil, ampak je prišel od časa do časa tudi kakšen kmet z nahrbtnikom kar peš ali na mopedu. Andoljšek je pojasnil:

„Prihajajo po petrolej in drugo gorivo za kmetijske stroje, zdaj največ za kosilnice. Seveda je zelo nerodno točiti manjše količine ljudem v razne kanglice, vendar ljudem je treba ustrel.“ J. PRIMC

— Zakaj stoji greder ribniške KOMUNALE neizkoriščen? — Ker se je še zadnji delavec pri njem raje preusmeril na sodobno kmetijstvo.

REŠETO

Novo mesto: nikomur odveze

Sklep kulturne skupnosti: prispevke morajo plačati tudi tisti, ki samoupravnega sporazuma niso podpisali - Letos 1,7 milijona dinarjev več

Novomeška kulturna skupnost ne pozna odveze: na seji ob koncu julija je predpisala prispevke vsem, ki iz kakršnega koli razloga niso podpisali samoupravnega sporazuma. Prispevna stopnja za te je enaka stopnji, znani iz samoupravnega sporazuma: 0,58 odst. od bruto osebnih dohodkov za novomeško in 0,18 odst. za republiško kulturno skupnost.

Kot je skupščini kulturne skupnosti sporočil član izvršnega sveta Stefan Seničar, je samoupravni sporazum podpisala pretežna večina. Podpisov na teh aktih ni le od štirih krajevnih skupnosti, ene šole, nekaterih TOZD in dislociranih obratov. Sprejet je tudi denarni načrt novomeške kulturne skupnosti za leto

1974. Letos bo za kulturne potrebe v občini na voljo nekaj nad 5 milijonov dinarjev za približno 1,7 milijona več kot lani. Od tega zagotavlja samoupravni sporazum 4.470.000 din, 445.000 din bo dala republiška kulturna skupnost, nekaj več kot 91.000 din pa je ostalo od lani.

Če več denarja odmerja letošnji načrt tako imenovanim profesionalnim ustanovam: Studijski knjižnici Mirana Jarca 1.380.000 in Dolenjskemu muzeju 1.072.000 din. Za spomeniško-ovarsno dejavnost v občini bo šlo okoli milijon dinarjev.

ZKPO bo dobila 750.000 in Zavod za kulturno dejavnost 300.000 din. Republiška kulturna skupnost je namensko odobrila denar za spomenik na Cviblju (70.000), izdajo kataloga „Novo mesto v antiki“ (35.000), nadaljevanje obnovitvenih del na hmeljniškem gradu (200.000) in podobna dela na žužemborskem gradu (140.000 din).

Pričakujejo, da bo avgusta nova seja skupščine kulturne skupnosti. Tedaj bo izvršni odbor pripravil podrobnejše obrazložitve k denarnemu načrtu.

MINI ANKETA

V „pasjih dnevih“ seveda ne gre brez namakanja v prijetno osvetojuči vodi. Najbolj primeren je gotovo tuš v domači kopalnici, Novomeščani pa se radi odpravijo tudi v bazene /okoliških toplic, čeprav imajo „nekaj bistro zeleno“ Krko, ki je danes v precejšnji meri že samo kanal za odplake. O kopalnico v taki Krki so posamezniki menili:

Kopanje

Dare ILIČ, gradbeni tehnik: „Ali bi se kopal v Krki? Odločno: ne! Novoteksove odplake naredijo vodo naravnost grozljivo, zato se mi zdi, da bi bilo kopalcev, tudi če bi bilo primerno urejeno kopalnico.“

Drago VOVK, akviziter: „Se zrak je zmeraj bolj umazan, zato me nič ne mika, da bi se šel namakati v Krko, ki celo za ribe ni več zdrava.“

Anton KOVAČIČ, strojnik: „V Krko sem letos pomočil samo noge, toda ne zaradi preveč umazane ali mrzle vode, ampak zato, ker je prijetnejše v toplinskih bazenih, pa tudi do morja ni tako daleč.“

Marjan CIRER, študent: „Ze davno je tega, ko je bilo na Loki tako živo kot na kakšni plaži ob morju. Krko je čas napolnil z industrijsko umazanijo, ki je pregnala kopalce, in zdi se, da bo uničila tudi ribe.“

Marija ROPET, dijakinja: „Nisem iz Novega mesta in se ne kopam v Krki, kljub temu pa se mi zdi, da voda ni preveč prijetna za kopanje, saj ima kar recej debelo „smetano“ in čudno barvo.“

D. R.

Novomeška kronika

KLETVICE NA MOSTU - Nekateri avtomobilisti si privoščijo kar precejšnjo mero predznosti, ki je že skoraj nesramnost. Tako prejšnje sredo nekemu dekletu ni preostalo nič drugega, kot da je za nesramnim voznikom v sivem razmajanem fičku glasno zaklela, ker jo je med vožnjo po mostu oplazil in na sredo mini krilce samo raztrgal.

STALNA PRIPRAVLJENOST - Za smišelske gospodinjice, ki gojijo po vrtovih sadno drevje, je nastopilo „stanje stalne pripravljenosti“. Sadeži, ki še niso popolnoma zreli, so za nekatere osnovnošolske nepridiprave močno vabljivi.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE - Tokrat se je krvodajalske akcije udeležil kar 101 prostovoljec, več kot pol (43) jih je prišlo iz „Krke“, tovarne zdravil, 37 krvodajalcev pa iz Kovinjarja.

ROJSTVA - Rodila je Jožica Fink iz ulice V Brezov log 6 - Tino.

POGREBI - Prejšnji teden sta umrla Marija Ipavec - Presarij v 85. letu starosti, upokojenka z Glavnega trga 2, in Marija Trantelj v 74. letu starosti, nuna iz Struge 1.

TRŽNICA - Kljub številnim dopustom je na tržnico prišlo kar precej gospodinjic, ki so imele dobro izbiro. Kot kaže, je huda vročina s tržnice pregnala prodajalce kliča in nekatere suhorobarje. Cene: breskve po 8 do 10 dinarjev kilogram, belo grozdje po 11 do 15 dinarjev, jabolka po 4 do 8 din, jajca po 1 do 1,30 din, stročji fižol po 10 dinarjev kilogram, paradižnik po 5 do 8 dinarjev in hruške po 6 do 10 dinarjev kilogram.

— Ena gospa je rekla, da se čuti kar manjvredno, kadar ji pri nakupu šepnejo, da je še „po stari ceni“ ...

Strokovnjak Jože Kregar kaže kočevskim vrtničarjem, kako je treba skrbeti za rože na vrtu. (Foto: J. Primc)

Lepi vrtovi naših vrtničarjev

Kaj je delalo sadjarsko-vrtnarsko društvo doslej in kaj bo še naredilo

Pri Kočevskem Turističnem društvu je že dolgo obstajala hortikulturna sekcija, ki se je leta 1972 po nekaj zelo uspešnih in strokovno vodjenih predavanjih na „Tednu sadjarstva in vrtnarstva“ osamosvojila kot samostojno Sadjarsko vrtnarsko društvo Kočevje. Vrtničarji so že pred ustanovitvijo društva tesno sodelovali z zadrugo in vrtnarjem iz Ljubljane, nato pa še s krajevno skupnostjo Kočevje-mesto, ki jim tudi denarno pomaga.

Društvo se je zavzelo za strokovno urejanje mestnih parkov in zelenic, za kar se je zavzel inž.

Anton Prelesnik. Vrtnarsko strokovne nasvete, nabavo materiala in saditev pa je vodil Jože Kregar iz Ljubljane, ki je redno prilajal v Kočevje, kjer je pomagal tudi članom društva urejati vrtove. Letošnje spomlad so se pokazali izdatni sadovi društvnega dela. Je že veliko smotrno urejenih novih vrtov. Pomislek nekaterih v Ljubljani, da njihova sredstva za teden sadjarstva in vrtnarstva niso bila koristno vložena, je bil torej zmoten.

Zdaj pa na kratko še o delovnih načrtih društva do konca leta. Uredili bodo organizacijsko obliko društva tako, da bodo uvedli poverjenike za posamezne predele mesta in okolice, nabirali nove člane, ustanovili mladinski krožek, prirejali strokovna predavanja in poučne izlete ter pogostje sestanke članstva. Skupno bodo priskrbeli za člane sadna in okrasna drevesa ter sadike

in cvetice. Vsak član bo naročil revijo Sadjar in vrtnar. Vključili pa se bodo tudi v zvezo Sadjarskih in vrtnarskih organizacij Slovenije.

ANDREJ ARKO

SPET IZKOPAVANJA

Člani Inštituta za arheologijo iz Ljubljane te dni nadaljujejo raziskovanje Ciganskih jam v Zeljnah pri Kočevju. Pri delu, ki ga vodi prof. dr. Mitja Brodar, sodeluje tudi skupina dijakov kočevske gimnazije, ki jih zanima arheologija.

V. I.

MUZEJ H KS

Predstavniki kulturne skupnosti, Pokrajinskega muzeja in krajevnega skupnosti Kočevje-mesto so že podpisali družbeni dogovor o priključitvi muzeja h krajevni skupnosti. Zaradi premajhnega števila zaposlenih se muzej ne bi mogel registrirati kot samostojna organizacija združenega dela.

V. I.

KMALU NOVE HIŠE

Po daljših pripravah so te dni začeli člani stanovanjske zadruge Mestni log v Kočevju pripravljati teren za izvajanje gradbenih del, kajti tudi zbor vlagateljev se je na zadnji seji dokončno odločil, da dodeli omenjeni zadrugi posojilo v višini 1.200.000 din, kar naj bi zadostovalo za ureditev komunalnih naprav. Ob drugih težavah se zadrugi zastavlja tudi vprašanje, kako vnoviči druga posojila, ker še nimajo urejenih vseh potrebnih dokumentov za gradnjo. Če ne bo kakih ovir, bo v tem predelu Kočevja kmalu stalo 55 montažnih hiš.

NABIRALCI SADEŽEV

Ni težko ugotoviti, da je v Kočevju in okolici vsako leto več nabiralec gozdnih sadežev, vse manj pa samih sadežev. Razlog je verjetno ta, da je čedalje manj gozdnih posek, ki jih porašča gozd.

AVTOBUSA NI!

Člani poverjeništa društva upokojencev v Koprivniku so se v razpravah o prometnih zvezah tega kraja z občinskimi središčem in drugimi kraji zavzeli za to, da bi avtobus, ki prihaja do Oneka, pripeljal dvakrat na teden tudi v njihov kraj. Niso zadovoljni s tem, da ne prihaja vsaj občasno k njim zdravnik, čeprav ga potrebujejo in imajo zanj na voljo tudi prostore.

ENI POSPRAVLJAJO, DRUGI SMETIJO

„Kurjenje je prepovedano in kaznivo“ piše na tabli, pribiti na staro lipo v Rožnem studencu pri Kočevju, nekaj najlepšem predelu mestne okolice. Tabla je precej razbita, vendar je napis še čitljiv. V posmeh opozorilo je v okolici lipe veliko kurjših nedeljških izletnikov, ki so si na svezem zraku privoščili čevapčiče. Tudi pijače ni manjkalo, o čemer pričajo črepinje razbitih steklenic, razmetanih okoli ognjišč. Eni skrbijo z akcijami za čiščenje okolja, drugi pa, da imajo ti kaj dela.

A. A.

ODOBRENJE POSOJIL

Kljub počitnicam imajo te dni v podružnici Ljubljanske banke v Kočevju precej dela zaradi dajanja dolgoročnih posojil za stanovanjsko izgradnjo. Večji del kreditov je bil zadnje tedne že odobren, zato posojiljemalci hitijo, da bi dobljena sredstva čim prej koristno porabili. Precej dela imajo tudi ostali, med njimi trgovci z gradbenim materialom.

LUTKARJI DELAJO

Na zadnji seji upravnega odbora Lutkovnega gledališča Kočevje so sklenili, da bodo z lutkovno igrico „Tonček-partizan“ gostovali v vseh večjih okoliških krajih. Na lutkovni seminar, ki se je pričel 8. julija v Koprju in bo trajal ves teden, so poslali mladinko in članico lutkovnega gledališča Vesno Metelko.

V. I.

Delavci komunalnega podjetja Ljubljana so pred kratkim uredili prometno signalizacijo na avtobusni postaji v Kočevju. Postavili so nekaj novih prometnih znakov, začrtali prehode za pešce in razvrstili pasove na cesti. (Foto: France Brus)

Drag asfalt

Cesto od Težke vode do Stopič bodo začeli obnavljati ta mesec. Prav tako se bodo v kratkem začela pripravljati dela za posodobitev ceste skozi Birčno vas. Cesti bo asfaltiralo novomeško Cestno podjetje, pogodbe so podpisali prejšnji teden.

Za asfaltiranje Mirne peči, Prečne in ceste od Smarjeških Toplic do Šmarjete pogovori še teko, je pa predvideno, da se tudi posodobitvena dela v teh krajih prične letos.

„Modernizacija je zdaj draga stvar, saj kažejo računi, da je treba zgolj za asfaltiranje (brez kakršnihkoli del) enega samega kilometra odšteti milijon,“ ugotavlja Marjan Simič, član občinskega izvršnega sveta.

Podrazitve pri asfaltiranju bodo občutili tudi v Paderšičevi ulici v Novem mestu, kjer so se dela že začela, za asfalt pa pripeljajo tudi stanovniki.

Naposled so tudi sporočili, da bo v Irči vasi kmalu zasvetila javna razsvetljava. Dogovor za ureditev so z Elektrom že sklenili.

(Ne)dobrodošle puščice

Novomeški foto kinoklub se je spet predramil

Od aprila novomeški foto-kinoklub ni več v „ilegali“. Tedaj so na občnem zboru izvolili nov odbor, za predsednika pa Marjana Kopina, kar se je kmalu poznalo pri dejavnosti. Ker so to opravili preveč na tiho, glas o oživitvi ni prišel v javnost, zato so se puščice na mrtvilo kluba nadaljevale.

„Upam, da bo mrtvila in tudi puščice zdaj konec,“ je ondan izjavil Kopina in se osebno zavzel za nove razstavne omare in za to, da bi slike v njih menjali najmanj na štirinajst dni. Letos so v klubu nabavili povečevalnik in reproduktor, pro-

store pa še bolj odprti fotoamaterjem.

Fotoamaterjev je veliko, aktivnih članov novomeškega kluba pa le 26. Članstvo sestavljajo pretežno amaterji, ki so v minulem obdobju opravili tečaje pod vodstvom Branka Lukiča, ki mu je pomagal Milan Gorenc. Tečaje je obiskovalo povprečno po 25 ljudi. Jeseni se bodo točaji nadaljevali. Kot pravi predsednik kluba, bi radi priredili tečaj tudi za kinoamaterje, saj je zanimanje veliko.

„Z dejavnostjo bi se radi dobro usklajali tudi med mladino,“ je nadaljeval Kopina in obrazložil to misel: v načrtu je tesnejše sodelovanje s foto krožki na šolah, kjer bi izkušeni fotoreporterji predavali ali kako drugače pomagali.

Tehnična baza AMZS se je prejšnji teden iz Trebnjega preselila v nove prostore na Otočcu. To je velika pridobitev za več tisoč lastnikov osebnih avtomobilov na Dolenjskem, saj jim bodo poslej lahko na enem kraju testirali vozila, opravili tehnične preglede, hkrati pa jim izdali najrazličnejša kreditna pisma, bone in drugo za potovanja v tujino. Na bazo opozarja od daleč viden steber z napisom, kar je videti na posnetku. (Foto: I. Zoran)

SOLIDARNOSTNI STANOVANJSKI SKLAD OBČINE NOVO MESTO

Na podlagi 20. člena statuta Solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Novo mesto in v skladu z določili pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj zgrajenih s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Novo mesto (SDL št. 15/74 in 21/74) je upravni odbor sklada sprejel na svoji seji dne 1. 8. 1974 naslednjo

PREDNOSTNO LISTO

upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice na stanovanjih, zgrajenih s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Novo mesto.

DRUŽIN Z NIŽJIMI DOHODKI

Zap. št.	Priimek in ime	Bivališče	Štev. druž.	Štev. dosež. do čl.	Upravičen do stanovanja	Izjava del. organiz., ki bo najkasneje v 5 letih rešila stan. vprašanje upravičenca	Varčuj. za stanov.
1	2	3	4	5	6	7	8
a. v Novem mestu:							
1.	MALNAR Blaž	Uršna sela - Laze 13	6	833	3-sob.	„Novotekna“ Nm	—
2.	KUPEC Albert	Nm - Kettejev drevored 31	6	796	3-sob.	„Novoteks“ Nm	da
3.	DIDOVIČ Marija	Nm - Cesta herojev 17	5	790	2 1/2-sob.	„Dolenjka“ Nm	—
4.	BOGOVAC Jovan	Nm - Lobetova 6	4	748	2-sob.	„Krka“ Nm	—
5.	TOMAŠEV Jelka	Nm - Gotna vas 62	4	744	2-sob.	„Novotekna“ Nm	—
6.	SERTIČ Romana	Nm - Trdinova 39	3	743	1 1/2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
7.	ROZMAN Maks	Nm - Mirana Jarca 38	4	743	2-sob.	„Krka“ Nm	—
8.	ŠTAMCAR Marija	Nm - Kettejev drevored 31	2	728	1-sob.	Kom. podj. Nm	—
9.	BRODGESELL Kristina	Krka 1	4	721	2-sob.	IMV Nm	—
10.	KUMER Toni	Nm - Kettejev drevored 31	5	716	3-sob.	„Krka“ Nm	—
11.	MIKLAVC Dragica	Regerča vas 96	4	686	2-sob.	IMV Nm	—
12.	ŠUŠTARŠIČ Marija	Nm - Kettejev drevored 31	4	673	2-sob.	„Krka“ Nm	—
13.	ROZMAN Jožica	Črmošnjice 18	4	673	2-sob.	„Novoteks“ Nm	da
14.	ZUPANČIČ Milka	Otočec - Sevno 1	3	671	2-sob.	IMV Nm	—
15.	PUREBER Rozalija	Gotna vas 7	2	670	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
16.	VIDRIH Ludvik	Nm - Lobetova 5	4	661	2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
17.	RUS Anton	Nm - Prečna 2	6	656	2 1/2-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
18.	ZAGORC Antonija	Nm - M. Majcna 1	4	656	2-sob.	IMV Nm	—
19.	MAŽIBRADA Đuro	Nm - Zagrebška 9	4	648	2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
20.	KOSTREVC Anica	Nm - Skalickijeva 6	4	640	1 1/2-sob.	IS Skup. obč. Nm	da
21.	GAZVODA Marija	Gotna vas 31 c	2	637	gars.	„Novotekna“ Nm	—
22.	BRADAČ Marjeta	Nm - Ragovska 21	5	635	2 1/2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
23.	TRAMTE Jožica	Nm - Mestne njive 9	4	632	2-sob.	„Novoles“ Nm	—
24.	PRŠINA Fanika	Nm - Kettejev drevored 32	2	617	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
25.	GAZVODA Antonija	Nm - Lamutova 30	2	612	gars.	„Novoles“ Nm	—
26.	LOBE Jože	Irča vas 29	4	608	2-sob.	„Novoles“ Nm	da
27.	DEBEVC Darinka	Irča vas 44	4	604	2-sob.	„Krka“ Nm	—
28.	RAJK Milena	Nm - Breg 15	2	598	gars.	UJV Nm	—
29.	AMBROŽIČ Zlata	Nm - Na tratah	4	570	2-sob.	„Labod“ Nm	—
30.	KITANOVIČ Čedomir	Nm - Brod 31	4	563	2-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
31.	BUČAR Ivanka	Nm - Mirana Jarca 17	3	558	1 1/2-sob.	IMV Nm	—
32.	ZAGORC Ivana	Šentjerneje 101	2	557	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
33.	RABIČ Ljubomir	Nm - Prešernov trg 15	4	552	2-sob.	IMV Nm	—
34.	UREK Nežka	Nm - Lobetova 7	2	550	1-sob.	„Dominvest“ Nm	da
35.	BERUS Anica	Nm - Vrhovčeva 1	3	548	1 1/2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
36.	MUSIČ Jožica	Nm - Cankarjeva 6	2	545	gars.	„Novoles“ Nm	—
37.	POPOVIČ Irena	Gotna vas 70	2	544	1-sob.	„Novoles“ Nm	—
38.	ŠPOLJAR Ana	Nm - Ragovska 7	5	537	2-sob.	Zdrav. dom Nm	da
39.	KOBLER Tatjuša	Nm - Brod 16	3	535	1 1/2-sob.	IMV Nm	—
40.	BUČAR Antonija	Šentjerneje - Šmalčja vas 9	3	532	2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
41.	NEŠIČ Sifert	Nm - Glavni trg 8	3	527	1 1/2-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
42.	ARSENOVIČ Ljubomir	Nm - Na tratah 19	4	526	1 1/2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
43.	KOBE Karolina	G. Straža 33	3	524	1 1/2-sob.	„Labod“ Nm	—
44.	IVANETIČ Jože	Regerča vas 100	4	518	2-sob.	IMV Nm	—
45.	SAJE Drago	Dol. Toplice 59	4	518	2-sob.	sama	da
46.	MIKEC Ivanka	Nm - Gubčeva 35	2	506	1-sob.	„Novoles“ Nm	—
47.	BERGINC Marija	Nm - Kolodvorska 2	4	498	2-sob.	„Novoles“ Nm	—
48.	KADVANJ Štefan	Stopiče - Hrušica	3	495	1 1/2-sob.	Zdrav. dom Nm	da
49.	HODNIK Anton	Nm - Prečna 2a	4	486	2-sob.	IMV Nm	—
50.	STRAJNAR Majda	Zbure 4	4	477	2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
51.	BOŽIČ Angela	Nm - Zagrebška 16	3	475	1 1/2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
52.	MODIČ Blažena	Irča vas 51	4	470	2-sob.	SGP „Pionir“ Nm	da
53.	FINK Martina	Šmihel - K Roku 4	2	465	1-sob.	OŠ Grm Nm	—
54.	ŽAGAR Milka	Nm - Kettejev drevored	2	459	1-sob.	IMV Nm	—
55.	KONČINA Viktor	Pod Trško goro 91	3	453	1 1/2-sob.	IMV Nm	—
56.	LIPEJ Jožica	Nm - Majde Šilc 9	4	447	2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
57.	ŠUŠTARŠIČ Marija	Brod 20	2	443	1-sob.	„Iskra“ Nm	—
58.	MARKOVIČ Ljodka	Dol. Toplice 2	2	440	1-sob.	IMV Nm	—
59.	KURE Olga	Nm - Kandijška 13	2	436	gars.	„Novoteks“ Nm	—
60.	MERLIN Antonija	Nm - Partizanska 11	2	430	1-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
61.	ŽIBERT Dušan	Nm - Zagrebška 19	3	424	1-sob.	„Krka“ Nm	—
62.	ZORAN Julijan	Nm - Šmihelska c. 5	2	421	1-sob.	„Krka“ Nm	—
63.	DAJČMAN Marjeta	Nm - Volčičeva 15	4	416	2 1/2-sob.	IMV Nm	—
64.	MASNAK Franc	Nm - M. Majcna 1	3	408	1 1/2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
65.	HREN Majda	Nm - Ragovska 7	5	401	2 1/2-sob.	Obč. skup. Nm	—
66.	CESAR Anica	Nm - Novi trg 9	4	399	2-sob.	„Novoteks“ Nm	—
67.	PLANTAN Jožefa	Nm - Mestne njive 5	3	396	1 1/2-sob.	Hotel „Grad“ Otočec	da
68.	ŠKRABEC Anica	Nm - Mestne njive 12	4	376	2-sob.	„Novoles“ Straža	—
69.	MLINAR Silva	Gor. Straža	3	372	1 1/2-sob.	„Krka“ Nm	—
70.	HUNJET Majda	Nm - Glavni trg 1	4	366	2-sob.	„Krka“ Nm	—
71.	ČRNEC Anica	Nm - Novi trg 9	3	365	1-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
72.	HORVAT Ana	Nm - Partizanska 8	2	354	1-sob.	Zdrav. dom Nm	—
73.	BAGARI Vida	Nm - Hladnikova 1	3	353	1 1/2-sob.	„Novomotekna“ Nm	—
74.	NOVAK Meri	Nm - Mestne njive 8	2	352	1-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
75.	MUHIČ Mirko	Nm - Mej vrti 2	4	345	2-sob.	„Krka“ Nm	—
76.	LJUBI Fanika	Nm - Mestne njive 7	4	342	2-sob.	„Novoles“ Straža	—
77.	BADOVINAC Dragica	Nm - Trdinova 3	2	342	1-sob.	IMV Nm	—
78.	ŠEGEDIN Marija	Nm - Mestne njive 2	4	322	2 1/2-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
79.	KRAŠEVEC Terezija	Nm - Mej vrti 5	3	312	1 1/2-sob.	sama	da
80.	JAKOBIČ Mihael	Nm - Majde Šilc 18	5	298	3-sob.	„Labod“ Nm	—
81.	KOSTREVC Ana	Nm - Muzejska 5	4	295	2-sob.	„Krka“ Nm	—
82.	KUMER Marija	Nm - Kettejev drevored 42	4	275	2-sob.	„Novoles“ Straža	da
83.	MESOJEDEC Milka	Nm - Ljubljanska 20	3	260	2-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
84.	CIMPRIČ Jože	Nm - Trdinova 35	5	257	3-sob.	„Novoles“ Nm	—
85.	BUTARA Tatjana	Šentjerneje 138	3	219	1 1/2-sob.	„Krka“ Nm	—
b. v Straži:							
1.	ŽUPEVEC Marija	Gor. Straža 33	5	313	2-sob.	„Krka“ Nm	—
c. v Šentjerneju:							
1.	RODIČ Marija	Šentjerneje - Drama 3	5	716	3-sob.	„Novoteks“ Nm	—
2.	JORDAN Neža	Šentjerneje - Imenje 6	4	631	2-sob.	„Krka“ Nm	—
3.	OGOREVC Jože	Šentjerneje - Roje 10	5	587	3-sob.	„Novoles“ Straža	—
4.	DROBEŽ Štefka	Šentjerneje - D. Brezovica 10	2	515	1 1/2-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
5.	ZUPAN Ivanka	Šentjerneje - Brezje 1	3	493	1 1/2-sob.	„Iskra“ Nm	—
6.	KRHIN Minka	Šentjerneje 122	2	475	1-sob.	Hotel „Grad“ Otočec	—
7.	SLAK Martina	Šentjerneje 85	2	456	1 1/2-sob.	„Dominvest“ Nm	—
8.	BEVK Albina	Šentjerneje 74	2	435	1-sob.	„Gorjanci“ Straža	—
9.	KRHIN Antonija	Šentjerneje 5	2	353	1-sob.	IMV Nm	—
d. v Žužemberku:							
1.	HOČEVAR Miroslava	Žužemberk 74	6	758	2 1/2-sob.	„Krka“ Nm	—
2.	VEHOVEC Olga	Žužemberk	3	410	1 1/2-sob.	„Krka“ Nm	—
3.	RIFELJ Štefka	Dvor 44	3	308	2-sob.	IMV Nm	—

MLADE DRUŽINE

Zap. št.	Priimek in ime	Bivališče	Štev. druž. čl.	Štev. dosež. točk	Upravičen do stanovan.	Izjava del. organiz., ki bo najkasneje v 5 letih rešila stan. vprašanje upravičenca	Varčuj. za stanov.
1	2	3	4	5	6	7	8
a. v Novem mestu:							
1.	RODIČ Franc	Nm - Koštialova 40	4	708	1 1/2-s.	„Novotekna“ Nm	—
2.	ŠPILAR Marija	Nm - Adamičeva 6	4	658	1 1/2-s.	„Novoteks“ Nm	—
3.	ŠIMEC Marija	Nm - Jedinščica 24	3	636	1 1/2-s.	„Dolenjka“ Nm	—
4.	PIRNAR Ciril	Nm - Brod 3	3	635	1 1/2-s.	„Krka“ Nm	—
5.	BRUNER Jože	Nm - Lobetova 27	4	616	1 1/2-s.	„Novotekna“ Nm	—
6.	ZIŽEK Alfonz	Nm - Foersterjeva 5	4	610	1 1/2-s.	„Novoteks“ Nm	—
7.	TURK Jože	Nm - Koštialova 37	3	606	1 1/2-s.	„Krka“ Nm	—
8.	PEVEC Franc	Nm - Lobetova 4	3	603	1-sob.	Kom. podj. Nm	—
9.	PŠENIČNIK Marija	Nm - Lamutova 2	3	601	1 1/2-s.	IMV Nm	—
10.	ROMIH Metka	Nm - Vrhovčeva 1	3	599	1 1/2-s.	„Krka“ Nm	—
11.	JOVANOVIČ Zvone	Nm - I. Roba 33	3	598	1 1/2-s.	IMV Nm	—
12.	HODNIK Alojz	Nm - Na tratah 11	3	575	1-sob.	IMV Nm	—
13.	NILIČ Jelka	Nm - Volčičeva 38	3	572	1 1/2-s.	„Krka“ Nm	—
14.	ŠINKOVEC Darinka	Nm - Ragovska 10	3	571	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
15.	ŠOBAR Alenka	U. Sela - Laze 10	3	561	1 1/2-s.	sama	da
16.	MANDIČ Mile	Nm - M. Majcna 1	3	561	1 1/2-s.	IMV Nm	—
17.	ŠTRBENC Alojz	Nm - Brod 24	3	560	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
18.	ILIČ Anica	Nm - Na Lazu 3	3	559	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
19.	ŠEGA Štefka	Nm - Na tratah 11	4	559	1 1/2-s.	SGP „Pionir“ Nm	—
20.	DRMAŽ Stane	Štj. - D. Maharovec 11	3	553	1 1/2-s.	IMV Nm	—
21.	ZUPAN Franci	Irča vas 53 a	3	553	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
22.	ŠAFRAN Boža	Ločna 5	3	551	1-sob.	„Krka“ Nm	—
23.	LJUBI Stane	Nm - Šmihelska 6	3	547	1-sob.	„Iskra“ Nm	—
24.	HROVAT Jože	Nm - Cankarjeva 31	3	546	1 1/2-s.	sam	da
25.	BRULC Bojana	Trška gora 43	3	540	1 1/2-s.	„Novoles“ Nm	—
26.	POVŠE Marija	Brod 29	3	538	1 1/2-s.	„Iskra“ Nm	—
27.	LINDIČ Božo	Regerča vas 104	3	537	1-sob.	„Iskra“ Nm	—
28.	ROZMAN Vinko	Nm - Majde Šilc 13	3	537	1-sob.	IMV Nm	—
29.	BARČIČ Slavko	Nm - Bršljin 45	3	534	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
30.	TRIČIČ Branko	Gotna vas 58	3	530	1-sob.	„Krka“ Nm	—
31.	RADOJČIN Mara	Nm - Zagrebška 29	3	530	1-sob.	IMV Nm	—
32.	KOPINA Nada	Nm - Koštialova 2	4	527	1 1/2-s.	IS Skup. obč. Nm	—
33.	MIKLAVČIČ Stane	Stop. - Črmošnjice 34	4	524	1 1/2-s.	sam	da
34.	NOVINA Jože	Nm - Pot na Gorjance	3	523	1 1/2-s.	„Novotekna“ Nm	—
35.	ŠTRUMBELJ Brane	Nm - M. Kozine 25	3	521	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
36.	LOZEJ Alojz	Straža - Hruševac 5	4	517	1 1/2-s.	„Novoles“ Nm	—
37.	DANEV Savo	Nm - Brezov log					

(nadaljevanje s prejšnje strani)

118.	GODLER Marjan	Podturn 43	3	399	1 1/2-s.	„Krka“ Nm	—
119.	BUČAR Alojzija	Nm—Mirana Jarca 17	3	398	1 1/2-s.	„Krka“ Nm	—
120.	OSTIR Slavica	Irča vas 38a	3	397	1-sob.	IMV Nm	—
121.	VUJIČ Svetislav	Regerča vas 27	3	396	1-sob.	„Iskra“ Nm	—
122.	DUDOVIČ Nada	Šmihel 37	2	394	garson.	ZGP MK Ljub.	—
123.	GREGORIČ Andrej	Nm—M. Majcna 1	2	393	garson.	„Iskra“ Nm	da
124.	KAPLAN Tanja	Nm—Zagrebska 18	3	392	1-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
125.	STANIČ Radko	Nm—Jerebova 20	2	391	1-sob.	„Krka“ Nm	da
126.	KOS Darinka	Šentjernej 105	3	390	1 1/2-s.	sama	da
127.	KIRN Marica	Šmihel 63	3	389	1 1/2-s.	„Novoteks“ Nm	—
128.	PLEŠAC Josip	Cegelnica 42	2	388	garson.	KZ „Krka“ Nm	—
129.	JURŠAK Nada	Nm—C.kom.Staneta 26a	3	386	1 1/2-s.	„Krka“ Nm	—
130.	ĐURIČ Štefica	G. Straža 42	2	386	1-sob.	„Novoles“ Straža	—
131.	ZATUROVSKI Dimitrij	Irča vas 42	3	383	1-sob.	GP „Novograd“ Nm	da
132.	KOŠAK Marjan	Trška gora 47	2	380	1-sob.	SGP „Pionir“ Nm	—
133.	ČERČEK Peter	Irča vas 19	3	378	1-sob.	„Iskra“ Nm	—
134.	KEBELJ Alojz	Nm—Kotarjeva 7	2	377	garson.	IMV Nm	—
135.	BRATOŽ Boris	Nm—Zagrebska 23	3	374	1 1/2-s.	IMV Nm	—
136.	RAJKOVAČA Marko	Regerča vas 18a	2	374	garson.	IMV Nm	—
137.	MILOJEVIČ Antonija	Nm—Prečna 2	3	370	1 1/2-s.	„Iskra“ Žbk	—
138.	BOŠKOVIČ Blaženka	Vavta vas 31	3	369	1-sob.	„Novoles“ Straža	—
139.	PICEK Marko	Nm—Bršljin 27	3	368	1 1/2-s.	IS Skup.obč. Nm	da
140.	MALJUNA Črtomira	Nm—Nad mlini 41	3	368	1-sob.	OSS Nm	da
141.	BOŽIČ Zlatko	Nm—Kettejev drev.41	3	366	1 1/2-s.	„Novoteks“ Nm	—
142.	BOGOVIČ Jože	Regerča vas 17a	2	366	garson.	„Novoles“ Straža	—
143.	UREKAR Miran	Nm—Ljubljanska 18	3	365	1 1/2-s.	„Iskra“ Nm	da
144.	ZAJC Boris	Birčna vas 11	3	363	1-sob.	„Krka“ Nm da	—
145.	MARKELIČ Marija	Nm—Kandijska 7	3	363	1 1/2-s.	„Krojač“ Nm	da
146.	PUNGERČIČ Renata	Nm—Zagrebska 14	3	361	1-sob.	„Krka“ Nm	—
147.	KOŽELJ Boris	Nm—Detelova 4	3	359	1 1/2-s.	„Iskra“ Nm	—
148.	VERTUŠ Ivan	Nm—Kettejev drev.49	2	358	1-sob.	SGP „Pionir“ Nm	da
149.	RETELJ Anica	Nm—Nad mlini 41	4	356	1 1/2-s.	SDK Nm	da
150.	UDOVČ Niko	Nm—Glavni trg 14	4	356	1 1/2-s.	Krnjigotisk Nm	—
151.	JOŠT Jože	Irča vas 8	3	356	1 1/2-s.	SGP „Pionir“ Nm	—
152.	SELIŠKAR Ladislav	Nm—Glavni trg 2	3	355	1 1/2-s.	„Novoteks“ Nm	da
153.	SAVKOV Dušan	D. Kamence 68	2	355	1-sob.	„Krka“ Nm	—
154.	PAVLIN Milica	Nm—Šolska 6	3	353	1 1/2-s.	ZGP MK Ljub.	—
155.	GOŠNIK Miha	Nm—Jerebova 3	3	352	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
156.	PUCELJ Jožica	Nm—Brezov log 1	2	350	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
157.	RIOSA Marjan	Šentjernej 29	2	347	1 1/2-s.	sam	da
158.	KOVAČIČ Boštjan	Nm—Jerebova 3	3	345	1 1/2-s.	Zav.za iz. kadr. Nm	—
159.	FINK Bojan	Nm—V Brezov log 6	2	339	1-sob.	„Labod“ Nm	—
160.	JUVAN Peter	Nm—Partizanska 29	3	339	1-sob.	„Krka“ Nm	—
161.	JANKOVIČ Viljemka	Nm—Jerebova 20	2	338	1-sob.	sam	da
162.	VIDOVIČ Jakobina	Nm—Kotarjeva 6	3	329	1 1/2-s.	IMV Nm	—
163.	GALOVIČ Ivica	Nm—Nad mlini 25	2	328	1-sob.	„Krka“ Nm	da
164.	KOSTADINOVSKA Zdenka	Nm—Kettejev drev. 36	3	325	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
165.	MACELE Lado	Nm—Nad mlini 43	3	320	1 1/2-s.	„Krka“ Nm	—
166.	SEDAJ Vladimir	Nm—Ragovska 23	3	318	1 1/2-s.	„Novoles“ Straža	—
167.	KOVAČEVIČ Miroslav	Gotna vas 66	2	318	garson.	„Novoteks“ Nm	—
168.	FERFOLJA Miroslav	Nm—Cankarjeva 22	2	317	1-sob.	„Iskra“ Nm	da
169.	ROMIH Zlatko	Nm—Kettejev drev.39	3	316	1-sob.	UJV Nm	—
170.	VE NE Jože	Šentj.—Zvabovo 3	2	314	garson.	IMV Nm	—
171.	BENCIK Bojan	Ločna 12	2	311	garson.	„Novoles“ Straža	—
172.	MIŠMAŠ Marija	Nm—Volčičeva 8	3	310	1 1/2-s.	„Novoteks“ Nm	da
173.	ŠTEFANČIČ Ivica	Nm—Ljubljanska 20	2	309	1-sob.	ČZP Dol. list Nm	—
174.	PETERLIN Gorica	Nm—Kettejev drevored 49	2	306	garson.	IMV Nm	—
175.	PIRC Tone	Nm—Volčičeva 44	2	298	garson.	IMV Nm	da
176.	GUTMAN Milojka	Nm—Majde Šilc 13	3	294	1-sob.	Okroč. sod. Nm	—
177.	RKMAN Božo	Stranska vas 48	3	288	1 1/2-s.	sam	da
178.	DVORNIK Marjan	Nm—Ljubljanska 22	2	288	garson.	IMV Nm	—
179.	KORINČIČ Drago	Nm—Nad mlini 26	2	282	garson.	Obč. skup. Nm	—
180.	BAZNIK Marjana	Otočec ob Krki 7	2	282	1-sob.	IS Skup. obč. Nm	—
181.	TOMC Martina	Nm—Prešernov trg 15	4	278	1 1/2-s.	„Krka“ Nm	da
182.	CETINA Jovan	Cegelnica 65	2	266	garson.	„Krka“ Nm	—
183.	BRUDAR Viktor	Nm—Majde Šilc 16	3	257	1 1/2-s.	„Novoteks“ Nm	—
184.	MAJCEN Stojan	Nm—Nad mlini 42	4	250	1 1/2-s.	sam	da
185.	NOVAK Branka	Nm—Majde Šilc 6	2	246	1-sob.	„Iskra“ Nm	da
186.	PRISTAVEC Majda	Nm—Gubčeva 30	2	246	garson.	IMV Nm	—
187.	GUBINA Tatjana	Nm—Kristanova 34	2	240	garson.	„Krka“ Nm	—
188.	VIZLAR Slavka	D. Kamence 4	4	219	1 1/2-s.	„Krka“ Nm	—
189.	ČAUŠEVIČ Ismet	G. Straža 1	3	219	1 1/2-s.	„Novoles“ Straža	—
190.	MAJES Jože	Nm—Kandijska 13	4	205	1 1/2-s.	IMV Nm	—
191.	ROZMAN Jože	N.m. Trdinova 35	3	205	1 1/2-s.	IMV Nm	—
192.	KOVAČ Dana	Nm—Partizanska 8	2	171	garson.	„Novotehna“ Nm	—
193.	JAZBEC Sabina	Nm—Majde Šilc 12	3	170	1 1/2-s.	Org.za kaz.pr.obč.Nm	da
194.	ŠKOF Rudi	Nm—Zagrebska 16	3	170	1 1/2-s.	IS Skup.obč. Nm	—
195.	UDOVČ Jože	Nm—Majde Šilc 18	2	150	1-sob.	„Novoteks“ Nm	—
196.	PRIMC Drago	Brod 36	3	138	1 1/2-s.	Hotel „Grad“ Otočec	da

- b. v Straži:
1. KREGULJ Zdenka
 2. JURŠIČ Vlado
 3. ERŽEN Milan
 4. ŽIVKOVIČ Nedeljko

c. v Šentjemeju:

1.	GOŠTE Božo	Šentjernej 97	3	543	1 1/2-s.	sam	da
2.	LUZAR Ljubica	Šentjernej 4	3	543	1 1/2-s.	sam	da

d. v Žužemberku:

1.	ŠTRAVS Milena	Žužemberk 84	4	648	1 1/2-s.	„Iskra“ Žbk	—
2.	ŠUŠTARŠIČ Jožica	Dvor 44	4	438	1 1/2-s.	„Iskra“ Žbk	—
3.	LONGAR Jožica	Žužemberk 32	3	385	1 1/2-s.	„Iskra“ Žbk	—
4.	MOHORČIČ Anica	Žužemberk 163	4	339	1 1/2-s.	„Iskra“ Žbk	—

PRESEDNIK UPRAVNEGA ODBORA SLAVKO PAVLIN, I. r.

Na podlagi 16. člena pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj, zgrajenih s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Novo mesto (SDL 15/74 in 21/74) je skupščina sklada na svoji seji dne 5/8-1974

POTRDILA

Prednostno listo upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice na stanovanjih, zgrajenih s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Novo mesto, katero je sprejel upravni odbor sklada na svoji seji dne 1/8-1974.

Pravni pouk: Zoper razvrstitev v prednostni listi je dopustna pritožba v roku 15 dni po njeni objavi v Dolenjskem listu, to je do 23. avgusta 1974. Pritožbe se vlagajo pisмено na skupščino Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto — Novo mesto, Prešernov trg št. 8.

PRESEDNIK SKUPŠČINE MARJAN MOČIVNIK, I. r.

LICITACIJA!

Konfekcija ROG, Novo mesto, Trubarjeva 2

objavlja licitacijo z prodajo raznega orodja, ki bo 18. avgusta 1974.

Nadrobne informacije dobite na upravi ali po telefonu 21-489.

Od 12. do 15. avgusta velika tovarniška

RAZPRODAJA

kvalitetnih zimskih ženskih plaščev s 50-odst. popustom

izkoristite enkratno priložnost! „VELETEKSTIL“, Črnomelj

KOMISIJA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA UPRAVE OBČINSKE SKUPŠČINE NOVO MESTO

Razpisuje

prosta delovna mesta:

1. 2 strojepisk
2. samostojnega svetovalca za pripravo civilnega sektorja in SLO
3. inšpektorja cestnega prometa
4. gradbenega inšpektorja
6. cestno in vodnogospodarskega inšpektorja
7. vodja davčne inšpekcije
8. davčnega kontrolorja.

Za razpisana delovna mesta se zahteva:

- pod 1. dvoletna administrativna šola, eno leto delovnih izkušenj in strokovna preizkušnja,
- pod 2. pravna, ekonomska ali tehnična fakulteta z ustreznim vojaško izobrazbo, 3 leta delovnih izkušenj in strokovni izpit,
- pod 3. dipl. prometni inženir, dipl. pravnik, dipl. ekonomist, 2 leti delovnih izkušenj, strokovni izpit ali prometni inženir, strojni inženir prometne smeri, pravnik, ekonomist ali diploma višje upravne šole ali druga visokošolska izobrazba in 5 let delovnih izkušenj ter strokovni izpit,
- pod 4. fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, 5 let delovnih izkušenj in strokovni izpit,
- pod 5. fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, 3 leta delovnih izkušenj in strokovni izpit, ali višja tehnična šola gradbene smeri, 5 let delovnih izkušenj, strokovni izpit, ali srednja tehnična šola gradbene smeri, 7 let delovnih izkušenj in strokovni izpit,
- pod 6. fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, 5 let delovnih izkušenj in strokovni izpit, višja tehniška šola gradbene, arhitektonske in geodetske smeri, 7 let delovnih izkušenj in strokovni izpit, srednja tehniška šola gradbene, arhitektonske ali geodetske smeri in 10 let delovnih izkušenj ter strokovni izpit,
- pod 7. ekonomska ali pravna fakulteta ali visoka upravna šola, 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih in strokovni izpit,
- pod 8. srednja ekonomska ali druga ustreznost srednja šola, 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delih in strokovni izpit.

Za delovna mesta z visoko strokovno izobrazbo je predpisano 3-mesečno poskusno delo, za delovna mesta z višjo in srednjo strokovno izobrazbo 2-mesečno poskusno delo, za druga delovna mesta 1-mesečno poskusno delo.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom sprejema komisija za medsebojna razmerja uprave občinske skupščine Novo mesto 15 dni po dnevu objave.

KOMISIJA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

PROSTA UČNA MESTA!

Organizacija združenega dela „RIKO“ — Ribniška kovinska industrija, Ribnica, objavlja naslednja prosta učna in delovna mesta:

- 10 učencev za poklic STROJNI KLJUČAVNIČAR
- 3 učenci za poklic KOVINOSTRUGAR
- 2 učenca za poklic ORODJAR
- 1 učenec za poklic AVTOLIČAR
- večje število mladih delavcev za priučitev obločnega, avtogenega in CO2 elektrovarjenja.

POGOJI:

Za učence je pogoj končana osemletka, starost do 18 let ter zdravstvena in fizična sposobnost za izbrani poklic. Nudimo mesečne nagrade v času učne dobe po pravilniku o nagrajevanju učencev. Mladi delavci za priučitev imajo lahko nedokončano osnovno šolo.

Interesenti, pošljite prošnje na naslov „RIKO“, RIBNICA — Splošni sektor.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE RIBNICA

Razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

1. POMOČNIKA SEKRETARJA
2. RAČUNVODJE
3. GRADBENEGA TEHNIKA

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih zakonskih še naslednje pogoje:

- Ad. 1: srednj strokovna izobrazba ter najmanj pet let delovnih izkušenj s področja gospodarstva.
- Ad. 2: najmanj srednja strokovna izobrazba, samostojnost pri delu in pet let delovnih izkušenj.
- Ad. 3: pet let delovnih izkušenj in ustreznost pooblastila.

Kandidati naj pošljejo prijave na Samoupravno stanovanjsko skupnost občine Ribnica, Šeškova 50/1, Ribnica. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 8. avgusta - Dominik Petek, 9. avgusta - Roman Sobota, 10. avgusta - Lovrenc Nedelja, 11. avgusta - Klara Ponedeljek, 12. avgusta - Hilarija Torek, 13. avgusta - Liljana Sreda, 14. avgusta - Anastazija Cetrtek, 15. avgusta - Marija

KINIO

BRESTANICA: 10. in 11. 8. ameriški barvni film „Cats 22“.
CRNOMELJ: 11. 8. ameriški barvni film „Tim revolveraša“. 14. 8. italijanski barvni film „Malori - kot smrt“.
KOSTANJEVICA: 10. 8. švedski barvni film „Dnevnik poldevice“. 11. 8. angleški barvni film „Plačanec Indio Blak“. 14. 8. španski barvni film „Zlato in mrvinarji“.

maliglas

SLUŽBO DOBI

ISČEMO osebo za dopoldansko varstvo 5-letnega fantka. Nudimo opremljeno sobo, hrano in plačo. Možnost popoldanskega študija. Mlakar, Trebusakova 8, Ljubljana-Sentvid.
ZDRAVNIK s 3-člansko družino išče pošteno dekle za pomoč v gospodinjstvu. Zagotovljena lastna soba in hrana, plačilo po dogovoru. Dr. Kenda, Pavšičeva 29, Ljubljana. Tel. 55-803 popoldan od 16. ure dalje.
NUDIM opremljeno sobo, centralno ogrevano, dvema dekletoma, ki delata izmenično, da bi varovali dveletno punčko vsak drugi eden po 4 ure dopolne. Naslov v upravi lista (1945/74)

SLUŽBO DOBI mlajše dekle ali ženska srednjih let za pomoč v gospodinjstvu in varstvu za dve leti starega otroka. Plača 100.000, hrana in stanovanje, sobota in nedelja prosti; možnost priuči v gostinstvu. Javite se osebno ali pismeno. Bife Nada Nučič, Ulica Pohorskega bataljona 139, Ljubljana, tel.: (061) 343-023.

TAKOJ SPREJMEM frizersko vajenka. Stanovanje preskrbljeno. Salon „Nika“, Ljubljana, Šišenska 51, telefon (061) 56-689.

ISČEM ZENSKO za varstvo otrok v dopoldanskem času. Mesečno 900 din. Oglasite se pri Pungercarju, Mirna peč 60.

GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejme mlajša družina z dvema deklicama v Ljubljani. Nudimo sobo, hrano, zavarovanje, plačo in možnost večernega šolanja. Helena Lenasi, Ljubljana, Titova 92/a.

ISČEMO dve čistilki za delo v Novem mestu. Uprava javne varnosti, Novo mesto, Jerebova 1, tel. št. 21-080.

TAKOJ SPREJMEM 2 delavca, ki bi imela veselje za priuči v cementinarskega dela. Jože Kic, Skočjan 19.

SPREJMEM dimnikarskega pomočnika in vajenca, hrana in stanovanje preskrbljeno. Stanislav Arh, dimnikarski mojster, Kamnik.

DIMNIKARSKEGA VAJENCA sprejemem takoj. Vsa oskrba v hiši, lepa vajenska nagrada. Ivan Rober, dimnikarstvo, Ribnica na Dolenjskem.

S 1. SEPTEMBROM sprejememo mlado dekle za pomoč v kuhinji. Stanovanje in hrana v hiši. Ivan Rekor, gostilna, Zasavska 13, Kranj.

STANOVANJA

ISČEM SOBO v Novem mestu ali bližnji okolici. Grem tudi za sotovalca. Tončka Turk, Dol. Kamence 80, Novo mesto.

MLAD ZAKONSKI PAR išče sobo v Novem mestu ali okolici, po možnosti s kopalnico ali soprobo. Cena ni važna. Ponudbe pošljite pod „Redna plačnika“.

Motorna vozila

PRODAM VW 1200. Marjana Kozična 6, Novo mesto.
PRODAM volkswagen, letnik 1965, v voznem stanju za 10.000 in traktorski hidravlični plug za 18 do 22 KM. Drago Matjašič, Dečno selo 1, Artiče pri Brežicah.
PRODAM VW 1200, letnik 1962, v voznem stanju za gotovino ali

KRSKO: 10. in 11. 8. ameriški barvni film „Umazani heroji“. 14. 8. jugoslovanski barvni film „Kapiraš, stari“.

MIRNA: 10. in 11. 8. „Svetilnik na koncu sveta“.

NOVO MESTO: 7 in 8. 8. francoski barvni film „Sin“. Od 9. do 11. 8. ameriški barvni film „Kocka je padla“. 12. in 13. 8. nemški barvni film „Kaj počenja gose v brezdelju“. 14. in 15. 8. ameriški barvni film „Vzljubil boš mojo mamo“.

SMARJEŠKE TOPLICE: 8. 8. francoski barvni film „Vesele letovanje“. 15. 8. ameriški barvni film „Pet lahkih komadov“.

SEVNICA: 10. in 11. 8. ameriški film „Tolpa Cola Youngerja in Jesse Jamesa“.

RIBNICA: 10. in 11. 8. ameriški barvni film „Bili Kid“.

SENTJERNEJ: 10. in 11. 8. „Montezumino blago“.

TREBNJE: 10. in 11. 8. ameriški barvni avanturistični film „Ko osem zvonov zavzovi“.

možen z avtomobilom. Naslov v upravi lista (1929/74).

ZDOMCI IN OSTALI KUPCI! - Vaša gotovina je najbolje naložena z nakupom nepremičnine - lepe enodružinske hiše s sadnim, cvetličnim, zelenjavnim vrtno na ugodni ceni v centru Trebnjega na Dolenjskem. Stene Petrovič, 68210 Trebnje.

V PRIJAZNEM TRGU v Posavju nudim brezplačno stanovanje in lepi hiši z vrtno mirnemu družinskemu paru, eventualno upokojencema brez otrok, za delno delovno pomoč. Ponudbe pod „Posavje“.

PRODAM GOZD blizu Smarjeških Toplic. Naslov v upravi lista (1917/74).

RAZNO

POROČNI PRSTANI! - Poročni prstan, ki vam ga bo izdelal zlatar v Gosposki 5 v Ljubljani, bo trajen spomin na sklenitev vaše zakonske zveze! - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ČESTITKE

DRAGIMA ATU ALOJZU JUDNINU iz Kota pri Semiču za 80-letnico in mami Mariji za bližnji rojstni dan pošiljamo pristrčne čestitke in tople želje za dobro zdravje in osebno srečo. Hčerki Mima in Danica ter sinu Lojze z družinami.

NAŠI DRAGI FRANCKI KUMELJ iz Dol. Kotov želimo za 70-letnico, da bi bila še mnogo mnogo let med nami srečna, zdrava in zadovoljna. Mož, hčerke, zetje, vnuki in drugi sorodniki.

PREKLICI

VIDA PAVLIČ, Cegelnica 37, Novo mesto, opozarjam, da nisem plačnik dolgov, ki bi jih naredil moj mož Anton Pavlič mlajši.

INŽ. ANTON JEROMEL prepovedujem vsako sekanje drv v gozdu mojega sina Renita v Tratečkem dolu, K O Pribiše. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal tudi za prejšnji posek. Enako prepovedujem na gozdni parceli na Smuku tudi najmanjši sekanje drv in vožnjo čez travnik. Inž. Anton Jeromel, Maribor.

JANEZ FABJAN, Podturn 9, prepovedujem vsem vožnjo po moji parceli Banja loka. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ANTON POTOČAR, Vel. Bučna vas 14, Novo mesto, prepovedujem vožnjo in odkopavanje po mojih parcelah K O Zdinja vas. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

OBVESTILA

NA PARTIZANSKI 11 v Novem mestu sem 1. 8. 1974 odprl AKUMULATORSKO DELAVNICO. Priporočam se za formiranje, popraviljanje in obnavljanje vseh vrst akumulatorjev. Blažo Tasev.

Piše preprosto, poroča kratko in razumljivo: DOLENJSKI LIST

ZAHVALA

Ob nepričakovani smrti dobrega moža, očeta, brata strica, nečaka ter starega očeta in botra

Antona Marinčiča

se pristrčno zahvaljujemo dobrim sosedom, vaščanom, znancem, prijateljem in vsem, ki ste nam stali ob strani in nam pomagali v najtežjih trenutkih ter pokojniku podarili cvetje in vence. Posebna zahvala Gasilskemu društvu Reber, kolektivu Iskre Žužemberk za podarjene vence in iskreno sočustvovanje, hvala pevcem iz Žužemberka, župniku za opravljeni obred in vsem, ki so našega dobrega očeta obiskovali na domu in ga popremili do njegovega preranega groba ter nam izrazili sožalje.

Neutolajžlivi. žena, otroci Micka, Rezka, Pavla, Kristina, Francka z družinami, Angela z možem in Anica, tete, bratje, sestre in vse drugo sorodstvo

Reber pri Žužemberku, 1. avgusta 1974

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame in stare mame

KATARINE GREGORIČ iz Velike Lahinje

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so pokojnico spremlili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, in vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali in izrekli sožalje.

Zalujoči: mož Jože, sin Staniko, hčerke Micka, Pepca, Katica, Zalka, Anica in Tončka z družinami

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage hčerke, žene, mamiče in sestre

ZOFIJE DIVJAK, roj. MLAKAR s Studenca pri Sevnici

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem in kolektivu KK Zasavje iz Sevnice, ki so jo v velikem številu spremlili na njeni zadnji poti, darovali številne vence in cvetje. Posebna zahvala tov. Golobu, uslužbencu KK Zasavje, za odlično izvedeno organizacijo pogreba, kakor tudi glavnemu trgovskemu poslovojni tov. Stanetu Liparju in sekretarju krajevne organizacije Zveze komunistov Studenc za poslovilna govora ob odprtem grobu. Prav tako se zahvaljujemo predstavnikom KO ZB NOV in Gasilskemu društvu Studenc za udeležbo s prapori ter ostalim znancem in prijateljem, ki so jo tako številno spremlili k zadnjemu počitku.

Zalujoči: oče Jože, mati Jožefa, bratje Jože, Darko, Lojze in Marjan, sestra Boža, mož Lojze s hčerko in sinom

Ob tragični, prerani smrti našega

SREČKA KOŠMRLJA iz Grčaric

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani ter nam kakorkoli pomagali. Zahvaljujemo se vaščanom in sosedom, godbi na pihala iz Kočevja ter vsem, ki so darovali vence. Prav tako se zahvaljujemo sindikalni podružnici GO Grčarice ter delovnemu kolektivu. Posebna zahvala mladincem iz Grčaric za spremstvo na zadnji poti ter za besede, ki so jih izrekli ob odprtem grobu. Še enkrat iskreno hvala vsem, ki ste se v tako lepem številu posloviли ob pokojnjega.

Zalujoči: starši, sestra Milojka z možem, sestra Karla z družino, brat Miran ter drugo sorodstvo

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama

MARIJA ZUPANČIČ z Dol. vrha 6 pri Dobniču

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom za podarjene vence in cvetje ter vso pomoč v najtežjih trenutkih. Posebno se zahvaljujemo podjetju „Inštalacije“ iz Grosupljeja dr. Zakrajškovi in ostalim zdravnikom ter stremnemu osebju pljučnega oddelka v Novem mestu za dolgoletno in požrtvovalno zdravljenje, dr. Vilfanovi in dr. Kranjcu iz Trebnjega za zdravljenje, dekanu Zevniku za opravljeni obred. Vsem, ki ste našo drago pokojnico spremlili na njeni zadnji poti, še enkrat lepa hvala.

Zalujoči: mož Jože in otroci z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in strica

ANTONA UMEKA

iz Velikega Cerovca

se iskreno zahvaljujemo za skrb in nego vsem zdravnikom in stremnemu osebju na pljučnem oddelku v Novem mestu, kolektivu PTT Ljubljana 1, Cestnemu podjetju Novo mesto, TOZD mehanizacija, SDK Ljubljana - podružnica Bežigrad, ZB Podgrad Novo mesto in kolektivu predilnice Novoteks za podarjene vence, župniku za pogrebni obred ter vsem, ki so bili v pomoč v težkih trenutkih in so pokojnika spremlili na zadnji poti.

Zalujoči: žena Franciška, sinovi Franc, Tone, Jože z družinami in Ivan ter hčerke Marija, Francka z družinami in Nada ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi žene in mame

MARIJE VIDMAR

iz Gor. Sušice

se iskreno zahvaljujemo vaščanom za pomoč in tolažbo, vsem, ki ste jo obiskovali med boleznijo, kaplanu za opravljeni obred, sorodnikom in vsem, ki so počastili njen spomin s toliko cvetja in venci ter jo spremlili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: mož Lojze, hčerki Milena in Lojzka z družinama ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni smrti dragega moža in očeta

MIRKA STARCA

iz Otavice 37

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in sodelavcem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, darovali pokojniku cvetje ter ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo kolektivu in sindikalni organizaciji ZTP Novo mesto za izkazano pozornost in tov. Mohoriču za ganljive poslovilne besede. Enako se zahvaljujemo župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskreno hvala.

Zalujoči: žena Francka, hčerka Martina in sin Stanko

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega ljubelega moža, očeta in starega očeta

KARLA GRAHKA

iz Otovca 16

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnjega v tako velikem številu spremlili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo kolektivu IMV iz Novega mesta in Begradu iz Crnomlja za podarjene vence in župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: žena Antonija, sinovi Pavle, Drago in Tone z družinami, hčerke Tončka, Zinka, Micka in Anica z družinami

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI, LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jeke, Vlado Silvester, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Janez Pezelj, Branko Podobnik, Jože Primc, Jože Splichal (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Fotoreporter Sandi Mikulan, oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak cetrtek - Posamezna številka 3 din - Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59.50 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLESI: 1 cm višine v enem stolpcu 45 din, 1 cm na določeni strani 62 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 90 din. Vsa mali oglasi do 10 besed 17 din, vsaka nadaljnja beseda 1,50 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 6 od 1.1. 1974 - Po menju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov

TEKOCI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 21-227 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Casopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

ČETRTEK, 8. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Dolfe Cizelj: Nova težišča pri pospeševanju živinoreje. 12.40 Pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Popoldanski simfonični koncert. 18.35 Iz kasnetne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesni in napevov. 22.15 Popevke in plesni ritmi.

PETEK, 9. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.40 Lema melodije. 10.15 Uganite, pa vam zaigramo po vaši želji. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Tone Vidrih: Pomembnost ozimnih krmnih dozevov pred koruzo za kisa. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.35 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 16.05 Kam in kako na oddih. 18.15 „Signali“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z Beneškimi fanti. 20.00 Top pops. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 10. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 10.15 Sedem dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Urbas: Odkup prasičev po mesnatosti klavnih polovic. 12.40 Čez travnike in polja. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.20 Gremo v kino. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z Veselimi planšarji. 20.00 Radijski radar. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 11. AVGUSTA: 4.30 - 8.00 Dobro jutro! 8.07 Radijska igra za otroke - Vladimir Andrič: Božanski zvezek. 9.05 Se pomnite, tovariši. 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.20 - 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Humoreska tega tedna - E. Mehmedbačić: Tri zgodbe. 15.30

Popularne operne melodije. 16.00 Radijska igra: Mario Fratti: Most. 17.05 - 19.00 Nedeljsko športno popoldne. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 22.20 Jazz za vse.

PONEDELJEK, 12. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.40 Z velikimi zabavnimi orkestri. 10.15 Za vsakogar nekaj. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Mihaela Cerne: Kompost - priprava in oskrba. 12.40 S tujimi pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Koncert po željah poslušalcev. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Dorka Škoberneta. 22.15 Popevke se vrstijo.

TOREK, 13. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 10.15 Promenadni koncert. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Dušan Oset: Kako je založen trg z močnimi in rudninskimi gnojili. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 „Na poti s kitaro“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 18.15 Z majhnimi zabavnimi ansambli. 19.00 Lahko

noč, otroci! 19.15 Minute s Henčkom in njegovimi fanti. 21.34 Melodije v ritmu. 23.05 Literarni nokturno.

SREDA, 14. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniški pozdravi. 10.15 Uredniški dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Igor Smolej: Gozd in izvori čiste vode. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Loto vrtljak“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 22.15 S festivalov jazz. 23.05 Literarni nokturno.

ČETRTEK, 15. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Potujmo z glasbo. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Franc Zadarvec: Evropsko in svetovno združenje rejcev lisastega goveda. 12.40 Pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Poje zbor „Dunajskih dečkov“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 18.35 Iz kasnetne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesni in napevov. 23.30 popevke in plesni ritmi.

ČETRTEK, 8. avgusta: 16.00 - 16.30 - Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki - 16.30 - 17.00 - Nove plošče RTB, Aktualnost tedna, Mala šola avtomobilizma, obvestila in reklame - 17.00 - 18.00 - glasbena oddaja Izbrali ste sami

SOBOTA, 10. avgusta: 16.00 - 16.30 - Pol ure za pop glasbo 16.30 - 17.30 - Radijska univerza. Jugoton vam predstavlja, Kronika. Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam, Melodija za vas, Za naše najmlajše - 17.30 - 18.00 - Domače zabavne na valu 192 m

NEDELJA, 11. avgusta: 10.30 - Domače zanimivosti - Uvodnik - Za naše kmetovalce - Mitja Guštin: Sprehod skozi Posavski muzej IV. - obvestila, reklame in spored kinematografov - 12.00 - 14.30 - Občani čestitajo in pozdravljajo

TOREK, 13. avgusta: 16.00 - 16.15 - Napoved programa in srečanje z ansambлом Borisa Franka - 16.15-16.40 - Poročila, šport, Novo v knjižnici, obvestila in reklame, filmski pregled - 16.40 - 17.00 - Mladinska oddaja - 17.00 - 17.30 - Malo za vas - nekaj za vse

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 11. avgusta: 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 10.50 po domače z ansambлом Vikija Ašiča - 11.05 obiskali smo vzorno kmetijo - 11.20 pogovor s seboj - 11.30 nedeljski intervju - 11.50 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.45 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.50 zaključek oddaje

Sreda, 14. avgusta: 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.30 po domače - 16.45 kotečič za šoferje: Sonce in strupeni plini - 16.55 disco klub brez imena - 17.30 vešele in žalostne zgodbe iz naše vzgoje - 17.40 popevke na tekočem traku - 18.00 zaključek programa

Sobota, 17. avgusta: 16.00 sobotni vrtljak - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek SV in napoved sporeda za nedeljo

ČETRTEK, 8. avgusta: 16.45 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bgd), 18.05 Obzornik (Lj), 18.20 Svet v vojni - serijski film (Lj), 19.10 Mozaik (Lj), 19.15 Po sledih napredka (Lj), 19.45 Barvna risanka (Lj), 19.50 Cickak (Lj), 20.00 TV dnevnik (Lj), 20.25 Kam in kako na oddih (Lj), 20.40 J. Mach: Mavrica - TV nadaljevanka (Lj), 21.30 Odisseja miru: Vojna in njihov poklic (Lj), 22.00 Glasbeni nokturno: Duo Pahor (Lj), 22.15 TV dnevnik (Lj).

PETEK, 9. avgusta: 16.45 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bgd), 18.10 Obzornik (Lj), 18.25 Omara - serijski film Bistrouki (Lj), 18.50 Mozaik (Lj), 18.55 Čez tri gore: Koroški akademski oktet (Lj), 19.25 TV kažipot (Lj), 19.45 Barvna risanka (Lj), 19.50 Cickak (Lj), 20.00 TV dnevnik (Lj), 20.25 Tedenski gospodarski komentar (Lj), 20.30 3-2-1 (Lj), 20.40 Cincinnati Kid - barvni film (Lj), 22.15 TV dnevnik (Lj).

SOBOTA, 10. avgusta: 16.45 Mednarodni rokometni turnir v Doboju (Sa), 18.00 Obzornik (Lj), 18.15 Legenda o divjem lovcu (Lj), 19.10 Mozaik (Lj), 19.15 Kaj počnemo ob nedeljah (Zg), 19.45 Barvna risanka (Lj), 19.50 Cickak (Lj), 20.00 TV dnevnik (Lj), 20.25 Tedenski zunanje-politični komentar (Lj), 20.30 Julie Andrews - barvna oddaja (Lj), 21.20 Barvna propagandna oddaja (Lj), 21.25 Columbo - serijski barvni film (Lj), 22.15 TV dnevnik (Lj).

NEDELJA, 11. AVGUSTA: 9.20 W. S. Reymont: Kmetje - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 10.15 Kmetijska oddaja (Bg) - 11.00 Mozaik (Lj) - 11.05 Otroška matineja: Družina Smola, Skozi neznan delto - barvna filma (Lj) - 12.00 Poročila (do 12.05) (Lj) - Nedeljsko popoldne (S pesmijo po Sloveniji, Za konec tedna, Mednarodni rokometni turnir v Doboju) (Lj) - 18.00 Propagandna oddaja (Lj) - 18.05 Poročila (Lj) - 18.10 Rumeno nebo - celovečerni film (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Tedenski zunanje-politični komentar (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 Znamenite pustolovščine: Rakoszi (Lj) - 21.30 Rodila se je država: Gvineja bissao (Lj) - 21.58 Propagandna oddaja (Lj) - 22.00 Športni pregled (JRT) - 22.30 TV dnevnik (Lj).

PONEDELJEK, 12. AVGUSTA: 16.45 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Skozi

neznan delto - serijski barvni film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Mladi za mlade (Bg) - 19.30 Breme - aktualna oddaja (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 K. L. Zachar: Pastirjeva žena - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 21.55 Ne prezrite (Lj) - 22.20 TV dnevnik (Lj)

TOREK, 13. AVGUSTA: 16.45 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Pet pedi - Skofja Loka (Lj) - 18.45 Risanka (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Za boljše zdravje (Lj) - 19.20 Igre - baletna oddaja (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Propagandna reportaža (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 Aktualna oddaja (Lj) - 21.05 M.de la Roche: Whiteoaki z Jalne - barvna TV nanizanka (Lj) - 21.55 TV dnevnik (Lj)

SREDA, 14. AVGUSTA: 16.45 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Družina Smola - serijski film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Zabavno glasbena oddaja (Sk) - 19.20 Graničarji - reportaža TV Beograd (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Propagandna reportaža (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 Billy Liar - celovečerni film (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj)

ČETRTEK, 15. AVGUSTA: Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec) (Bg) - 16.15 Košarka Olimpija: Zadar - prenos iz Ohrida (Sk, Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Svet v vojni - serijski film (Lj) - 19.15 Mozaik (Lj) - 19.20 Mino Reitano - barvna oddaja (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 J. Mach: Mavrica - TV nadaljevanka (Lj) - 21.20 Odisseja miru: Se ni tako dolgo (Lj) - 21.50 Glasbeni nokturno - Kvartet Rona Rusula - II. del (Lj) - 22.05 TV dnevnik (Lj)

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega moža, očeta, sina brata in strica

JERNEJA TRBOVCA

s Krsinjega vrha

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Dolenškovi za prvo pomoč, zdravnikom in strežnemu osebju pljučnega oddelka splošne bolnice Novo mesto, ki so mu lajšali trpljenje in ga požrtvovalno negovali med njegovo boleznijo. Hvala tudi župniku za pogrebni obred.

Žalujoci: žena Tončka, hčerka Elica, sin Slavko, mama in ata, brata Rudi in Tone, sestra Ivanka, nečaki ter drugo sorodstvo

»Dolenjski list«
v vsako družino

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO
INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO
INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO
INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Ivo Pirkovič: Osvobodni republik pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

Po aprilskem razpadu stare države je Orehoviča s Šentjernejem in Kostonjico pripadla Italijanom. Ker pa so jih Nemci že v maju prestrašili in surovo pognali nazaj proti mestu, odkoder so silili, so Italijani obotavljaje se prišli šele po junjskem umiku Nemcev proti Savi. Oddelek šentjernejske posadke iz sestava divizije Isonzo je v Orehoviči zasedel šolo. Na bližnjem Vrhovem se je utrdilo sedem mož državne obmejne finančne straže v koničastih klobukih s perjem. Poveljval jim je brigadir Gualtiero Botelli iz Arezza, mlad, fanatičen fašist, ki je na Vrhovo prihajal iz Šentjerneja. Posadka je patroljirala po okolici in brigadirju sestavljala sezname sumljivih ljudi: nacionalistov, anglofilov in komunistov.

Vojška je Orehovičo zopet zapustila, ko so 4. septembra (1941) prišli v vas karabinjerji. Bili so trije možje, ki so zasedli Šimčevo, po domače Končinovo hišo z razpadajočo žago in nekoč znano gostilno. Komandir Modestino Mascia s Sardinije, imenovan „špeglar“, je bil razuzdan vlačugar brez človeškega čuta sramu. V službo so mu dodelili še dva domača orožnika: starega begunca s Koroškega Jožeta Einspielerja, ki se je bil z družino zatekel v prazno lampetovo bajto, in Jožeta Tisa, ki se je leta 1900 rodil slovenskemu gozdarju v Črni gori. Nedavno so se njegovi dedje pisali Tiselj, kakor se sorodniki na Planini nad Sevnico še danes. Sredi junija so ga bili Nemci vrgli v Sevnico iz službe in izgnali na italijansko stran. V avgustu se je pridružil zbirajočim se orožnikom v Novem mestu, od koder so ga čez mesec dni poslali v Orehovičo.

Tujemu komandirju se je Tisu knalu upri, da bi ga spremljal in varoval na njegovih nečednih

frontaši, z vojaškim referentom študentom Francem Pirkovičem-Čortom in trgovcem Maksom Valetom.

Prvi orehovški krajevni odbor je v Pavličevi, po domače Pavčevi zidanci na Temenku v Hrastju v oktobru, kot pravi vzdana spominska plošča, v navzočnosti skoro vsega šentjernejskega rajonskega odbora, Franca Pirkoviča, Maksa Valeta in Franca Prhneta, ustanovil rajonski sekretar učitelj Drejče. Orehovški sekretar je postal Jože Prusnik, vojaški referent Franc Zagorc, člani novega krajevnega odbora pa še brat Franca Zagorca Stanko, lastnika zidavnice brata Franc in Jože Pavlič, vsi iz Orehoviče, ter Franc Božič iz sosednjih Zapužev. Povezavo orehovškega krajevnega odbora z rajonskim v Šentjerneju so poverili domačinu Francu Prhnetu, ki je bil sam član rajona.

Rajonski sekretar Drejče s pravim imenom Jože Zamljen, čokot in bister fant z večno hudo-mušno smehljajočimi se očmi, igralec in slikar, je bil proletarec. Pred leti si je s čevljarjenjem ponosno služil denar, da si je podnevi plačeval šolanje na učiteljsko. Službenega odloka mu banovinska uprava ni hotela izdati. V Šentjerneju je poslala poučevati z denarji tako imenovanega „bednostnega fonda“, namenjenega bolj zatiranju prevratništva, kot plemenitim nagibom ljudske prosvete.

Minilo je mesec dni. Od vasi do vasi so hoteli kurirji z naročilom: vsako večje naselje naj pošlje uglednega vaščana; dobimo se v finančarjevi zidanci v Tolstem vrhu.

Sestanek je vodil oskrbnik Gracarjevega turna Janez Šiško s Tolstega vrha. Zbranim kmetom je povedal, da jih Osvobodilna fronta postavlja za svoje zaupnike in „vaške zaščitnike“. V domačih krajih naj ustanove vaške odbore in pripravljajo oboroženo vstajo. Za Kiro je bil določen šegavi pipar Jože Bakše, za Cerov log bistroumni lovec in čevljarji mojster Franc Luzar, za Hrastje ugledni Jože Franko, za Gorenje Mokro polje Stanko Kolegar, za Staro vas pleskar Viktor Rangus, ki se je bil tja priženil iz Čadrezev, da naštejemo samo nekaj vaških zaščitnikov.

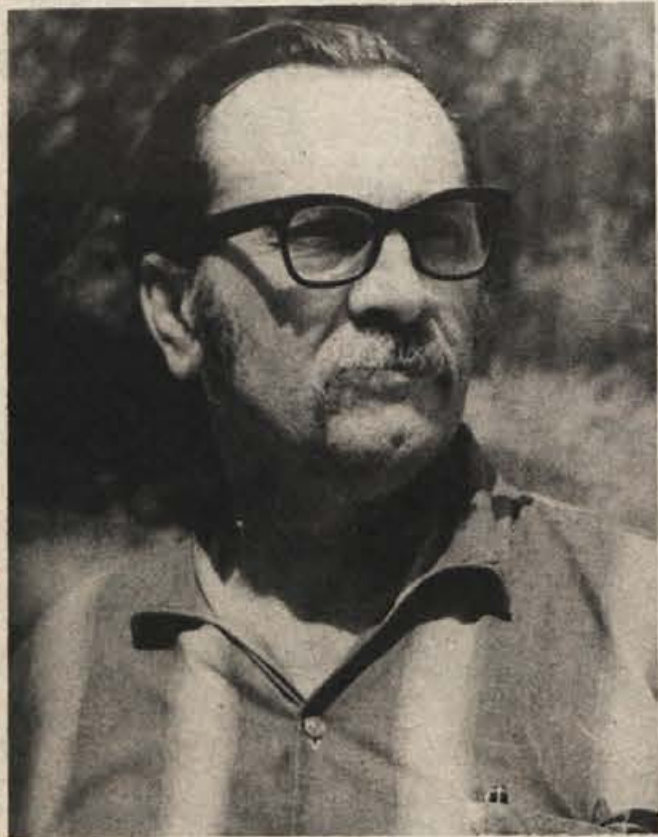
„Finančarjevi“ zidanci, ki je last Leopolda Bučarja iz Šentjerneja, se je ohranil vzdevek po kmečkem fantu Dragmanu s Polhovice, ki ni znal niti brati niti pisati, ko je pred koncem prejšnjega stoletja prišel v Kostonjico k finančni straži. Pozneje je postal njen predstojnik. Prav v tej zidanci so Orehovčani sedaj odprli svoj terenski urad ljudske vstaje. Tam so se zbirali vaški zaščitniki;

prihajali so kurirji iz Šentjerneja, Brusnic in Novega mesta, potrebni včasih tudi okrepi. Zanje je skrbela kuharica, domačinka Marija Metelkova, ki je v zarotniškem shajališču uredila skromno gospodinjstvo. Suhadola je prihajal profesor slavistike Vinko Paderšič, član okrožnega odbora v Novem mestu. Mladi Janez Franko iz Hrastja je z Jožetom Kosmačem iz Stare vasi zbiral mladino. Z občine so tihotapili živilske karte in jih zbirali tudi od kmetov za živilske zaloge partizanom, ki so se od oktobra nekje v kočevskih gozdovih že urili v orožju. Vojaški referent je imel svoje skrbni. Zbirali so „posojilo osvoboditve“ in za „rdečo pomoč“ žrtvam tujčevce nasilja. Marljivo je prinašal „rdeči denar“ tudi lemenatar Franc Kupljenik, ki pa zaradi neke čudne nasilnosti ljudem ni ugajal, posebno še, odkar je krčmarju Novaku v Hrastju plačal živega petelina, da ga je na dvorišču s pištolo ustrelil. To se duhovniku ne spodobi. (Čez dve leti je Kupljenik v domobranski postojanki v Kostonjici postal poglavar zakrnikane tolpe črne roke in bil kriv mnogih umorov brez tožnika in sodnika.)

PREŠERNOV PRAZNIK IN BEG KARABINJERJEV

Ko se je v pozni jeseni trtje obletelo in po golih rebreh Tolstega vrha razkrilo poti in vinske hrame, je finančarjeva zidanka onemela. Njeno življenje se je selilo drugam. V četrtek, 15. januarja (1942), so v hiši profesorja Vinka Paderšiča v Suhadoli ustanovili prvi terenski odbor za brusniške kraje. Vanj so izvolili tudi znamenitega ostrostrelca orožnika Rudija Skupka in kmeta Alojza Gorjanca, po domače Herbajnce s Tolstega vrha (ki so ga legisti že v jeseni na Brezovici skrivaj okrutno umorili). V novi brusniški odbor je vstopil tudi oskrbnik Gracarjevega turna Janez Šiško in od tam prinašal v orehovške kraje poročila in naloge Osvobodilne fronte.

Profesor Paderšič je živel, kot toliko drugih rodoljubov v tistih časih, dvojno življenje: v Novem mestu je bil kot član okrožnega odbora Osvobodilne fronte ilegalec Batreja; tam je bil podooben gosposkem meščanu z očali, da ni zbujal pozornosti Italijanov; na deželi pa se je preoblačil v kmeta, ko je brez očal in v posvedranem in zamaščenem klobuku zbiral po Podgorju kmete in netil vstajo.

Navdih in mir

„Zeel sem postati časnikar, v življenju pa se že tako obrne, da tistega, za kar mišliš, da ti je namenjeno, ne dosežeš. Zdaj živim za slikanje. To ni več samo nekaj, s čimer bi se motil v prostem času. Je nujna, notranja nujna. Čutim to in se po tem ravnam. Zadnje čase spet veliko delam. Vse kar je v skicirah uporabnega, bi rad naredil. Veliko je tega. Zajetni šopi risb, skic, krokijev s popotovanj. Iz domovine na Češko, od tam domov, v znano in neznano.“

Pred leti se je Miran Hočevar vrnil s Češkega. Trindvajset let življenja je pustil tam – po študiju za tekstilnega tehnika. Dom in družino si je ustvaril v Čehinju. Pred leti mi je pravil, kako sta sodelovala v Vladom Lamutom. Zdaj pravi, da mi je takrat zamolčal, da tudi sam „trati čas za slikarstvo“. Hrup novomeškega Glavnega trga ga ne doseže. Nekaj debelih sten je vmes, zato ima pri delu mir.

„Vesel, navdušen sem, da so me že drugič povabili v dolenjsko slikarsko kolonijo. Dva razloga sta za to: prvi, ker se ob akademsko izobrazbenih slikarjih lahko učim in izpopolnujem; drugi, ker to kolonijo že četrtič financira kolektiv Novoteksa, katerega član sem. Mislim, da je Novoteksovo mecenstvo ne le hvalevredno, ampak tudi spodbudno. To povem, kljub temu da se sliši kot samohvala.“

In Miran Hočevar se v pogovoru spet vrne k svojemu

slikanju, k pokrajini. To je njegov Eldorado. Vanj se vrača vsako prsto minuto, vanj hodi iskat navdih in mir. To je več kot sprostitve, več kot duševni počitek. Na Češkem je našel svoj kot. Na Dolenjskem njegov pogled najčešče poišče Gorjance. Gorjanci se zarisujejo v ozadju nemajhnega števila risb, tušev, gvašev, akvarelov, pastelov in olj. Tudi kot udeleženec 4. dolenjske slikarske kolonije se zateka s čopičem in paletami med podgorske ljudi. „Dopolnil bom svet, ki ga obdelujem v vseh letnih časih.“

Pred meseci mi je pokazal nemajhno število neuokvirjenih platen. Zeel je moje mnenje. Ko sem mu omenil, da je najbrž že „zrel“ za samostojno predstavitev v javnosti, je skozi nasmešek počasi povedal: „Rad bi, seveda bi rad. Računam, da bi nekoč... morda v Dolenjski galeriji.“ Ob prsečih curkih iz vodnjaka v Šmarjškem Toplicah mi je te dni potrdil, da misli na samostojno razstavo še ni opustil. Nasprotno: po skupinski razstavi udeležencev lanske Dolenjske slikarske kolonije in po nekaj skupinskih razstavah, na katerih so se lansko jesen in letošnjo pomlad v nekaterih delovnih kolektivih predstavili s svojimi deli novomeški amaterji, je ta želja v njem še močnejša.

Kaj drugega mu je treba reči kot: „Pogum in srečno!“

I. ZORAN

Upanje, pomešano s pričakovanjem in strahom, je trajalo sedemintrideset dni; čeprav je bilo iz dneva v dan manjše, a upanje je le bilo. In tega so se starši dvehletnega Boštjana Klemenčiča iz Prilip oklepali do zadnjega. Od 28. junija pa do nedelje, 4. avgusta. Sedaj pa niti upanja ni več. Hiša v Prilipah št. 7 se je pogreznila v žalost. Boštjančkovi starši in stari starši so se zaprli za zidove. Zalujejo. Z njimi zaluje vsa vas. Dogodek je pretresel vse, ne le starše in vaščane, ampak tudi tiste, ki so o Boštjančkovem izginotju samo slišali, a niso poznali ne njega ne njegovih. Se kamen bi se zjokal, menijo ljudje, krepki možaki, ki jih ni sram, če si med pogovorom o strašni Boštjančkovi usodi obrisejo solze... Med tem pa kriminalisti še naprej vneto iščejo in čakajo na rezultate analize Boštjančkove obleke in njegovih posmrtnih ostankov, ki so jih poslali na sodnomoedicinski inštitut v Ljubljano.

S pomočjo te fotografije so Boštjančka iskali tudi prek časnikov in televizije.

Tudi tistega usodnega 28. junija letos je Boštjančka pazila njegova stara mama. Za hip ga je „spustila z oči“ in malega nadobudneža že ni bilo več. Soseba, ki je pred hišo obrezovala trto, ga je zadnja videla: Boštjanček jo je mahnil mimo njene hiše. Kam pa je zavlil le 15 metrov naprej, ostaja skrivnost. Na razpotju vodita poti na levo in naravnost. In ker je neki fantič povedal, da ga je videl hoditi po poti, ki vodi na levo, so iskanci kasneje svojo pozornost usmerili v kraje ob tej poti, predvsem na velik ribnik, do katerega vodi ta pot... Vemo, da niti izpraznjene ribnika ni prineslo uspeha. Boštjančka niso našli. Kaže, da je odšel po poti naravnost...

vznožja hriba Hunca, na katerem smo v nedeljo našli ostanke Boštjančkovega trupla. V tako kratkem času otrok ni mogel priti do sem. Tudi če bi ob poti spal, bi ga morala videti. Ker je prejšnji dan padel dež in je bilo blatno, sva iskala sledove. Sedaj sploh, ne vem zakaj, saj je povsem jasno, da otrok v tem času ni mogel priti do tja. Zato, razumljivo, tudi ni bilo sledov. Kot vsi drugi se tudi jaz sprašujem, kako so se Boštjančkovi posmrtni ostanke znašli v tem hribu, tri kilometre od doma, kakih tristo metrov visoko, na strmem pobočju z naklonom vsaj 45 stopinj. Nekaj je jasno: Boštjanček ni mogel sam splezati po tej strmini...

HITRA AKCIJA

Boštjanček je izginil okrog 15.45 ure. Že čez pol ure so ga pričeli iskati domači in vaščani. Kasneje so se jim približali še miličniki, kriminalisti in zvečer vojak. Iskali so neutrudno, a zaman. Boštjančkov oče in sosed Franc Lapuh sta se z mopedoma odpeljala po poti, ki vodi naravnost. Po njej je moral Boštjan, če je sam prišel do hriba. Franc Lapuh se tega dobro spominja: „Z Boštjanovim očetom sva se odpeljala po tej grapi pol ure zatem, ko je Boštjanček izginil. Večkrat sva se ustavila, ugasnila motorje, poslušala, klicala. Pa nič. Pripeljala sva se prav do

ZADNJE ISKANJE

Iskanje Boštjančka je trajalo vse od nedelje. Preiskovalci so pregledali vsa okolica, izpraznili jezero... Sicer so se najrazličnejše govorice o dečkovi usodi. Zadnji petek je otrok oče odpotoval celo v Zadar. Neko pismo je namigovalo na to, da bi bil deček lahko v tem dalmatinskem mestu... A tudi ta pot je bila zaman.

Prebivalci so v nedeljo organizirali zadnje iskanje. Vodil jo je domačin iz Dobenege, lovec Jože Orešar. Iskanje ni trajalo dolgo.

PLEN DIVJADI?

Iskali so samo kakih trideset minut. Vodja Jože Orešar pripoveduje: „Moja hiša ne stoji niti 500 metrov od kraja, kjer smo našli Boštjančkovo trupelce. Ljudje prej tu niso natančno iskali, prišli so le do hriba. Kdo bi si mislil, da bo otrok plezal po tako strmem pobočju v hrib?! Tudi jaz mislim, da ni. Sedaj pač mislimo, da so ga v strmo pobočje zvezle lisice ali pa jazbec. Kot lovec mislim, da nobena žival, ki živi tu okrog, ni napadla Boštjančka takrat.“

KRKA GA JE VZELA

Tragično se je končal prijeten izlet na Otočec za 23-letnega Milana Goleta iz Sevnice. Z ženo in prijatelji se je 1. avgusta hladi ob Krki na Otočcu, med plavanjem pa je onemogel in se začel potapljati. Kopalci so mu čez čas priskočili na pomoč in ga zvezli iz vode, toda prepozno. Na bregu je Golet še kazal znake življenja, med prevozom v bolnišnico pa je umrl. Zdravniki so sicer še poskušali z oživljanjem, toda zaman.

KRČANI DRUGI

V nedeljo je bil na Lescah mednarodni nagradni hitropotezni šahovski turnir. Sodelovalo je 48 štirčlanskih ekip, med katerimi so bile tudi ženska reprezentanca Slovenije, dve ekipi iz ZRN in tri ekipe iz Avstrije. Ekipe so tekmovala v štirih skupinah, Krčani pa so v četrti osvojili drugo mesto.

ko je še živel. Če so ga lisice zvezle v gozd, so ga takrat, ko je bil že mrtev... V bližini je res lisic: brlog. Potem, ko je ubogi Boštjanček oče našel trupelce, stari oče pa noge in copatke, smo še naprej iskali okrog brloga. Vse smo preiskali, a rokice in glave nismo našli. Morali bi imeti dresiranega jazbecarja, ki bi zlezal v lisicji brlog in prinesel iz njega glavo in roko, če sta notri. To so le domneve...

PREISKAVA ŠE POTEKA

Kriminalisti delajo dalje. Analiza Boštjančkovega trupelca in njegove povsem raztrgane oblekice v ljubljanskem sodnomoedicinskem inštitutu naj bi marsikaj povedala. Ljudje se sprašujejo, kje je glavo, kje rokica. Je Boštjanček umrl naravne smrti ali ne? Je bil deček žrtev nečloveškega izživljanja norca? Gre za maščevanje? Kako so se lahko deli Boštjančkovega trupla znašli tako visoko v strmini hriba? Na vse to bo morala odgovoriti preiskava medicincev in kriminalistov.

OBUPANI STARŠI

Ni ga, ki bi vedel za kruto usodo, pa Boštjančkovim svojcem ne bi izrekel sožalje, z njimi žaloval. Oba starša, ki imata še šest mesecev starega fantka Frenkija, sta obupana. Zalostno je sedaj domovanje Klemenčičevih. „Nič ne morem,“ je med solzami povedala Boštjančkova mama in stiskala k sebi Boštjančkovega mlajšega brata. Na srečo ta še ne dojam, kaj se je zgodilo. Mati hoče zadržati solze. Zaman. Med solzami še pove, da nikogar ne sumi, da bi odpeljal Boštjančka, saj nimajo sovražnikov. Boštjanček je odšel sam. „Boštjančka hočem videti takšnega, kakršen je bil,“ zahlipla uboga mati.

Ko sem odšel iz hiše, je velik črn pes tako besno zarenčal name, kot bi hotel reči: Pusti nas, tujec vsiljiv! Tu vlada žalost...

LE DEJSTVA

Preiskovalni sodnik Janez Smolej iz Novega mesta si je v nedeljo ogledal kraj, kjer so našli posmrtno ostanke. Doslej nam ni mogel dati nobene uradne izjave. Preiskava še poteka. Znana so le že našta dejstva, številne pa so uradne in neuradne domneve. Ko bodo zbrali dovolj

podatkov, bodo preiskovalci o vsem obvestili javnost. Ta razmišlja, sklepa in upa, da je nesrečni Boštjanček umrl vsaj lahke in hitre smrti.
BRANKO PODOBNIK

Jelen in cigareta

Jelenček Bambi ima dve slabi lastnosti: cigarete in ljubosumnost

Ze lansko leto so se bralci Dolenjskega lista seznanili z zgodbo o jelenčku Bambiju. Našli so ga gozdni delavci in ga podarili lovcu Ivanu Kljunu iz Kočevja. Ob mleku in skrbni negi je jelenček zrasel v močnega jelena, ki mu poganjajo že rogovi, zanj pa sedaj skrbi Bruno Doljani, lovec iz Črnega potoka pri Kočevju. Bruno in Bambi sta velika prijatelja in vedno, kadar sta skupaj, se lovski pes Cezar skrje v uto, kajti Bambi je nanj hudo ljubosumen. In če ne drugače, 100-kilogramski jelen psa od njunega gospodarja kar napodi in nato tekata po vrtu. Bruno pa ta prepri malce nenavadno s zelo uspešno prekine. Jelenu ponudi – cigareto. No, ta je ne pokadi, pač pa z užitek v trenutku pohrasta in pozabi na ljubosumnje.

F. B.

Na sliki sta lovec Bruno Doljani in njegov „posvojenec“ jelenček Bambi. (Foto: France Brus)

ŠKAFAR V GRADCU ODLIČEN

Na tradicionalnem mednarodnem mladinskem dvoboju plavalcev Slovenije in Štajerske, ki je bil v Gradcu, je uspešno nastopil tudi plavalec krškega Celulozarja Škafar. Na 100 metrov kralj je prepričljivo osvojil prvo mesto s časom 1:01,43. Škafar je dobro plaval tudi v štafeti 4 x 100 metrov, ki je prav tako dosegla dober čas – 4:11,17. V tem dvoboju je naša reprezentanca premagala štajersko s 64:55.

Razpotje na koncu vasi. Vsi so mislili, da je Boštjanček zavlil na levo, sedaj pa se je izkazalo, da je odšel naravnost v grapo, tj. kamor kaže puščica. (Foto: B. Podobnik)

V strmem pobočju Hunca, kamor se še odrasel človek težko povzpne, so našli Boštjančkove posmrtno ostanke... (Foto: B. Podobnik)

KAJ PA CESTA, ALI BO?

Kakor strela je udarilo med vaščane Kamnih Laz: V nedeljo bo sestanek! Pa ne tak, navaden! Prišel bo občinski mož naravnost z občine med narod, kot se temu reče.

Kamně Laze so nekje bogu za hrbotom, tam, kjer je bog s praznim zakljem mahal, a Lazenci so bili tega navajeni kot obljub, da bodo dobili vodo in elektriko. Nerentabilno so okopavali tiste krpe zemlje, in če jim ne bi bil nihče ničesar obljubil, jim še na misel ne bi prišlo, da yodo in luč sploh potrebujejo.

O, pa niso pozabili nanje! Cesta je vez s svetom, to bodo naredili najprej, tako so jim obljubili pred tremi leti. Lazenci so obljubo sprejeli kot vse druge: prikimali so, ko jim je odbornik povedal,

kaj so sklenili, seno pa so se kar naprej vlačili na nekakšnih sankah v dolino. In še kar zadovoljni so bili, kaj so pa hoteli drugega!

Zdaj, seveda, je šlo zares. Da bi kdo z občine prišel v Laze, se doslej še ni zgodilo. Mrkuš je bil odbornik in sestanek je bil v njegovi hiši, ki jo je stara Mrkuška za ta dan poribala, kot bi bila velika nedelja. V „takmašnih“ oblekah so prihajali možje, se malo ustavili na dvorišču, pomoževali in nato slovesno vstopali.

Občinski mož je prišel z zamudo. Avto je moral pustiti daleč v dolini in jo peš primahati po obljubljeni cesti. Odprl je beležnico, se odkasjal in pohvalil vaščane, da so se zbrali v tako velikem številu, nato pa jih je pričel seznanjati s problemi

v občini. Lepo jim je prikazal težave v srednjem šolstvu in jih pozval k diskusiji.

Bibrov Johan, ki ni vedel, kaj je to diskusija, je bleknil:

– Ja, kaj pa cesta, ali bo?

Drugi možje so pokimali, tistemu z občine je vzelo sapo in naredil se je, kot da ni slišal. Nato je z izbranimi besedami razložil vaščanom vse o samoupravnem dogovarjanju in na koncu dejal, če komu ni kaj jasno, naj kar vpraša.

Johan, trmast kot vsi hribovci, je dvignil roko, kot se spodobi, in vprašal:

– Ja, kaj pa cesta, ali bo?

Mož z občine, ki menda ni vedel za obljubljeno cesto, je malo pisano pogledal, in ker se nihče drug ni oglašil, ampak so le kimali, pa ne njemu, je pogledal v beležnico in vaščanom najprej raz-

ložil vse o vojni med Izraelci in Arabci, potem pa sestane zaključil, še preden je Johan utegnil dokončati stavke:

– Ja, kaj pa...

Nekam čudno so ga gledali možje, Bibrov Johan, ki je bil še najbolj korajzen, pa je nekaj zagodmjal, pljunil na tla, si potisnil klobuk na oči in odštorkljal iz hiše.

Mrkuš, ki je vedel, kaj se spodobi, je stopil v kuhinjo in prinesel jabolčnika, hlebec in nož. Ko se je občinski mož malo podprl, se je odpravil, Mrkuš pa ga je pospremil do avtomobila. In ko sta kolovratila po kame-nju, se je tisti z občine spotaknil in sam ni vedel, kdaj je zini!

– Ja, tole pot bi si pa res lahko popravili!

IVA KRŽE